

ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ A KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave
2011

Zostavila Rozália Cenigová

Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl

5. medzinárodná konferencia

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave
2011

<http://www.spgk.sk>

© Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave, 2011

ISBN 978-80-970092-3-6

EAN 9788097009236

**Ďakujeme ministrovi školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Eugenovi Jurzycovi za prevzatie záštity nad 5. medzinárodnou konferenciou
*Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl.***

OBSAH

PROGRAM 5. MEDZINÁRODNEJ KONFERENCIE	5
ÚVOD	6
I. ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC ZA ROK 2010	7
<i>Rozália Cenigová</i> Analýza stavu školských knižníc za rok 2010 a využiteľnosť rozvojového projektu Ministerstva školstva SR „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“ v rokoch 2006 – 2009	8
II. PROJEKTY NA PODPORU A ROZVOJ ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI	57
<i>Radmila Indráková</i> Služby NPKK Praha učiteľom a študentom učiteľstvá, projekty na podporu čtenářské gramotnosti	58
<i>Romana Cichá</i> Podpora čtení a čtenářské gramotnosti v základní škole	64
III. PREZENTÁCIA NÁSTROJOV ON-LINE MARKETINGU A SPOLUPRÁCA S MÉDIAMI	69
<i>Lucia Jelčová</i> Sú knižnice pre médiá vôbec atraktívne?	70
<i>Peter Kučerka</i> Nástroje marketingu so zameraním na sociálne médiá	78
IV. PREMENA ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC NA MULTIFUNKČNÉ ŠKOLSKÉ KNIŽNICE	84
<i>Anna Kromková</i> Školská knižnica Knihuľkovo ako miesto tvorivých stretnutí a rozvoja čitateľskej gramotnosti	85
<i>Monika Pavlacová, Darina Drusová</i> Rozvoj čitateľskej gramotnosti a komunikačných schopností v prostredí školskej Knižnice	92
<i>Juliana Zajacová</i> Kniha je náš kompas	97
Príloha č. 1 Metodické usmernenie č. 2/2010 k povinnej evidencii školskej knižnice v Zozname knižníc Slovenskej republiky vedenom Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky	100
Príloha č. 2 Metodické usmernenie č. 3/2010 k zlúčeniu typu učiteľskej knižnice a typu žiackej knižnice do jednej školskej knižnice	103
Príloha č. 3 Vyhodnotenie 2. ročníka česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy	106
Príloha č. 4 Hodnotenie 2. ročníka česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy základnými školami a strednými školami	110
Príloha č. 5 Vyhodnotenie 6. ročníka „Súťaž o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2010	132

Program 5. medzinárodnej konferencie

- 09.30 – 10.00** **Prezentácia**
- 10.00 – 10.20** **Otvorenie medzinárodnej konferencie**
- 10.20 – 11.00** **Analýza stavu školských knižníc za rok 2010 a využiteľnosť rozvojového projektu Ministerstva školstva SR „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“ v rokoch 2006 – 2009**
Rozália Cenigová, Slovenská pedagogická knižnica, Bratislava
- 11.00 – 11.20** **Služby NPKK Praha učiteľům a studentům učitelství, projekty na podporu čtenářské gramotnosti**
Radmila Indráková, Národní pedagogická knihovna Komenského, Praha, ČR
- 11.20 – 11.40** **Podpora čtení a čtenářské gramotnosti v základní škole**
Romana Cichá, Základní škola, Ostrava – Hrabůvka, ČR
- 11.40 – 12.15** **Slávnostné ocenenie víťazov „Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2010**
- 12.15 – 13.00** **Obedňajšia prestávka**
- 13.00 – 13.20** **Sú knižnice pre médiá vôbec atraktívne?**
Lucia Jelčová, FMK, katedra masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave
- 13.20 – 13.40** **Nástroje marketingu so zameraním na sociálne médiá**
Peter Kučerka, FMK, katedra marketingovej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave
- 13.40 – 14.00** **Školská knižnica Knihuľkovo ako miesto tvorivých stretnutí a rozvoja čitateľskej gramotnosti**
Anna Kromková, Základná škola, Spišská Stará Ves
- 14.00 – 14.20** **Rozvoj čitateľskej gramotnosti a komunikačných schopností v prostredí školskej knižnice**
Monika Pavlacová, Základná škola sv. Dominika Savia, Dubnica nad Váhom
- 14.20 – 14.40** **Kniha je náš kompas**
Juliana Zajacová, Základná škola s materskou školou, Uhrovec
- 14.40 – 15.00** **Diskusia a ukončenie medzinárodnej konferencie**

ÚVOD

Piaty ročník medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* zorganizovala Slovenská pedagogická knižnica pod záštitou ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Eugena Jurzycu 12. mája 2011 v prednáškovej sále Univerzitetnej knižnice v Bratislave.

Na medzinárodnej konferencii sa zúčastnilo viac ako sto školských knihovníkov z celého Slovenska, ako aj ďalší zástupcovia pedagogickej a knižničkej verejnosti zo Slovenskej republiky i z Českej republiky.

Texty uverejnené v tomto zborníku sú rozdelené do štyroch častí.

I. časť prináša podrobnú analýzu stavu školských knižníc v Slovenskej republike za rok 2010, informuje o činnosti metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice a uzatvára ju interpretácia výsledkov dotazníkového prieskumu v školských knižniciach podporených z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“ v rokoch 2006 – 2009.

II. časť predstavuje realizované projekty na podporu a rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov základných škôl a stredných škôl v Českej republike. Zároveň podrobne popisuje históriu a činnosť Národnej pedagogickej knižnice Komenského v Prahe a Základnej školy v Ostrave.

III. časť približuje nástroje masmediálnej a marketingovej komunikácie vhodné pre sieť školských knižníc. Obsahuje aj konkrétne ukážky, ktoré môžu školskí knihovníci využiť priamo v knižničnej práci.

IV. časť sa venuje premene klasických školských knižníc na multimediálne školské knižnice a osobitne rozvoju čitateľskej gramotnosti. Školské knižnice v základných školách v Spišskej Starej Vsi, Dubnici nad Váhom a Uhrovci zvlášť detailne popisujú priebeh víťazných podujatí v rámci „Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2011.

Obsah zborníka uzatvárajú prílohy, ako sú metodické usmernenia metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice upravujúce postup školských knižníc pri ich povinnej evidencii v Zozname knižníc Slovenskej republiky a pri zlúčení typu učiteľskej knižnice a typu žiackej knižnice do jednej školskej knižnice, vyhodnotenie 2. ročníka česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spojuje školy*, ktoré je doplnené bohatou kolekciou fotografií z jeho priebehu a hodnotením školských knihovníkov, a vyhodnotenie 6. ročníka „Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc.

Rozália Cenigová

I. Analýza stavu školských knižníc na Slovensku

ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC ZA ROK 2010 A VYUŽITEĽNOSŤ ROZVOJOVÉHO PROJEKTU MINISTERSTVA ŠKOLSTVA SR „ELEKTRONIZÁCIA A REVITALIZÁCIA ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC“ V ROKOCH 2006 – 2009

Rozália Cenigová

Príspevok je rozdelený do troch samostatných častí. Prvá časť prináša podrobné informácie o počte škôl a školských knižníc, knižničnom fonde, používateľoch, výpožičkách, podujatiach pre používateľov, informačných technológiách, personálnom zabezpečení a financovaní školských knižníc s doplňujúcim komentárom. Druhá časť informuje o činnosti metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice. Tretia časť obsahuje interpretáciu výsledkov dotazníkového prieskumu v školských knižniciach podporených z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“ v rokoch 2006 – 2009.

1 ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC ZA ROK 2010

Základným východiskovým materiálom pre spracovanie analýzy stavu školských knižníc bol výber štatistických údajov, ktoré školské knižnice uviedli vo *Výkaze o školskej a akademickej knižnici za rok 2010* [Škol (MŠ SR) 10 – 01], a ktoré spracoval Ústav informácií a prognóz školstva v Bratislave v spolupráci so Školským výpočtovým strediskom v Banskej Bystrici a krajskými školskými úradmi. Doplňujúcim materiálom boli právne normy, metodické odporúčania, správy metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice, informácie z webového portálu InfoLib, príspevky z printových médií a elektronických médií, telefonický prieskum vo vybraných školských knižniciach a vyžiadané informácie z regionálnych knižníc, ktoré poskytovali metodickú pomoc školským knižniciam.

1.1 POČET ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Podľa celkového sumáru štatistického zisťovania bolo v sledovanom období zriadených **1 859 školských knižníc v 1 859 základných školách a stredných školách** (tabuľka č. 1). Oproti roku 2009 došlo k výraznej zmene v počte vykazovaných školských knižníc. Táto zmena bola uskutočnená v dôsledku platnosti **metodického usmernenia metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice č. 2/2010 k povinnej evidencii školskej knižnice v Zozname knižníc Slovenskej republiky vedenom Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky** (ďalej len „Ministerstvo kultúry SR“). Na základe tohto uznesenia mali základné školy a stredné školy okrem iného aj povinnosť zlúčiť učiteľské knižnice a žiacke knižnice pod spoločný názov **školská knižnica** do 31. augusta 2010.

Nutnosť vytvorenia jednej spoločnej školskej knižnice vyplynula:

- z dôvodu rovnakého poskytovania knižnično-informačných služieb všetkým členom školskej komunity bez ohľadu na vek, rasu, pohlavie, náboženské vyznanie, národnosť, jazyk, profesiu a spoločenské postavenie,

- z dôvodu, že zákon č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1997 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o knižniciach“) nedefinuje samostatne typ učiteľskej knižnice a typ žiackej knižnice, ale zaoberá sa len školskou knižnicou,
- z dôvodu nápravy nesprávneho vykazovania kabinetných zbierok ako učiteľských knižníc.

K 31. 12. 2010 bolo **de iure zrušených 2 290 školských knižníc**:

- v dôsledku zlúčenia učiteľských knižníc (1 367) a žiackych knižníc (1 455) do jednej školskej knižnice,
- z dôvodu dôsledného oddelenia kabinetných zbierok od učiteľských knižníc, pretože niektoré stredné školy nesprávne vykazovali každú kabinetnú zbierku ako osobitnú učiteľskú knižnicu. Napríklad v roku 2009 jedna stredná škola vykazovala 1 žiacku knižnicu a 7 učiteľských knižníc,
- z dôvodu vyradenia niektorých základných škôl z registra škôl a školských zariadení Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „MŠVVaŠ SR“),
- z dôvodu nevykazovania pobočky verejnej knižnice, ktorá bola umiestnená v priestoroch základnej školy alebo strednej školy, ako školskej knižnice. Umiestnenie pobočky verejnej knižnice v priestoroch základnej školy alebo strednej školy sa v zmysle zákona o knižniciach nepovažuje za školskú knižnicu.

Je potrebné zdôrazniť, že k uvedenému dátumu zriaďovatelia školských knižníc z celkového počtu 2 290 školských knižníc **de facto zrušili len 262 školských knižníc**. Pretože len týchto 262 školských knižníc bolo v minulosti zriadených v súlade so zákonom o knižniciach a regulárne evidovaných v *Zozname knižníc Slovenskej republiky*.

V sledovanom období bolo zriadených **305 školských knižníc**.

Oproti roku 2009 vzrástol počet školských knižníc integrovaných s verejnou knižnicou o **39**.

Je potrebné uviesť paradox, ktorý sa vyskytol pri štatistickom zisťovaní, či je školská knižnica evidovaná v *Zozname knižníc Slovenskej republiky*. Z celkového počtu 1 859 školských knižníc len **887 školských knižníc** odpovedalo kladne. Pritom všetci zriaďovatelia školských knižníc si túto povinnosť splnili v rokoch 2001 – 2010. Nezodpovedanou otázkou zostáva, akú dôležitosť pripisujú štátnemu štatistickému zisťovaniu.

Na základe porovnania počtu evidovaných školských knižníc (2 061) v *Zozname knižníc Slovenskej republiky*, respektíve *Adresárom školských knižníc v SR* vedenom metodickým centrom Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice s počtom uvedených základných škôl a stredných škôl (1 859) v Súhrnnom výkaze o školskej knižnici za rok 2010 môžeme konštatovať, že **202 základných škôl a stredných škôl** buď v súlade so zákonom č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike neposkytlo v ustanovených termínoch údaje požadované štátnym štatistickým zisťovaním, alebo základné školy a stredné školy neboli vyradené zo siete škôl a školských zariadení MŠVVaŠ SR v súlade s platnou legislatívou.

Z celkového počtu 3 019 základných škôl a stredných škôl evidovaných v registri škôl a školských zariadení MŠVVaŠ SR v školskom roku 2010/2011 nemalo zriadenú školskú knižnicu 1 369 škôl. Tieto školy využívali pre informačné a dokumentové zabezpečenie

vyučovania kabinetné zbierky kníh, poprípade informačné zdroje prevažne z verejných knižníc.

Tabuľka č. 1 Počet škôl a školských knižníc

Ukazovateľ	2009	2010
Počet škôl	2 323	1 859
Počet školských knižníc	4 046	1 859
z toho integrované s verejnou knižnicou	34	73

1.2 KNIŽNIČNÝ FOND

K 31. 12. 2010 školské knižnice evidovali **7 054 265 knižničných jednotiek** (tabuľka č. 2). Po prepočítaní uvedeného počtu knižničných jednotiek s počtom školských knižníc pripadlo na 1 školskú knižnicu približne **3 795 knižničných jednotiek**. Oproti roku 2009 má 1 školská knižnica vo svojom knižničnom fonde o 1 832 viac knižničných jednotiek. Počet knižničných jednotiek po prepočítaní na 1 registrovaného používateľa predstavoval približne 22 zväzkov. Tento údaj môžeme pokladať za pozitívny, pretože *Model školskej knižnice* odporúča, aby na 1 registrovaného žiaka v školskej knižnici pripadalo 10 zväzkov a na 1 registrovaného učiteľa 20 zväzkov.

Počet titulov dochádzajúcich periodík po prepočítaní na 1 školskú knižnicu bol **12,31 titulov**. V porovnaní s rokom 2009 je to približne trojnásobný nárast, konkrétne o 8,06 titulov.

Školské knižnice dopĺňali knižničné fondy formou nákupu, darom, výmenou, bezodplatným prevodom, náhradou za stratený dokument atď. Ročný prírastok po prepočítaní na 1 registrovaného používateľa bol **0,44 titulu**, čo predstavuje približne len 15 % z optimálneho ročného prírastku. *Model školskej knižnice* odporúča školským knižniciam, aby každý rok zakúpili 3 zväzky na 1 registrovaného používateľa. Na základe tejto skutočnosti by sa knižničné fondy školských knižníc **obnovili za 49 rokov**, v roku 2009 to bolo až za 57 rokov.

Školské knižnice zo svojich knižničných fondov vyradili **164 136 knižničných jednotiek**, a to najmä pre obsahovú zastaranosť alebo fyzické poškodenie knižničných jednotiek. Počet knižničných jednotiek spracovaných automatizovane tvoril **8,62 %** z celkového počtu evidovaných knižničných jednotiek. Oproti roku 2009 bolo spracovaných o **136 358 knižničných jednotiek** viac. Po prepočítaní celkového počtu knižničných jednotiek spracovaných automatizovane s počtom automatizovaných knižnično-informačných systémov v školských knižniciach, pripadlo približne 1 505 knižničných jednotiek spracovaných automatizovane na 1 školskú knižnicu, ktorá si zakúpila knižničný systém v rámci rozvojového projektu Ministerstva školstva Slovenskej republiky (ďalej len „Ministerstvo školstva SR“) *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc* v rokoch 2006 – 2009. Je nutné poznamenať, že v skutočnosti bol počet automatizovane spracovaných knižničných jednotiek oveľa vyšší. Uvedené tvrdenie potvrdzujú fakty, ktoré boli získané na základe telefonického rozhovoru s niektorými školskými knihovníkmi, ktorí už v roku 2009 na základe využívania automatizovanej katalogizácie uviedli konkrétny počet automatizovane spracovaných knižničných jednotiek. Nezrovnalosť vo vykazovaní tohto požadovaného údajja vysvetľovali ich vlastnou subjektívnou nepozornosťou alebo vypĺňaním tohto výkazu zástupcom základnej školy alebo strednej školy, poprípade tajomníčkou základnej školy alebo strednej školy v ich neprítomnosti.

Tabuľka č. 2 Knižničný fond

Ukazovateľ		2009	2010
Počet knižničných jednotiek		7 942 231	7 054 265
- v tom	knihy a zviazané periodiká	7 751 792	6 873 907
	audiovizuálne a elektronické dokumenty	78 380	42 621
	iné dokumenty	112 118	137 737
Počet titulov dochádzajúcich periodík		17 213	22 886
Ročný prírastok knižničných jednotiek		138 707	143 187
Úbytky knižničných jednotiek		195 329	164 136
Knižničné jednotky spracované automatizovane		471 759	608 117

1.3 POČET POUŽÍVATEĽOV

Na základe kvantitatívnych ukazovateľov uvedených v tabuľke 3 môžeme konštatovať, že počet **registrovaných používateľov** tvoril **54,69 % z počtu potenciálnych používateľov**. V porovnaní s rokom 2009 je to nárast o **5,92 %**. **Percento registrovaných používateľov z radov žiakov** bolo len o niečo nižšie, predstavovalo **54,49 %**. Oproti roku 2009 je to nárast až o 6 %.

Na jednej strane je potrebné zdôrazniť, že v skutočnosti bol oveľa vyšší počet žiakov, ktorí využívali knižnično-informačné služby svojich školských knižníc. Platilo to najmä pre žiakov špeciálnych škôl. Školskí knihovníci mnohokrát nezaregistrovali žiakov ako používateľov školských knižníc, pretože títo žiaci si nepožičiavali knižničné dokumenty absenčne. Pritom za aktívneho používateľa sa považuje každý žiak, ktorý fyzicky navštívi školskú knižnicu, požičia si absenčne alebo prezenčne aspoň 1 knižničnú jednotku alebo využije technické prostriedky alebo jej knižnično-informačné služby, napríklad vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatie počas sledovaného obdobia. V uvedenom prípade bolo potrebné, aby školskí knihovníci zaregistrovali týchto žiakov alebo im obnovili registráciu. Na druhej strane je všeobecne známe, že mnohí žiaci, pedagogickí zamestnanci a nepedagogickí zamestnanci sú registrovanými používateľmi v iných typoch knižníc, prevažne verejných knižníc alebo vedeckých knižníc.

Tabuľka č. 3 Používatelia

Ukazovateľ	2009	2010
Registrovaní používatelia	326 328	321 850
- z toho žiaci	278 484	282 048
Potenciálni používatelia	669 035	588 533
- z toho žiaci	574 768	517 595

1.4 VÝPOŽIČKY

Na základe tabuľkového spracovania kvantitatívnych údajov o počte poskytnutých výpožičiek (tabuľka č. 4) a po prepočítaní celkového počtu výpožičiek na 1 registrovaného používateľa, ktorý bol **3,67 výpožičiek**, možno konštatovať, že tento výsledok sa oproti roku 2009 len nepatrne zmenil, konkrétne sa znížil o 0,31 stotiny. Po prepočítaní výpožičiek odbornej literatúry a krásnej literatúry s počtom registrovaných pedagogických zamestnancov,

nepedagogických zamestnancov a členov miestnych komunít z radov uvedených používateľov pripadlo na jedného takéhoto používateľa 7,33 výpožičiek. Po prepočítaní výpožičiek odbornej literatúry a krásnej literatúry s počtom registrovaných používateľov z radov žiakov pripadlo na jedného žiaka 2,58 výpožičiek. Podobné výsledky boli dosiahnuté aj v rokoch 2008 a 2009.

Je nutné opäť zdôrazniť, že počet výpožičiek by bol v skutočnosti oveľa vyšší, ak by školskí knihovníci systematickejšie evidovali:

- prezenčné výpožičky žiakov počas vyučovacích hodín v školskej knižnici a
- absenčné výpožičky pedagogických zamestnancov.

Napríklad, ak si učiteľ slovenského jazyka a literatúry vypožičia na svoj predmet 20 kníh s rovnakým titulom a má ich vypožičané 3 mesiace, je potrebné každý mesiac evidovať 20 výpožičiek. To znamená, že za 3 mesiace by mal mať vo výpožičnom protokole zapísaných 60 výpožičiek. Pri metodických návštevách školských knižníc sa zistilo, že školskí knihovníci by v podobných prípadoch evidovali len 1 výpožičku, lebo by vychádzali z mylnej informácie, že keď ide o 1 titul, tak je to len 1 výpožička. Iní by vykázali 20 výpožičiek, ale len menšia časť by tieto výpožičky aj počas 3 mesiacoch predlžovala a priebežne vykazovala. Školské knižnice poskytli v rámci **medziknižničnej výpožičnej služby iným knižniciam** v rámci Slovenskej republiky **61 knižničných jednotiek** a z **iných knižníc** v rámci Slovenskej republiky si vypožičali **555 knižničných jednotiek**.

Po prepočítaní počtu študijných a čitateľských miest s počtom školských knižníc pripadlo približne **8 študijných a čitateľských miest** na 1 školskú knižnicu. Oproti roku 2009 sa výrazne zmenila celková plocha školských knižníc. Kým v roku 2009 celková plocha 1 školskej knižnice bola 17 m² (tento údaj bol výsledkom prepočítania celkovej plochy v m² s celkovým počtom školských knižníc), v roku 2010 zaberala **celková plocha 1 školskej knižnice** približne **39 m²**. Je potrebné poznamenať, že presnejší výsledok o celkovej ploche školských knižníc by bol dosiahnutý, ak by zriaďovatelia školských knižníc, ktorí nemali pre školské knižnice zvlášť vyčlenené miestnosti, napríklad boli súčasťou učebne, neuvádzali v spomínanom ukazovateli 0. Napriek uvedeným skutočnostiam musíme konštatovať, že školské knižnice stále nie sú umiestnené v optimálnych priestoroch. Podľa odporúčania *Modelu školskej knižnice* by mala zaberáť plocha na poskytovanie knižnično-informačných služieb 93 m² pre používateľov školskej knižnice v škole s počtom žiakov do 249, 186 m² v škole s počtom žiakov od 250 do 499 žiakov a 279 m² v škole s počtom žiakov nad 500.

Ďalší relatívne pozitívny výsledok bol dosiahnutý pri prepočítaní počtu prevádzkových hodín pre používateľov za týždeň s počtom školských knižníc. Na základe prepočtu sa zistilo, že 1 školská knižnica **poskytovala knižnično-informačné služby** v priemere **5 hodín a 23 minút**. Oproti roku 2009, keď počet výpožičných hodín za týždeň prepočítaný na 1 školskú knižnicu predstavoval 1 hodinu a 58 minút, je to výrazné zlepšenie. Toto zlepšenie sa dosiahlo nápravou školských knižníc v oblasti informovania používateľov školských knižníc o výpožičných hodinách. Školské knižnice v roku 2010 určili konkrétne dni v týždni a striktné stanovili výpožičné hodiny. Je vhodné poznamenať, že v porovnaní s odporúčaním *Modelu školskej knižnice* sa ešte nedosiahol optimálny počet výpožičných hodín. Podľa tohto odporúčania by mala byť školská knižnica otvorená 5 hodín denne a minimálne dvakrát do týždňa aj v popoludňajších hodinách, a to do 16. hodiny. V integrovaných knižniciach by sa mali knižnično-informačné služby poskytovať takisto najmenej dvakrát do týždňa, a to až do 18. hodiny. Na druhej strane treba povedať, že mnohé školské knižnice poskytovali

knižnično-informačné služby aj nad rámec odporúčania *Modelu školskej knižnice*. Napríklad namiesto odporúčaných 25 výpožičných hodín boli školské knižnice otvorené aj 40 hodín.

Tabuľka č. 4 Výpožičky

Ukazovateľ			2009	2010
Výpožičky			1 298 598	1 180 179
- z toho literatúra	pre učiteľov	odborná	241 414	211 566
		krásna	88 149	80 450
	pre žiakov	odborná	171 234	179 583
		krásna	645 217	548 100
Medziknižničná výpožičná služba iným knižniciam			2 266	61
Medziknižničná výpožičná služba z iných knižníc			617	555
Počet študijných a čitateľských miest			14 932	14 845
Celková plocha knižnice v m ²			67 918	73 126
- z toho priestory pre používateľov v m ²			48 685	60 841
Počet prevádzkových hodín pre používateľov za týždeň			7 957	10 002

1.5 PODUJATIA PRE POUŽÍVATEĽOV

Školské knižnice popri poskytovaní knižnično-informačných služieb realizovali aj **vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia** pre svojich používateľov, pripravovali **odborné kurzy, semináre** a pod. (tabuľka č. 5). Po prepočítaní počtu vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí s počtom školských knižníc sa zistilo, že každá školská knižnica zorganizovala približne **7 podujatí**. Oproti roku 2009 je to nárast o 2 podujatia.

Školské knižnice organizovali rôzne akcie, ktoré poskytl žiakom príležitosť predviesť svoje vedomosti a schopnosti, zlepšili ich jazykové zručnosti a školský prospech, posilnili ich sebavedomie. Napríklad v rámci rozvoja čitateľskej gramotnosti školské knižnice realizovali čitateľské dielne, hodiny hlasného čítania, literárne, spevácke, vedomostné a recitačné súťaže, tvorivé písanie, besedy so spisovateľmi, ilustrátormi, prekladateľmi, poprípade s regionálnymi alebo celoslovenskými významnými osobnosťami, žiacke besedy o prečítaných knihách, prezentácie knižničných noviniek, dramatizácie rozprávok, rozprávkové popoludnia, čitateľské maratóny, vianočné akadémie pre školskú komunitu alebo aj pre rodičov žiakov s cieľom podporiť záujem o ľudové zvyky a tradície v regiónoch.

Využívanie priestorov školských knižníc na podporu a rozvoj čitateľskej gramotnosti potvrdzuje aj *Správa o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v Slovenskej republike v školskom roku 2009/2010*, ktorú vypracovala Štátna školská inšpekcia (<http://www.ssiba.sk/Default.aspx?text=g&id=1&lang=sk>).

V časti *1.2.3 Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti* [v základnej škole] uvádza: „Najviac sa využívali na hodinách slovenského jazyka a literatúry, prírodovedy, vlastivedy, dejepisu, prírodopisu/biológie, etickej výchovy, cudzích jazykoch a v mimoškolskej činnosti.“ Podobné pozitívne zistenia deklarujú aj inšpektori, ktorí vykonali inšpekciu v 30 gymnáziách a 28 stredných odborných školách. Podľa ich zistení školskú knižnicu mali nielen zriadenú na 28 gymnáziách a v 26 stredných odborných školách, ale že ju aktívne využívali.

V časti 1.3.4 *Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti na gymnáziu a v strednej odbornej škole* je uvedené: „... knižnice využívali predovšetkým na hodinách slovenského jazyka a literatúry, cudzích jazykov, dejepisu, biológie, geografie. Najviac využívali knihy, časopisy a DVD nosiče ako zdroje na tvorbu prezentácií žiakov a učiteľov. Priestory školských knižníc využívalo 21 G a 16 SOŠ aj v čase mimo vyučovania najmä na besedy s osobnosťami literárneho a kultúrneho života, na prípravu súťaže.“

Pri realizácii rôznych foriem a metód kolektívnej práce so svojimi používateľmi sa školské knižnice inšpirovali aj celoslovenskými či medzinárodnými projektmi určenými na podporu čítania.

Príklady vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí v sledovanom období:

- Veľa školských knižníc sa zapojilo do 3. ročníka celoslovenského projektu **Čítajme si... 2010**. Žiaci 25. marca 2010 od 9. hodiny do 15. hodiny čítali presne určenú knihu od Petra Gajdošika *Zverinec na siedmom poschodí*. Podujatie zorganizovala Linka detskej istoty pri SV UNICEF v spolupráci so Slovenskou asociáciou knižníc a s ďalšími partnermi v rámci 11. ročníka *Týždňa slovenských knižníc*.
- 40 školských knižníc z celkového počtu 121 prihlásených knižníc sa zúčastnilo 26. marca 2010 medzinárodného podujatia *Noc s Andersenom 2010*. Koordinačným centrom na Slovensku bol Spolok slovenských knihovníkov.
- 50 školských knižníc sa zapojilo do 5 súťaží, ktoré boli vyhlásené Slovenskou národnou knižnicou v Martine v rámci celoslovenskej kampane *Do knižnice*. Návrhmi plagátov, bilbordov, spotov a ďalších vecí vyjadrovali svoj názor na čítanie a knižnice.
- Mnoho školských knižníc z 504 českých a slovenských základných škôl a stredných škôl **s celkovým počtom žiakov 50 490** pripravilo rôznorodé podujatia na podporu čítania v rámci 2. ročníka česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spojuje školy*. Projekt bol vyhlásený Národnou pedagogickou knižnicou Komenského v Prahe a Slovenskou pedagogickou knižnicou v Bratislave pri príležitosti **Medzinárodného mesiaca školských knižníc**.
- 315 školských knižníc v základných školách a stredných školách sa zapojilo do 6. ročníka *Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2010. Súťaž vyhlásila Slovenská pedagogická knižnica.

Pozitívom je školské knižnice na svoje vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia pozývali nielen členov školskej komunity, ale aj širokú verejnosť. Na propagáciu podujatí najčastejšie používali nástenky, školské časopisy, plagáty, samostatné pozvánky rodičom žiakov, webové stránky škôl a obcí, obecné rozhlasy, regionálne printové médiá (napr. Devínskonovoveský expres, Mesačník Gbelan) a elektronické médiá (napr. Slovenský rozhlas, Slovenská televízia, televízia ATV v Žiari nad Hronom, Bánovská televízia).

Ako príklad informovania školských knižníc o svojich podujatiach na webových stránkach svojich škôl možno uviesť webovú stránku **Základnej školy, Klátova Nová Ves** (<http://zsknv.edupage.org>), na ktorej sa nachádza samostatná časť *Školská knižnica*. V tejto časti sú uverejnené informácie o podujatiach, ktoré sú doplnené fotografiami. Napríklad v rámci podujatia k Medzinárodnému dňu školských knižníc stručne popísali každú aktivitu nasledovným spôsobom: „*Naši druháci sa premiestnili do školskej knižnice. Medzi hrbami kníh ich oslovili tie pre menších čitateľov.... Na začiatku druháci počúvali rozprávky z CD. Žiaci si vypočuli iba úryvok – krátku časť rozprávok a hádali. Aká je to rozprávka? Aby predviedli aj svoje čitateľské zručnosti, druhú časť rozprávok čítali sami. Opäť iba krátke*

časti... Ďalšou tiež zaujímavou časťou bolo z pripravených obrázkov z týchto rozprávok si vybrať jeden, pomenovať rozprávku a porozprávať, čo si z nej zapamätali. Nakoniec žiaci obrázky vymaľovali vo dvojiciach a vyrobili z nich našu najmilšiu knihu rozprávok. Žiakov táto celá aktivita veľmi bavila – počúvali, čítali, hádali, kreslili by ešte hádam aj dodnes...“

Školské knižnice spolupracovali pri príprave svojich podujatí aj s verejnými knižnicami. Napríklad niektoré svoje podujatia realizovali v priestoroch verejných knižníc alebo si zapožičiavali informačné zdroje z týchto knižníc na svoje akcie. Často zabezpečovali účastníkov na podujatia, ktoré organizovali verejné knižnice, z radov žiakov základných škôl a stredných škôl.

Za vzor vynikajúcej spolupráce regionálnych knižníc so základnými školami a strednými školami môžeme pokladať **Krajskú knižnicu Karola Kmeťka v Nitre**, ktorá v roku 2010 zorganizovala 948 podujatí rôzneho druhu pre deti materských škôl, žiakov základných škôl a stredných škôl. Z hľadiska formy knižnica realizovala prednášky, besedy, hovorené bibliografie, akcie informačnej výchovy, literárno-hudobné a audiovizuálne pásma, exkurzie, kvízy, súťaže, tvorivé dielne a iné. Podujatia organizovala aj pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Ako príklad výnimočného podujatia možno uviesť zorganizovanie **10. ročníka súťaže Čítajte s nami**, do ktorého sa zapojilo 603 žiakov z 38 tried z desiatich nitrianskych základných škôl.

Z množstva akcií, ktoré regionálne knižnice zorganizovali na podporu čítania žiakov základných škôl a stredných škôl, ako najviac zaujímavé možno uviesť nasledujúce:

Kysucká knižnica v Čadci

V spolupráci so základnými mestskými školami zorganizovala knižnica v školskom roku 2009/2010 mesačný tematický cyklus **Rozprávkový kľúč** pre žiakov 1. a 2. ročníkov. Na konci školského roka bola ocenená najaktívnejšia trieda i jednotlivci, ktorí prečítali najviac kníh. V dňoch 28. mája až 29. mája 2010 v rámci medzinárodného mikroprojektu *Spoznávame sa cez kultúrne a prírodné hodnoty* zrealizovala knižnica spolu s poľským partnerom v Zywci podujatie **Andersenova noc pokračuje**, na ktorom sa zúčastnili poľskí a slovenskí žiaci – víťazi literárno-výtvarnej súťaže **Hľadáme najkrajšiu rozprávku**.

Mestská knižnica v Bratislave

Dňa 12. februára 2010 pripravila knižnica pre študentov 4. ročníka Gymnázia Juraja Hronca v Bratislave prednášku na tému **Súčasná slovenská literatúra**. Dňa 25. marca 2010 zorganizovala pre žiakov 2. – 6. ročníka základných škôl workshop na tému **Mánia kníh prichádza** (Büchermanie kommt). Knižnica počas roka 2010 niekoľkokrát zorganizovala interaktívne a dramatizované čítanie pre deti predškolského veku, žiakov 1. – 2. ročníkov základných škôl a učiteľov.

Liptovská knižnica Gašpara Fejérpataky-Belopotockého v Liptovskom Mikuláši

Pre študentov maturitných ročníkov stredných škôl zorganizovala knižnica literárno-vedomostný kvíz **Maturita v knižnici**. Pre žiakov základných škôl knižnica zorganizovala literárny kvíz **Môj anjel sa vie bit'**, zemepisno-historický kvíz **Poznaj svoje miesto** a na rozvoj a podporu čitateľských zručností **Kamarátka rozprávka**.

Malokarpatská knižnica v Pezinku

Knižnica pre žiakov pezinských škôl pripravila celý rad akcií ako napríklad súťaž v prednese poézie **Deti Hviezdoslavovi**, výtvarnú a literárnu súťaž, besedy.

Knižnica Antona Bernoláka v Nových Zámkoch

Knižnica pre žiakov základných škôl zorganizovala na podporu čítania okrem iných podujatí aj 7. ročník súťaže *Čítame s Osmijankom – pridaj sa aj ty* a 5. ročník čitateľskej súťaže *Veľkí a mali kamaráti si čítajú*.

Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne

Pre žiakov základných škôl trenčianskeho kraja knižnica zorganizovala besedy so spisovateľmi, literárne súťaže, odborné prednášky zamerané na prevenciu proti novej kriminalite mladých ľudí, výstavy a pod. K najúspešnejším akciám patrila literárna súťaž *Píšem, píšeš, píšeme* a čitateľská súťaž *Čítajme všetci, čítanie je super!*

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

Knižnica pripravila pre všetky ročníky základných škôl a stredných škôl hodiny informačnej výchovy, literárnej výchovy a hudobnej výchovy. V spolupráci s pedagogickými zamestnancami Gymnázia Jána Hollého v Trnave zorganizovali 5. ročník projektu *Kreslíme hudobné obrázky*.

Hontiansko-novohradská knižnica A. H. Škultétyho vo Veľkom Krtíši

Knižnica vo svojich priestoroch pripravila pre žiakov základných škôl netradičné vyučovacie hodiny regionálnej výchovy a zvlášť pre žiakov 1. stupňa akciu *Najkrajší čitateľský denník* s cieľom podporiť čítanie a vlastnú tvorivosť.

Školské knižnice v sledovanom období zorganizovali **4 639 akcií informačnej výchovy**. Po ich prepočítaní s počtom školských knižníc pripadli približne **3 akcie informačnej výchovy** na 1 školskú knižnicu. Oproti roku 2009 je to nárast približne o 1 akciu informačnej výchovy. I napriek miernemu zlepšeniu vykazovaniu akcií informačnej výchovy a na základe citovaných informácií z uvedenej správy Štátnej školskej inšpekcie sa dá reálne predpokladať, že v skutočnosti mnohí školskí knihovníci v spolupráci s pedagogickými zamestnancami mnohonásobne viac organizovali akcie zamerané na prácu s informáciami. Tieto akcie opomenuli systematicky evidovať, na konci kalendárneho roka ich spočítať a uviesť v koncoročnom výkaze.

Tabuľka č. 5 Podujatie pre používateľov

Ukazovateľ	2009	2010
Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia pre používateľov	12 464	12 774
- z toho akcie informačnej výchovy	4 441	4 639
Odborné kurzy, porady, semináre	950	998
Edičná činnosť	94	75

1.6 INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

Proces elektronizácie a internetizácie školských knižníc je číselne vyjadrený v tabuľke č. 6. Oproti roku 2009 zaznamenali všetky sledované ukazovatele **nárast**, a to aj napriek tomu, že v sledovanom období sa nerealizoval rozvojový projekt Ministerstva školstva SR *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc*. To znamená, že školské knižnice zakúpili počítačové stanice a automatizované knižnično-informačné systémy už z vlastných finančných prostriedkov základných škôl alebo stredných škôl.

Počet serverov v školských knižniciach sa zvýšil o **22**, počet počítačových staníc o **184** a počet pripojení na školský internet o **213**. Takisto sa zvýšil počet prístupných počítačov pre používateľov školských knižníc o **57** a počet pripojení pre týchto používateľov na školský internet o **209**. Mierne sa zvýšil aj počet počítačových staníc pripojených na školský intranet, a to o **44**.

Na základe uvedených kvantitatívnych ukazovateľov možno skonštatovať, že **proces elektronizácie a internetizácie plynule napreduje**. Dôkazom sú nasledovné fakty, ktoré boli získané po prepočítaní počtu školských knižníc s celkovým počtom počítačových staníc, s počtom pripojení na školský internet a na školský intranet.

V roku 2005 pred realizáciou rozvojového projektu Ministerstva školstva SR *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc* pripadlo na 1 počítač 7,95 školských knižníc, v roku 2010 pripadlo na **1 počítač 0,95 školskej knižnice**. V roku 2005 pripadlo na 1 počítač s pripojením na školský internet 12,78 školských knižníc, v roku 2010 pripadlo na **1 počítač s pripojením na školský internet 1,04 školských knižníc**. V roku 2005 pripadlo na 1 počítač s pripojením na školský intranet 56,52 školských knižníc, v roku 2010 pripadlo na **1 počítač s pripojením na školský intranet 5,97 školských knižníc**.

Na druhej strane je potrebné povedať, že aj skutočný stav ešte nezodpovedá odporúčaniam *Modelu školskej knižnice*. Podľa tohto odporúčania by mala mať každá školská knižnica 1 počítač pre školského knihovníka a 5 počítačov pre používateľov školskej knižnice v škole s počtom žiakov do 499 žiakov a až 15 počítačov pre používateľov školskej knižnice nad 500 žiakov.

V roku 2010 len **237** školských knižníc v štátnom štatistickom zisťovaní uviedlo, že vlastnia **automatizovaný knižnično-informačný systém**. V tomto prípade došlo k závažnej chybe pri vyplňovaní požadovaného ukazovateľa zo strany školských knižníc. Toto tvrdenie možno podložiť týmito faktami:

- V roku 2009 v štatistickom výkaze uviedlo **393** školských knižníc, že vlastnia automatizovaný knižnično-informačný systém. Tieto automatizované knižnično-informačné systémy nemohli byť v sledovanom období odpísané z nehnuteľného majetku, lebo boli prevažne zakúpené z finančných prostriedkov zo spomínaného rozvojového projektu.
- Podľa evidencie distribútorov jednotlivých automatizovaných knižnično-informačných systémov a na základe dotazníkového prieskumu metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice bolo zistené, že v sledovanom období až **406** školských knižníc vlastnilo automatizované knižnično-informačné systémy. Išlo o tieto automatizované knižnično-informačné systémy: Clavius (262 školských knižníc), Knižničný systém pre malé a stredné knižnice (80 školských knižníc), Proflib Štart (52 školských knižníc), Dawinci (4 školské knižnice), Advanced Rapid Library (2 školské knižnice), Evidencia kníh (4 školské knižnice), automatizované knižnično-informačné systémy vyrobené na objednávku zriaďovateľa školskej knižnice (2 školské knižnice).

On-line katalóg umiestnený na internete malo v uvedenom období **123** školských knižníc. Oproti roku 2009 je to nárast o 18 on-line katalógov. Je potrebné opäť upozorniť na fakt, že v rámci uvedeného dotazníkového prieskumu bolo zistené, že až 242 školských knižníc vlastnilo automatizovaný knižnično-informačný systém s on-line katalógom. Z uvedeného vyplýva, že až 119 školských knižníc buď neuviedlo do prevádzky on-line katalógy z dôvodu

technických problémov pri inštalácii modulov on-line katalógov, alebo nezabezpečilo pripojenie školskej knižnice na školský internet, prípadne nevenovalo dostatočnú pozornosť pri vyplňovaní požadovaného údajov.

V roku 2010 školské knižnice vyplňali nový ukazovateľ, a to či majú webovú stránku školskej knižnice, alebo nie. Len **43** školských knižníc uviedlo, že má **webovú stránku školskej knižnice**. Pritom pre školské knižnice platí, že ich webové stránky sú súčasťou webových sídiel materských inštitúcií. Na základe tejto skutočnosti je potrebné uviesť, že mnohé školské knižnice ako súčasť základných škôl a stredných škôl mali na webových stránkach svojich škôl uvedený link *Školská knižnica* alebo *Knižnica*. To znamená, že školské knižnice v oveľa väčšej miere poskytovali základné informácie o svojej činnosti, škále poskytovaných knižnično-informačných službách, ako de facto vykázali v štatistickom výkaze.

Tabuľka č. 6 Informačné technológie

Ukazovateľ		2009	2010
Počet serverov v školských knižniciach		262	282
Počet počítačových staníc v školských knižniciach		1 772	1 956
- z toho	s pripojením na internet	1 575	1 788
	prístupných používateľom	1 221	1 386
	prístupných používateľom s pripojením na internet	1 069	1 278
	s pripojením na intranet	306	350
Automatizovaný knižnično-informačný systém		0	237
On-line katalóg školskej knižnice na internete		105	123
Webová stránka školskej knižnice		0	43

1.7 PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

V tabuľke 7 je uvedený počet zamestnancov – školských knihovníkov a stupeň ich vzdelania. Z celkového počtu zamestnancov školských knižníc bolo 91,30 % bez odborného vzdelania, 6,66 % bolo so základným knihovníckym vzdelaním a len 1,94 % s odborným knihovníckym vzdelaním. Funkciu školského knihovníka vykonávali prevažne učitelia slovenského jazyka a literatúry, ktorí nemali špeciálne upravený pracovný úväzok. Prácu v školskej knižnici vykonávali popri priamej vyučovacej činnosti učiteľa ako činnosť súvisiacu s výchovno-vzdelávacou činnosťou učiteľa. Ich pracovný týždeň sa skladal z priamej vyučovacej činnosti (22 hodín) a z ďalších činností (15,5 hodín), ktoré venovali príprave na vyučovanie, pracovným poradám, rodičovským združeniam, konzultáciám s rodičmi, dozorom, vedeniu kabinetov či záujmovej činnosti. Z uvedeného teda vyplýva, že funkciu školského knihovníka vykonávali ako mimoškolskú aktivitu.

Z telefonických rozhovorov so školskými knihovníkmi i s riaditeľmi základných škôl a stredných škôl vyplynulo, že viacerí túto funkciu vykonávali radi, mnohí ju brali ako povinnosť, podaktorí ako nutné zlo a našli sa aj takí, ktorí ju odmietli vykonávať. Ich spoločným argumentom bolo slabé finančné ohodnotenie alebo vôbec žiadne a nedostatok času na prácu v školských knižniciach. Z tohto dôvodu neprejavili ani záujem o odbornú prípravu na vykonávanie knižničných činností v rámci akreditovaných vzdelávacích programov MŠVVaŠ SR.

Ďalšiemu vzdelávaniu školských knihovníkov sa venovalo Metodicko-pedagogické centrum. V regionálnom pracovisku Banská Bystrica si v rámci aktualizáčného vzdelávania (vzdelávací program *Práca v školskej knižnici*) zvýšilo stupeň odborného knihovníckeho vzdelania 12 školských knihovníkov. V regionálnom pracovisku Prešov sa v sledovanom období z dôvodu malého záujmu školských knihovníkov o odborné knihovnícke vzdelávanie nepodarilo otvoriť vzdelávací program aktualizáčného vzdelávania.

Školskí knihovníci využívali odborné poradenstvo metodického centrá Slovenskej pedagogickej knižnice. Odborné konzultácie poskytnuté elektronickou poštou (v počte 1 271), telefonickou formou (v počte 230) alebo osobnou návštevou (v počte 10) boli zamerané najmä na oblasť zriadenia školskej knižnice, zrušenia školskej knižnice, zlúčenia žiackej knižnice a učiteľskej knižnice do spoločnej školskej knižnice, zlúčenia školskej knižnice a obecnej knižnice, vypracovania vnútorných legislatívnych dokumentov pre školskú knižnicu, vyplnenia formulára pre Ministerstvo kultúry SR, vedenia prírastkového zoznamu a zoznamu úbytkov, postupu pri revízii knižničného fondu, vyradovaní knižničných jednotiek, vyplňania štatistických údajov o činnosti školskej knižnice za rok 2009, základov elektronizácie školskej knižnice, rozpočtu školskej knižnice, realizácie informačnej výchovy a čitateľskej gramotnosti. Školské knižnice využívali aj poradenské služby verejných knižníc pri výkone knižničných činností.

Tabuľka č. 7 Personálne zabezpečenie školských knižníc

Ukazovateľ		2009	2010
Počet zamestnancov (fyzické osoby)		1 860	2 370
- z toho	bez odborného vzdelania	1 665	2 164
	so základným knihovníckym vzdelaním	149	158
	s odborným knihovníckym vzdelaním (VŠ, SOŠ)	46	42
Počet zamestnancov (prepočítaný na plný úväzok)		113,1	211,0

1.8 HOSPODÁRENIE ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Zriaďovatelia školských knižníc finančne zabezpečovali prevádzku a činnosť školských knižníc v súlade s § 12 od. 2 písm. d) zákona o knižniciach a s ustanovením § 2 zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov. **Celkový objem finančných prostriedkov** (tabuľka č. 8) oproti roku 2009 **klesol o 1 062 838 €**, čo predstavuje približne 51 %. **Mzdové náklady** na školských knihovníkov v súvislosti s predchádzajúcim faktom paradoxne **vzrástli, a to približne o 6 %**. **Finančné náklady na nákup knižničného fondu klesli približne o 36 %**.

Ďalší paradox nastal pri podrobnejších prepočítaniach jednotlivých ukazovateľov a ich porovnaní s rokom 2009. Rozdiely vznikli v dôsledku zlúčenia učiteľských knižníc so žiackymi knižnicami do spoločnej školskej knižnice. Po prepočítaní finančných nákladov na činnosť školských knižníc s počtom školských knižníc sa zistilo, že oproti sledovanému obdobiu to bol nárast finančných nákladov približne o 10 %. V roku 2010 finančné náklady na 1 školskú knižnicu činili 588,73 €, kým v roku 2009 len 533,20 €. Po prepočítaní mzdových nákladov s počtom školských knihovníkov pripadlo na 1 školského knihovníka približne 148 €, čo je oproti sledovanému obdobiu pokles približne o 20 %.

Je nutné zdôrazniť, že ročné ohodnotenie práce školského knihovníka je priam alarmujúce.

Ďalšie odlišnosti vznikli po prepočítaní finančných nákladov na nákup knižničného fondu s počtom školských knižníc, s ročným prírastkom knižničných jednotiek, s počtom registrovaných používateľov z radov žiakov a s počtom potenciálnych používateľov z radov žiakov. Napríklad **finančné náklady na nákup knižničného fondu do 1 školskej knižnice** predstavovali **321,60 €** (oproti roku 2009 je to zníženie o 91,27 €). **Finančné náklady na nákup 1 knižničného dokumentu** predstavovali **18,72 €** (oproti roku 2009 je to zvýšenie o 6,68 €). Vo vysokých nákladoch na zakúpenie knižničných dokumentov sa premietli vysoké ceny napríklad za nákup encyklopédií, výkladových slovníkov, jazykových slovníkov. **Finančné náklady na nákup knižničného fondu na 1 registrovaného používateľa z radov žiakov** činili **2,11 €** (oproti roku 2009 je to zníženie o 3,88 €). **Finančné náklady na nákup knižničného fondu na 1 potenciálneho používateľa z radov žiakov** boli **1,56 €** (oproti roku 2009 je to zníženie o 1,74 €).

V roku 2010 sa po druhýkrát objavila mierna zhoda medzi odporúčaným objemom finančných prostriedkov podľa *Modelu školskej knižnice* na nákup knižničného fondu pre žiakov škôl – potenciálnych používateľov a reálnym objemom finančných prostriedkov. Tento metodický materiál odporúča zriaďovateľom školských knižníc, aby v rozpočtoch svojich škôl na 1 žiaka vyčlenili 1,70 – 3,30 €. Napriek zlej ekonomickej situácii sa snažili zriaďovatelia školských knižníc toto odporúčanie naplniť.

Tabuľka č. 8 Financovanie školských knižníc

Ukazovateľ		2009	2010
Finančné náklady na činnosť školských knižníc (v €)		2 157 284	1 094 446
- z toho	mzdové náklady	330 857	351 646
	nákup knižničného fondu	1 670 501	597 864

1.9 ZHRNUTIE

Na základe vybraných štatistických ukazovateľov za rok 2010 možno konštatovať, že školské knižnice si uvedomili, že informácie sú veľmi dôležité pre rozvoj žiaka i celej školskej komunity a že informačné technológie zvyhodňujú tých, ktorí k nim majú prístup a môžu ich využívať. Ich prioritou sa stala najmä podpora vzdelávacieho procesu, rozvoj informačnej, čitateľskej a mediálnej gramotnosti, rozvoj čitateľských návykov a organizovanie kreatívnych podujatí v rámci vyučovacieho procesu i mimo neho.

Plnenie stanovených cieľov sa prejavilo v skvalitnení a rozšírení poskytovania knižnično-informačných služieb všetkým členom školských komunít v dôsledku zlúčenia učiteľských knižníc a žiackych knižníc do spoločných školských knižníc (nárast knižničných fondov, nárast počtu titulov dochádzajúcich periodík, nárast počtu používateľov, nárast počtu prevádzkových – výpožičných hodín, nárast počtu podujatí a akcií informačnej výchovy, nárast počtu počítačových staníc a pripojení na školský internet) a zlepšení priestorového vybavenia školských knižníc.

Okrem uvedených pozitívnych zistení analýza prináša aj negatívne fakty, ktoré buď odzrkadľujú slabé stránky školských knižníc, alebo sú výsledkom neefektívneho zberu štátnych štatistických údajov o školských knižniciach. Ako príklad možno uviesť nízky ročný prírastok knižničného fondu, nedocenenie pozície školského knihovníka a jeho nízke finančné ohodnotenie a s tým súvisiaci aj jeho nezájem o zvýšenie odbornosti, nezrovnalosti vo

vykazovaných údajoch v porovnaní s reálnymi údajmi. Zvlášť je potrebné zdôrazniť, že možnosti školských knižníc boli negatívne ovplyvnené aj výrazným poklesom finančných prostriedkov na ich prevádzku a činnosť.

Do budúcnosti sa dá predpokladať, že realizáciou navrhnutých opatrení školské knižnice dosiahnu vyšší stupeň rozvoja knižnično-informačných služieb a väčšiu dostupnosť informačných zdrojov.

2 ČINNOSŤ METODICKÉHO CENTRA SLOVENSKEJ PEDAGOGICKEJ KNIŽNICE PRE ŠKOLSKÉ KNIŽNICE

Slovenská pedagogická knižnica je poverená metodickým riadením školských knižníc v oblasti tvorby metodických materiálov a odborného poradenstva. Svoje strategické poslanie v roku 2010 plnila viacerými spôsobmi a formami.

Odborné konzultácie pre školských knihovníkov pri riešení odborných problémov

Odborná poradenská a konzultačná služba bola poskytnutá vo forme elektronickej pošty (1 271 konzultácií), telefonicky (279 konzultácií) a osobne (10 konzultácií, a to metodické návštevy v školských knižniciach alebo návštevy školských knihovníkov v Slovenskej pedagogickej knižnici).

Priebežná aktualizácia informácií a dokumentov v časti *Školské knižnice* v rámci webovej stránky Slovenskej pedagogickej knižnice

Webové rozhranie časti *Školské knižnice* zhromažďuje aktuálne informácie a dokumenty, ktoré sú nevyhnutné pre činnosť školských knižníc a ktoré uľahčujú prácu školským knihovníkom (<http://www.spgk.sk/?aktuality>).

Vypracovanie metodických materiálov pre činnosť školských knižníc

- **Metodické usmernenie č. 1/2010 k obsahu Výkazu o školskej a akademickej knižnici za rok 2009 Škol (MŠ SR) 10 – 01**
Metodické usmernenie upravovalo podrobnosti vykazovania údajov pre štátne štatistické zisťovanie v oblasti knižničného fondu, používateľov, výpožičiek a služieb, dopĺňajúcich ukazovateľov, informačných technológií, zamestnancov knižnice, hospodárenia a siete knižníc.
- **Metodické usmernenie č. 2/2010 k povinnej evidencii školskej knižnice v Zozname knižníc Slovenskej republiky vedenom Ministerstvom kultúry SR**
Metodické usmernenie upravovalo postup zriaďovateľa školskej knižnice pri zriadení školskej knižnice, pri zlúčení typu učiteľskej knižnice a typu žiackej knižnice do jednej školskej knižnice a pri aktualizácii údajov o školskej knižnici.
- **Metodické usmernenie č. 3/2010 k zlúčeniu typu učiteľskej knižnice a typu žiackej knižnice do jednej školskej knižnice**
Metodické usmernenie upravovalo podrobný postup zriaďovateľa školskej knižnice, ktorá vznikla zlúčením typu učiteľskej knižnice a typu žiackej knižnice, vo vzťahu k *Zoznamu knižníc Slovenskej republiky* vedenom Ministerstvom kultúry SR a k *Adresáru školských knižníc v SR* vedenom metodickým centrom Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice.
- **Metodický pokyn pre vyplňovanie štátnych štatistických výkazov o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠ SR) 10 – 01 určených na automatizované spracovanie**
V spolupráci s Ústavom informácií a prognóz školstva bol vypracovaný metodický pokyn pre precíznejšie vyplňovanie štátnych štatistických výkazov určených pre webovú aplikáciu.

- **Propagačný leták – webová štruktúra časti Školské knižnice v rámci webovej stránky Slovenskej pedagogickej knižnice – aktualizovaný**
Propagačný leták obsahuje mapu webovej stránky – časti Školské knižnice, a to rozdelenie od kategórií na najvyššej úrovni cez kategórie na nižších úrovniach až po konkrétne dokumenty. Oproti roku 2009 pribudli 2 hlavné kategórie, a to: *Štatistika školských knižníc, Česko-slovenský projekt Záložka do knihy spojuje školy*.
- **Automatizované knižnično-informačné systémy – aktualizovaný**
Metodický materiál, ktorý obsahuje napríklad históriu, zloženie modulov, základné technické a komunikačné zabezpečenie, cenník pre školské knižnice, referencie, každoročné býva aktualizovaný k 31. januáru.
- **Adresár školských knižníc v SR – aktualizovaný**
Adresár obsahuje základné identifikačné údaje o zriadených – fungujúcich knižniciach. V roku 2010 sa aktualizoval v mesačných intervaloch, a to na základe zaslaných formulárov o zriadení školských knižníc (305), oznámení o zrušených školských knižniciach (262) a žiadostí o aktualizáciu údajov o školských knižniciach zriadených v rokoch 2000 až 2009.

Spolupráca pri aktualizácii štátnych štatistických ukazovateľov Výkazu o školskej a akademickej knižnici za rok 2011 Škol (MŠ SR) 10 – 01

Ročný výkaz obsahuje návrh na získanie nových štátnych štatistických údajov vhodných na posúdenie stavu v oblasti knižničného fondu, používateľov, výpožičiek a služieb, dopĺňajúcich ukazovateľov, informačných technológií a hospodárenia.

Príprava a realizácia dotazníkového prieskumu na vyhodnotenie rozvojového projektu Ministerstva školstva SR *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc v rokoch 2006 – 2009*

Z dôvodu nevyhlásenia Výzvy na podávanie žiadostí o financovanie rozvojového projektu *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2010* Ministerstvom školstva SR metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice pripravilo a realizovalo **dotazníkový prieskum v 552 školských knižniciach**, ktoré boli finančne podporené v rámci rozvojového projektu Ministerstva školstva SR *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc* v rokoch 2006 – 2009. Cieľom výskumu bolo získať odpovede na otázky týkajúce sa využiteľnosti tohto projektu vo výchove a vzdelávaní v základných školách a stredných školách. Do výskumu sa zapojilo z 552 školských knižníc až **496 školských knižníc** (89,86 %). Školské knižnice vyplňali dotazník v časovom intervale marec – apríl 2010.

Zorganizovanie 4. medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*

4. medzinárodná konferencia *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* sa konala 13. mája 2010 pod záštitou podpredsedu vlády a ministra školstva Slovenskej republiky Jána Mikolaja. Na konferencii sa prezentoval stav školských knižníc k 31. 12. 2009, možnosti rozvoja a upevňovania čitateľských zručností žiakov, celoslovenské a zahraničné projekty zamerané na podporu čítania žiakov českých a slovenských základných škôl a stredných škôl a premena klasických školských knižníc na multimedialne školské knižnice v Základnej škole v Čaklove, Špeciálnej základnej škole v Gelnici a v Základnej škole vo Fiľakove. Medzinárodnej konferencie sa zúčastnilo viac ako sto školských knihovníkov z celého Slovenska, ako aj ďalší zástupcovia pedagogickej a knihovníckej verejnosti zo Slovenskej republiky i Českej republiky.

Príprava, realizácia a vyhodnotenie 2. ročníka česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spojuje školy*

Česko-slovenský projekt *Záložka do knihy spojuje školy* bol po druhýkrát realizovaný v spolupráci s Národnou pedagogickou knižnicou Komenského v Prahe pri príležitosti *Medzinárodného mesiaca školských knižníc*. Jeho cieľom bolo nadviazať kontakty medzi českými a slovenskými školami a podporiť u žiakov čítanie prostredníctvom výmeny záložiek. Do projektu sa zapojilo **50 490 žiakov z 504 škôl**. Konkrétne to bolo 17 554 českých žiakov (192 základných škôl a 2 stredné školy) a 32 936 slovenských žiakov (254 základných škôl a 56 stredných škôl). Výmena záložiek prispela nielen k nadviazaniu priateľských kontaktov medzi českými a slovenskými školami, podporila záujem o čítanie a prispela k zvýšeniu návštevnosti školských knižníc, ale aj upevnila spoluprácu samotných žiakov danej školy pri spoločných zaujímavých aktivitách.

Príprava, realizácia a vyhodnotenie 6. ročníka *Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2010

6. ročník *Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2010 sa konal na tému *Rozmanitosť, náročnosť, pružnosť: Školské knižnice majú všetko – zorganizovanie najzaujímavejšieho vyučovacieho dňa*. Osobnú záštitu nad súťažou prevzal minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Eugen Jurzyca. Cieľom súťaže bolo zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového. Do súťaže sa prihlásilo **315 školských knižníc** zo základných škôl a stredných škôl. Odborná komisia ocenila 10 školských knižníc finančnou sumou **4 900 €**. Víťazi súťaže (Základná škola, Štúrova, Spišská Stará Ves, Základná škola sv. Dominika Savia, Dubnica nad Váhom, Základná škola s materskou školou, SNP, Uhrovec, Základná škola s materskou školou, Horelica, Čadca, Základná škola s materskou školou, Podlužany, Hronské Kosihy, Základná škola s materskou školou, Kolta, Základná škola s materskou školou, Budimír, Základná škola s materskou školou, Župkov, Základná škola, Komenského, Snina, Základná škola s materskou školou, Unín) použili finančné prostriedky na nákup kníh podľa vlastného výberu do svojich knižničných fondov. Pováčšine jadro súťažných podujatí tvorilo takzvané blokové vyučovanie. V rámci tematického vyučovania žiaci prezentovali najčastejšie vznik knihy, život a dielo spisovateľov, čítali úryvky z kníh, ktoré následne ilustrovali, vymýšľali príbehy, básničky a rozprávky, tvorili komiksy, navrhovali obaly na knihy, maľovali plagáty, vyrábali záložky do kníh, lúštili hádanky, spievali pesničky, vyhľadávali informácie na internete a v knižničnom fonde, hrali divadelné predstavenia. Sprievodnými aktivitami boli rozhlasové relácie, výstavy kníh a najmä literárne kvízy a súťaže na tému *Moja naj kniha*. Niektoré školské knižnice zorganizovali besedy s regionálnymi spisovateľmi alebo pripravili deň otvorených dverí. Školské knižnice na svoje podujatia pozvali rodičov a starých rodičov žiakov. Viacerým podujatiam predchádzalo aj slávnostné otvorenie zrekonštruovaných školských knižníc alebo čítární (napr. Základná škola v Lužiankach, Základná škola J. M. Petzvala na Moskovskej ulici v Spišskej Bele, Základná škola na Gorazdovej ulici v Bánovciach nad Bebravou, Základná škola na Mostnej ulici v Nových Zámkoch). Na propagáciu podujatí najčastejšie používali nástenky, školské časopisy, plagáty, samostatné pozvánky rodičom žiakov, webové stránky škôl. Jednotlivé podujatia školských knižníc opäť spropagovali regionálne printové médiá a elektronické médiá s cieľom oboznámiť širokú verejnosť s oslavou Medzinárodného dňa školských knižníc. Je potrebné poznamenať, že do súťaže sa zapojili nielen zdraví žiaci, ale aj vo veľkej miere žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí mohli do súťaže prispieť podľa svojich schopností.

Informatívne materiály: Správa o stave školských knižníc v roku 2009 a Rozvojový projekt Ministerstva školstva SR Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2006 – 2009, interpretácia výsledkov

Správa o stave školských knižníc za rok 2009 sa predkladala MŠVVaŠ SR za účelom informovania o stave školských knižníc za uvedené obdobie. Správa obsahovala základné informácie o právnych predpisoch platných pre školské knižnice, analýzu stavu školských knižníc za rok 2009, informácie o činnosti metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice a návrh opatrení na skvalitnenie úrovne zabezpečenia činnosti a prevádzky školských knižníc v základných školách a stredných školách. Prílohou správy bola interpretácia výsledkov dotazníkového prieskumu v školských knižniciach podporených z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc* v rokoch 2006 – 2009.

Príprava a realizácia dvoch odborných seminárov zameraných na elektronizáciu školských knižníc

Prezentácie knižnično-informačných systémov vhodných pre školské knižnice (Clavius, Dawinci, Knižnično-informačný systém Advanced Rapid Library, Knižnično-informačný systém pre malé a stredné knižnice a Profilib Štart) pre 60 účastníkov.

Metodické návštevy pri príležitosti slávnostného otvorenia školskej knižnice v Základnej škole v Hliníku nad Hronom, Základnej škole v Trenčianskom Jastrabí, Základnej škole na Železničnej v Bratislave a pri skvalitnení činnosti školskej knižnice v Základnej škole na Rázusovej ulici v Čadci, Základnej škole na Komenského v Čadci, Základnej škole Ármina Vámbergho s VJM na Hviezdoslavovej ulici v Dunajskej Strede.

Odborná poradenská a konzultačná služba pre riaditeľov základných škôl na Miestnom úrade mestskej časti Bratislava – Petržalka.

Prednášková činnosť o školských knižniciach na celoslovenskom seminári *Je čítanie v dnešnej dobe moderné?* v Bratislave na tému *Podpora čitateľských aktivít v školských knižniciach*, na 4. medzinárodnej konferencii *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* v Bratislave na tému *Analýza stavu školských knižníc za rok 2009*, na odbornom seminári pre školských knihovníkov pracujúcich v knižničnom systéme Clavius v Žiline na tému *Činnosť školskej knižnice*, na odbornom seminári pre školských knihovníkov v Bratislave na tému *Základná a pomocná evidencia dokumentov* a na zahraničnej konferencii *Informační gramotnost – vědomosti a dovednosti pro život* v Brne na tému *Podpora čitateľských aktivít v školských knižniciach na Slovensku*.

Publikačná činnosť o činnosti školských knižníc a činnosti metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice v domácich a zahraničných pedagogických a knihovníckych periodikách (*Učiteľské noviny*, *Knižnica*, *Čtenář*). Celkovo bolo publikovaných 9 článkov.

Edičná činnosť – zostavenie, vydanie a distribuovanie elektronického zborníka *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* v počte 150 kusov. Elektronický zborník je sprístupnený širokej verejnosti aj na webovej stránke Slovenskej pedagogickej knižnice, a to v časti *Školské knižnice* vo formáte pdf.

Propagačná činnosť v elektronických médiách (Slovenská televízia, Slovenský rozhlas, Centrálny informačný portál rezortu školstva, informačný portál InfoLib) a v printovom

médiu (denník SME) o činnosti školských knižníc a činnosti metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice. Spolupráca so Slovenským spolkom knihovníkov pri propagácii celonárodných projektov *Noc s Andersenom* a *Moja naj kniha*. Spolupráca so Slovenskou národnou knižnicou pri propagácii celonárodnej kampane *Do knižnice* medzi základnými školami a strednými školami. Spolupráca s Metodicko-pedagogickým centrom, krajskými školskými úradmi a vyššími územnými celkami pri propagácií súťaží a podujatí pre školské knižnice.

Spolupráca s regionálnymi knižnicami v oblasti poskytovania poradenských služieb súvisiacich s výkonom knižničnej činnosti.

3 VYUŽITELNOST' ROZVOJOVÉHO PROJEKTU MINISTERSTVA ŠKOLSTVA SR „ELEKTRONIZÁCIA A REVITALIZÁCIA ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC“ V ROKOCH 2006 – 2009

Ministerstvo školstva SR v rokoch 2006 – 2009 vyhlásilo rozvojový projekt „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“ pre zriaďovateľov základných škôl a stredných škôl (ďalej len škôl“). Oblasťou podpory tohto rozvojového projektu bola elektronizácia a revitalizácia školskej knižnice. V rámci elektronizácie riešili školské knižnice technické a technologické vybavenie školskej knižnice. Napríklad nákup počítačov, knižničného systému s online katalógom alebo bez online katalógu, pripojenie školskej knižnice na školský internet. V rámci revitalizácie riešili školské knižnice najmä žánrovo-tematické doplnenie knižničného fondu, navrhovali aktivity rozvíjajúce čitateľskú gramotnosť a plánovali hodiny informačnej výchovy vo vyučovaní jednotlivých vyučovacích predmetov v triedach alebo priestoroch školskej knižnice.

Prínosom tohto rozvojového projektu malo byť rozšírenie a skvalitnenie knižnično-informačných služieb, zlepšenie prístupu ku knižničným fondom prostredníctvom online katalógov, umožnenie používateľom využívanie plných textov a audiovizuálnych zdrojov prostredníctvom počítačových sietí, zredukovanie rutinnej práce školských knihovníkov a získanie časového priestoru na ich interakciu s používateľmi, na aktivity rozvíjajúce čitateľskú gramotnosť a realizovanie informačnej výchovy.

Do rozvojového projektu sa prihlásilo 1 620 škôl. Ministerstvo školstva SR z tohto počtu vybralo 552 škôl a sumou 1 759 277,40 € podporilo dektronizáciu a revitalizáciu príslušných školských knižníc. Maximálna výška finančného príspevku Ministerstva školstva SR na rozvojový projekt školy, respektíve školskej knižnice bola 3 300 €. Povinná spoluúčasť zriaďovateľa školy alebo iných osôb na realizácii rozvojového projektu predstavovala najmenej 5 % z celkových nákladov na rozvojový projekt Ministerstva školstva SR. Obdobie realizácie rozvojového projektu Ministerstva školstva SR bolo stanovené v rokoch 2006 – 2007 od 1. októbra do 31. decembra, v rokoch 2008 – 2009 od 15. septembra do 31. decembra.

CIELE VÝSKUMU

Cieľom výskumu bolo získať odpovede na otázky týkajúce sa využiteľnosti rozvojového projektu Ministerstva školstva SR v rokoch 2006 – 2009 vo výchove a vzdelávaní v školách.

METÓDA VÝSKUMU

Hlavnou metódou výskumu bol dotazník vyplňaný elektronickou formou, jeho štatistické spracovanie a interpretácia.

Dotazník pozostával z dvoch častí – prvá časť poskytujúca údaje o respondentoch a druhá časť s 29 otázkami súvisiacimi s cieľmi výskumu. Otázky boli rozdelené do šiestich celkov: elektronizácia školskej knižnice; aplikácia informačných a komunikačných technológií; rozšírenie a skvalitnenie knižnično-informačných služieb žiakom, pedagogickým zamestnancom, nepedagogickým zamestnancom školy, prípadne členom miestnej komunity; oživenie akvizičnej činnosti; zvyšovanie čitateľskej kultúry žiakov a rôzne.

Otázky boli tvorené v súlade s textami výziev Ministerstva školstva SR na podávanie žiadosti o financovanie rozvojového projektu „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“ 2006

– 2009. Zatvorených otázok s alternatívnymi odpoveďami bolo 13, otvorených otázok s možnosťou vlastnej odpovede bolo 16.

Do výskumu sa mohlo zapojiť 552 školských knižníc zo škôl, ktoré boli finančne podporené z rozvojového projektu v rokoch 2006 – 2009. Všetkým podporeným školám – školským knižniciam zaslalo metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice elektronickú výzvu spolu s dotazníkom 19. – 22. marca 2010. Školské knižnice vyplňali dotazník v časovom intervale marec – apríl 2010.

VÝSKUMNÝ SÚBOR

Do výskumu sa zapojilo z 552 školských knižníc 496 školských knižníc (89,86 %). Z uvedenej vzorky jedna školská knižnica uviedla v dotazníku, že získané finančné prostriedky z Ministerstva školstva SR vrátila z dôvodu časovej tiesne. Na základe telefonickej otázky bolo zistené, že ekonomické oddelenie danej školy subjektívne vyhodnotilo 46 dní na realizáciu rozvojového projektu ako nedostačujúci čas. Predmetom samotného spracovania z uvedeného dôvodu bolo de facto 495 dotazníkov, približne 26 000 údajov.

3.1 ELEKTRONIZÁCIA ŠKOLSKEJ KNIŽNICE

Cieľom otázok týkajúcich sa elektronizácie školskej knižnice bolo zistiť stav a stupeň elektronizácie školskej knižnice po realizácii rozvojového projektu Ministerstva školstva SR. Otázky boli zamerané na získanie prehľadu o zakúpení technického a technologického vybavenia v súlade s odporúčanými nákladmi Ministerstva školstva SR na realizáciu rozvojového projektu, o aplikácii jednotlivých knižničných systémov a ich online katalógoch, o stave informatizácie konkrétnych vnútorných knižničných procesov, o využívaní kooperatívnej sieťovej katalogizácie, o celkovej počte automatizovane spracovaných knižničných jednotkách, o využívaní tlače čiarových kódov a zistení dôvodov, ak školská knižnica síce zakúpila knižničný systém, ale nezačala s elektronizáciou vnútorných knižničných procesov.

Tabuľka č. 3.1 Elektronizácia školskej knižnice

		Áno	Nie
1.	Školská knižnica zakúpila z finančných prostriedkov rozvojového projektu MŠ SR:		
a)	počítačovú zostavu pre školského knihovníka	437	58
b)	počítačovú zostavu pre používateľov školskej knižnice	258	237
c)	komponenty potrebné na pripojenie školskej knižnice na internet školy	241	254
d)	knižničný systém s online katalógom	242	253
e)	knižničný systém bez online katalógu	143	352
f)	čítačku čiarových kódov	303	192
g)	tlačiareň/skener	398	97
h)	kopírovací stroj	221	274
2.	Ak školská knižnica zakúpila knižničný systém, uveďte jeho názov a informáciu, či obsahuje online katalóg:		
3.	Ak školská knižnica realizuje elektronizáciu vnútorných knižničných procesov, označte konkrétne moduly:		
a)	akvizícia	159	336
b)	katalogizácia	374	121
c)	výpožičky	308	187
d)	OPAC (verejne prístupný online katalóg)	93	402
e)	iné moduly (uveďte názvy modulov):		
4.	Ak školská knižnica realizuje elektronizáciu vnútorných knižničných procesov, uveďte, či využívate kooperatívnu sieťovú katalogizáciu (ISHARE):	152	343
5.	Ak školská knižnica realizuje elektronizáciu vnútorných knižničných procesov, uveďte presný počet automatizovane spracovaných knižničných jednotiek:		
6.	Ak školská knižnica realizuje elektronizáciu vnútorných knižničných procesov, uveďte, či využívate tlač čiarových kódov:	220	275
7.	Ak školská knižnica zakúpila knižničný systém a nerealizuje elektronizáciu vnútorných knižničných procesov, uveďte dôvod:		

3.1.1 Technické a technologické zabezpečenie

Na základe spracovaných údajov sme zistili, že z finančných prostriedkov rozvojového projektu Ministerstva školstva SR zakúpilo 88,28 % školských knižníc počítačovú zostavu pre školského knihovníka, 52,12 % školských knižníc počítačovú zostavu pre používateľov školskej knižnice, 48,69 % školských knižníc komponenty potrebné na pripojenie školskej

knižnice na školský internet, 48,88 % školských knižníc knižničný systém s online katalógom, 28,88 % školských knižníc knižničný systém bez online katalógu, 61,21 % školských knižníc čítačku čiarových kódov, 80,40 % školských knižníc tlačiareň/skener, 44,65 % školských knižníc kopírovací stroj.

3.1.2 Knižničné systémy a online katalógy

Zo 495 školských knižníc si až 385 školských knižníc zakúpilo knižničný systém alebo „kancelársky systém“, čo vyjadruje percentuálny podiel 77,78 %. Školské knižnice si zakúpili rôznorodé knižničné systémy. Knižničný systém Clavius si zakúpilo 236 školských knižníc, čo vyjadruje percentuálny podiel 61,30 %. 167 školských knižníc si zakúpilo knižničný systém Clavius s on-line katalógom. Knižničný systém pre malé a stredné knižnice (KIS MaSK) si zakúpilo 60 školských knižníc, čo vyjadruje percentuálny podiel 15,58 %. 29 školských knižníc si zakúpilo knižničný systém pre malé a stredné knižnice s on-line katalógom. Knižničný systém Profilib si zakúpilo 40 školských knižníc, čo vyjadruje percentuálny podiel 10,39 %. 30 školských knižníc si zakúpilo knižničný systém Profilib s on-line katalógom. Knižničný systém Libris si zakúpili dve školské knižnice, čo vyjadruje percentuálny podiel 0,52 %. Obe školské knižnice si ho zakúpili s on-line katalógom. Knižničný systém Advanced Rapid Library si zakúpili opäť dve školské knižnice, čo vyjadruje percentuálny podiel 0,52 %. Aj v tomto prípade si ho školské knižnice zakúpili s on-line katalógom. Knižničný systém Dawinci si zakúpili dve školské knižnice, čo vyjadruje percentuálny podiel 0,52 %. Program aScAgenda (školský program, ktorý eviduje aj databázu školská knižnica) si zakúpilo 33 školských knižníc, čo vyjadruje percentuálny podiel 8,31 %. Desať školských knižníc si zakúpilo aj verziu s on-line katalógom. Program Doklady (školský program, ktorý eviduje aj databázu knižnica) si zakúpilo šesť školských knižníc, čo vyjadruje percentuálny podiel 1,56 %. Dve školské knižnice si zakúpili aj verziu s on-line katalógom. Český program Evidence knih si zakúpili štyri školské knižnice, čo vyjadruje percentuálny podiel 1,03 %. Žiadna z uvedeného počtu školských knižníc si nezakúpila verziu s on-line katalógom. Knižničné systémy vyvinuté na objednávku si zakúpili dve školské knižnice, čo vyjadruje percentuálny podiel 0,52 %, z toho si len jedna školská knižnica zakúpila verziu aj s on-line katalógom.

Na vysvetlenie je potrebné uviesť, že spomínané „kancelárske systémy“, teda školské programy, ktoré evidujú aj databázu školská knižnica, nespĺňajú podmienky stanovené vyhláškou Ministerstva kultúry SR č. 421/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach, a to v časti rozsahu povinných údajov v zápise do elektronického prírastkového zoznamu. Z tohto dôvodu školské knižnice spracované údaje o knižničných jednotkách v školských programoch nemôžu vykazovať ako automatizovane spracované knižničné dokumenty vo Výkaze o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠ SR 10 – 01).

3.1.3 Moduly vnútorných knižničných procesov

Stupeň elektronizácie vnútorných knižničných procesov vyjadrujú nasledujúce kvantitatívne ukazovatele. Modul akvizícia využíva 32,12 % školských knižníc, modul katalogizácia 75,56 % školských knižníc, modul výpožičky 62,22 % školských knižníc, modul OPAC (verejne prístupný on-line katalóg) 18,79 % školských knižníc a iné moduly 1,21 % školských knižníc. Šesť školských knižníc uviedlo, že využívajú modul revízie knižničného fondu, modul e-mailovej medziknižničnej informačnej výpožičnej služby a mailovej služby čitateľom a modul AV-média (katalogizácia LP, CD, kaziet a DVD).

Analýza elektronizácie školských knižníc z hľadiska ich technického a technologického zabezpečenia z finančných prostriedkov z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR poukazuje na fakt, že školské knižnice síce na jednej strane vytvorili vhodné podmienky pre poskytovanie kvalitnejších a úplnejších knižnično-informačných služieb, na druhej strane ich však pomerne málo využívajú. Najvýraznejší rozdiel je vidieť v počte zakúpených knižničných systémov s online katalógom a využívaní samotných online katalógov. Znepokojujúce je zistenie, že až 149 školských knižníc neuviedlo do prevádzky on-line katalóg. Dá sa reálne predpokladať, že niektoré školské knižnice mali buď technické problémy s inštaláciou modulov on-line katalógov, alebo nezabezpečili pripojenie školskej knižnice na školský internet.

3.1.4 Kooperatívna sieťová katalogizácia

Kooperatívnu sieťovú katalogizáciu, ktorá zaisťuje automatickú, rýchlu a bezobslužnú výmenu katalogizačných záznamov medzi knižnicami pripojenými na medzinárodnú sieť internet, využíva 30,71 % školských knižníc.

3.1.5 Automatizovane spracované knižničné jednotky

K 31. decembru 2009 skúmané školské knižnice spracovali 999 898 knižničných jednotiek automatizovaným spôsobom. Na vysvetlenie je potrebné uviesť, že zo 75 školských knižníc, ktoré boli podporené finančnými prostriedkami z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR v roku 2009 a ktoré sa zúčastnili výskumu, začalo pracovať so zakúpeným knižničným systémom až 61 školských knižníc v mesiacoch november – december 2009, 14 školských knižníc nezačalo z objektívnych dôvodov automatizovaným spôsobom spracovávať knižničný fond, školenie na prácu vo vybranom knižničnom systéme si naplánovali na prvý polrok 2010.

3.1.6 Čiarové kódy

Čiarové kódy z dôvodu automatickej identifikácie čitateľa – používateľa a knižničnej jednotky a ich tlač využíva pri elektronizácii vnútorných knižničných procesov 44,44 % školských knižníc.

3.1.7 Dôvody „deelektronizácie“

Elektronizáciu vnútorných knižničných procesov hoci má zakúpené knižničné systémy nerealizuje 41 školských knižníc. Dotknuté školské knižnice uviedli nasledujúce dôvody: neabsolvovanie školenia na prácu v knižničnom systéme (32 školských knižníc, z toho 14 školských knižníc finančne podporených z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR z roku 2009), zmena školského knihovníka, ktorý sa len „zaúča“ pracovať so zakúpeným knižničným systémom (4 školské knižnice) a nevymenovanie školského knihovníka riaditeľom školy (5 školských knižníc).

Pri tomto kritickom výsledku, kde z objektívnych dôvodov možno akceptovať len podporené školské knižnice z roku 2009, by sme chceli akcentovať nevyhnutnú nápravu v tejto oblasti. Riaditelia škôl, ktorí boli zodpovední za realizáciu rozvojového projektu Ministerstva školstva SR a ktorí aj zodpovedajú za riadenie a činnosť školskej knižnice, by mali v čo najkratšom čase zabezpečiť školenie školským knihovníkom na prácu so zakúpeným knižničným systémom a takisto určiť školského knihovníka. Pretože je priam alarmujúce, že riaditelia 18 škôl, ktorých školské knižnice boli podporené z rozvojového projektu Ministerstva

školy SR prevažne v rokoch 2007 až 2008, nedocenili či priam ignorovali naplnenie prioritnej oblasti, akou bola elektronizácia školskej knižnice.

3.2 APLIKÁCIA INFORMAČNÝCH A KOMUNIKAČNÝCH TECHNOLOGIÍ

Cieľom otázok týkajúcich sa aplikácie informačných a komunikačných technológií bolo zistiť počet pripojení školských knižníc na školský internet a získanie prehľadu o zabezpečení čo najúplnejšieho informovania o činnosti školskej knižnice prostredníctvom webových stránok škôl.

Tabuľka č. 3.2 Aplikácia informačných a komunikačných technológií

		Áno	Nie
1.	Je pripojená školská knižnica na internet školy:	391	104
2.	Ak sú informácie o školskej knižnici uverejnené na webovej stránke školy, označte druh informácií:		
a)	stručná charakteristika školskej knižnice	250	245
b)	stručná charakteristika knižničného fondu	157	338
c)	stručná charakteristika knižničných a informačných služieb	146	349
d)	online katalóg	72	423
e)	výpožičné hodiny	237	258
f)	iné informácie (uved'te aké):		

3.2.1 Školská knižnica a internet

Na školský internet je pripojených 78,99 % školských knižníc. Školské knižnice väčšinou využívajú akademickú sieť SANET, na ktorú sú pripojené školy v rámci projektu Infovek.

3.2.2 Školská knižnica a webová stránka školy

Z 391 školských knižníc, ktoré využívajú školský internet, má na webovej stránke školy uverejnenú stručnú charakteristiku školskej knižnice 63,94 % školských knižníc, stručnú charakteristiku knižničného fondu 40,15 % školských knižníc, stručnú charakteristiku knižnično-informačných služieb 37,34 % školských knižníc, on-line katalóg 18,41 % školských knižníc, výpožičné hodiny 60,61 % a iné informácie 13,30 % školských knižníc. Z 52 školských knižníc, ktoré uviedli, že na webovej stránke školy majú uverejnené iné informácie o školskej knižnici, má 7,27 % školských knižníc informácie o akciách školskej knižnice, 1,62 % školských knižníc knižničný a výpožičný poriadok školskej knižnice, 1,21 % školských knižníc fotogalériu z realizovaných akcií, 0,81 % školských knižníc zoznam knižničných jednotiek, 0,61 % školských knižníc štatút školskej knižnice, 0,20 % školských knižníc prihlášku za čitateľa školskej knižnice a 0,20 % školských knižníc absolventské práce žiakov.

Za povšimnutie stojí skutočnosť, že z 93 školských knižníc, ktoré uviedli, že pri elektronizácii vnútorných knižničných procesov využívajú on-line katalógy (tabuľka č. 1), ho sprístupňuje na webovej stránke školy len 72 školských knižníc. Tento paradox sa dá vysvetliť len tým, že buď niektoré školské knižnice v prvom prípade ešte nevyužívali de facto on-line katalóg a už kladne odpovedali, alebo v druhom prípade nepochopili správne otázku a mylne na ňu odpovedali.

Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že školské knižnice z hľadiska aplikácie informačných a komunikačných technológií sú aktívne, z hľadiska poskytovania informácií o nich sú už pasívnejšie. Na jednej strane svojím pripojením na školský internet umožňujú používateľom vyhľadávanie informácií v lokálnych a vonkajších databázach, využívanie plných textov

a iné. Na druhej strane v oveľa menšej miere poskytujú napríklad informácie o svojej činnosti, škále poskytovaných knižnično-informačných službách, výpožičných hodinách. Bolo by potrebné, aby aplikácia informačných a komunikačných technológií bola v súlade s ich názornou propagáciou.

3.3 ROZŠÍRENIE A SKVALITNENIE KNIŽNIČNO-INFORMAČNÝCH SLUŽIEB

Cieľom otázok týkajúcich sa rozšírenia a skvalitnenia knižnično-informačných služieb žiakom, pedagogickým zamestnancom, nepedagogickým zamestnancom školy, prípadne členom miestnej komunity bolo zistiť škálu poskytovaných knižnično-informačných služieb školskou knižnicou, úroveň realizácie informačnej výchovy, formy jej realizácie, názvy vyučovacích predmetov, prostredníctvom ktorých sa realizuje, vypracovanie programu informačnej výchovy pre jednotlivé ročníky, prípadne vyučovacie predmety, zvýšenie počtu akcií informačnej výchovy po získaní finančných prostriedkov z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR, vplyv získania finančných prostriedkov na rozšírenie výpožičných hodín školskej knižnice, rozsah výpožičných hodín, rozsah zmien z hľadiska kvality vybavenia školskej knižnice a jej priestoru v súvislosti s realizáciou rozvojového projektu Ministerstva školstva SR.

Tabuľka č. 3.3 Rozšírenie a skvalitnenie knižnično-informačných služieb žiakom, pedagogickým zamestnancom, nepedagogickým zamestnancom školy, prípadne členom miestnej komunity

		Áno	Nie
1.	Školská knižnica okrem výpožičných služieb a medziknižničnej výpožičnej služby poskytuje najmä:		
a)	rešeršné služby	42	453
b)	elektronické služby	206	289
c)	kopírovacie služby	249	246
2.	Školská knižnica realizuje informačnú výchovu:		
a)	v spolupráci s učiteľmi vo vyučovaní jednotlivých predmetov v triedach	356	139
b)	v spolupráci s učiteľmi v rámci vyučovacej hodiny v priestoroch školskej knižnice	383	112
c)	formou exkurzie žiakov v priestoroch školskej knižnice	404	91
d)	formou exkurzie žiakov v inom type knižnice:		
	vedecké knižnice	63	432
	verejné knižnice	357	138
3.	Ak školská knižnica realizuje informačnú výchovu v spolupráci s učiteľmi vo vyučovaní jednotlivých predmetov v triedach, uveďte názvy jednotlivých predmetov:		
4.	Ak školská knižnica realizuje informačnú výchovu v spolupráci s učiteľmi v rámci vyučovacej hodiny v priestoroch školskej knižnice, uveďte názvy jednotlivých predmetov:		
5.	Má školská knižnica vypracovaný program (plán) informačnej výchovy pre jednotlivé ročníky, prípadne jednotlivé predmety:		
6.	Zvýšila školská knižnica počet akcií informačnej výchovy po získaní finančných prostriedkov z rozvojového projektu MŠ SR:		
7.	Zvýšila školská knižnica počet výpožičných hodín po získaní finančných prostriedkov z rozvojového projektu MŠ SR:		
8.	Ak má školská knižnica zvýšený počet výpožičných hodín, uveďte ich presný počet:		
9.	Uveďte celkový počet výpožičných hodín v týždni:		
10.	Ak sa zmenili podmienky školskej knižnice z hľadiska kvality vybavenia, priestoru v súvislosti s realizáciou rozvojového projektu MŠ SR, uveďte ako (napríklad vymaľovanie priestorov školskej knižnice, vybavenie školskej knižnice novým nábytkom alebo umiestnenie školskej knižnice do nových priestorov):		

3.3.1 Knížnično-informačné služby

Zo sledovaných 495 školských knižníc okrem výpožičných služieb a medziknižničných výpožičných služieb poskytuje 8,48 % rešeršné služby, 41,62 % elektronické služby, 50,30 % kopírovacie služby.

Ukazuje sa, že len 42 školských knižníc poskytuje rešeršné služby. Toto zistenie je zarážajúce, pretože elektronickým spôsobom ich môže poskytovať až 93 školských knižníc, ktoré uviedli, že využívajú online katalóg (pozri podkapitolu 1.3). Klasickým spôsobom rešeršné služby mohlo poskytovať zvyšných 453 skúmaných školských knižníc. Nezodpovedanou otázkou zostáva, či školské knižnice porozumeli, že pod označením rešeršné služby sa skrýva vypracovanie rešerše ako súpisu záznamov o dokumentoch alebo ich častí, prípadne súhrnu faktografických informácií vybraných podľa vecných a formálnych hľadísk stanovených používateľom v rešeršnej požiadavke.

Oveľa väčší rozdiel sme zistili pri vykazovaní elektronických služieb. Kým v predchádzajúcej kapitole (tabuľka č. 2) uviedlo 391 školských knižníc prístup na internet, čo je jedna z foriem poskytovania elektronickej služby, tak v tejto kapitole (tabuľka č. 3) uviedlo len 206 školských knižníc poskytovanie elektronickej služby. Dá sa reálne predpokladať, že školské knižnice nevedia, že poskytovanie elektronickej služby znamená sprístupnenie on-line katalógu, informácií o školskej knižnici na webovej stránke školy, prístup na školský internet, poskytovanie informačnej výchovy používateľom o elektronickej službe.

3.3.2 Formy informačnej výchovy

Informačnú výchovu v spolupráci s učiteľmi vo vyučovacích predmetoch v triedach realizuje 71,92 % školských knižníc a v spolupráci s učiteľmi v rámci vyučovacej hodiny v priestoroch školskej knižnice až 77,37 % školských knižníc. Formou exkurzie žiakov v priestoroch školskej knižnice realizuje informačnú výchovu 81,62 % školských knižníc. Ideálne by bolo, keby každá školská knižnica realizovala informačnú výchovu žiakov formou exkurzie aspoň prvých ročníkov škôl. Žiaci by získali základné informácie o činnosti školskej knižnice a v prípade potreby by jej knižnično-informačné služby mohli využiť. Badateľný rozdiel je vidieť pri realizácii informačnej výchovy v inom type knižnice. Kým exkurziu vo vedeckých knižniciach zorganizovalo len 12,73 % školských knižníc, vo verejných knižniciach realizovalo informačnú výchovu až 72,12 % školských knižníc. Je to znakom dobrej spolupráce školských knižníc s verejnými knižnicami.

3.3.3 Informačná výchova vo vyučovaní jednotlivých predmetov v triedach

71,92 % školských knižníc v triedach realizovalo informačnú výchovu v spolupráci s učiteľmi vo vyučovaní nasledujúcich predmetov: slovenský jazyk a literatúra (68,28 %), dejepis (41,21 %), prírodopis (31,11 %), zemepis (17,98 %), vlastiveda (13,94 %), občianska výchova (13,53 %), výtvarná výchova (13,33 %), anglický jazyk (12,32 %), etická výchova (11,52 %), geografia (11,11 %), biológia (9,90 %), čítanie (8,08 %), nemecký jazyk (7,68 %), matematika (6,26 %), informatická výchova, informatika (5,45 %), fyzika (5,05 %), hudobná výchova (4,44 %), náboženská výchova (4,04 %), regionálna výchova (2,63 %), chémia (1,82 %), občianska náuka (1,82 %), mediálna výchova (1,62 %), maďarský jazyk (1,21 %), prvouka (1,21 %), ruský jazyk (1,01 %), triednické hodiny (1,01 %), environmentálna výchova (0,80 %), pracovná výchova (0,60 %), spoločenská výchova (0,60 %), estetická

výchova (0,40 %), rusínsky jazyk (0,40 %), francúzsky jazyk (0,20 %), náuka o spoločnosti (0,20 %), španielsky jazyk (0,20 %).

11,12 % školských knižníc k vymenovaným predmetom pripojili ešte spoločné názvy predmetov ako cudzie jazyky (7,27 %), všeobecnovzdelávacie predmety (0,40 %), spoločenskovedné predmety (2,22 %), prírodovedné odbory (0,60 %) a odborné predmety (7,47 %).

3.3.4 Informačná výchova vo vyučovaní jednotlivých predmetov v priestoroch školskej knižnice

76,16 % školských knižníc v priestoroch školskej knižnice realizovalo informačnú výchovu v spolupráci s učiteľmi vo vyučovaní nasledujúcich predmetov: slovenský jazyk a literatúra (71,52 %), výtvarná výchova (17,98 %), vlastiveda (16,77 %), prírodopis (26,67 %), dejepis (26,06%), občianska výchova (13,74 %), etická výchova (12,73 %), anglický jazyk (10,70 %), zemepis (10,71 %), čítanie (10,10 %), biológia (8,89 %), geografia (8,48 %), informatická výchova, informatika (4,85 %), nemecký jazyk (6,06 %), hudobná výchova (5,25 %), náboženská výchova (4,44 %), fyzika (4,04 %), matematika (3,23 %), maďarský jazyk (2,02 %), mediálna výchova (2,02 %), regionálna výchova (1,62 %), chémia (1,41 %), občianska náuka (1,41 %), ruský jazyk (1,41 %), prvouka (1,21%), triednické hodiny (1,21 %), francúzsky jazyk (0,60 %), spoločenská výchova (0,60 %), estetická výchova (0,40 %), rusínsky jazyk (0,40 %), španielsky jazyk (0,40 %), environmentálna výchova (0,20 %), pracovná výchova (0,20 %).

9,09 % školských knižníc k vymenovaným predmetom pripojili ešte spoločné názvy predmetov ako cudzie jazyky (3,84 %) a odborné predmety (7,47 %).

Na základe uvedených kvantitatívnych údajov môžeme povedať, že informačná výchova sa realizuje takmer vo všetkých základných predmetoch vzdelávacích oblastí Štátneho vzdelávacieho programu. Výnimku tvorí len vyučovací predmet zo vzdelávacej oblasti zdravie a pohyb, konkrétne telesná a športová výchova. Takisto sa realizuje informačná výchova v prierezových témach (tematikách) ako je mediálna výchova či regionálna výchova.

Negatívom je nielen pomerne malý percentuálny podiel realizácie informačnej výchovy vo vyučovaní informatickej výchovy, informatiky v triedach (5,45 %), ale aj jej nižší percentuálny podiel realizácie v priestoroch školskej knižnice (4,85 %). Práve vyučovanie informatickej výchovy, informatiky v priestoroch školskej knižnice vytvára vhodné podmienky na rozvinutie kľúčových kompetencií (spôsobilostí) v oblasti informačných a komunikačných technológií. Žiaci si môžu získané informácie overiť hneď v praxi.

Pozitívom a zároveň prekvapením bolo pre nás zistenie, že niektorí učitelia v rámci svojich triednických hodín využívali prácu s informáciami, či dokonca takto zamerané triednické hodiny realizovali v priestoroch školskej knižnice.

3.3.5 Program (plán) informačnej výchovy

Len 87 školských knižníc, čo predstavuje percentuálny podiel 17,56 %, uviedlo, že má vypracovaný program (plán) informačnej výchovy pre jednotlivé ročníky, prípadne pre jednotlivé predmety.

3.3.6 Akcie informačnej výchovy

Až 376 školských knižníc, čo predstavuje percentuálny podiel 75,96 %, zvýšilo počet akcií informačnej výchovy po získaní finančných prostriedkov z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR. V súvislosti s týmto vysoko pozitívnym výsledkom môžeme predpokladať, že školské knižnice si uvedomili dôležitosť cieľavedomého a sústavného pôsobenia na rozvoj informačných schopností, zručností a návykov žiakov.

3.3.7 Výpožičné hodiny a finančná podpora rozvojového projektu Ministerstva školstva SR

Približne jedna polovica zo skúmaných školských knižníc zvýšila počet výpožičných hodín po získaní finančných prostriedkov z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR. Konkrétne ide o 242 školských knižníc, čo predstavuje percentuálny podiel 48,89 %.

3.3.8 Zvýšený počet výpožičných hodín

242 školských knižníc zvýšilo počet výpožičných hodín o 824 hodín a 20 minút. V priemere jedna školská knižnica zvýšila počet výpožičných hodín o 3 hodiny a 40 minút.

Analýza výpožičných hodín po získaní finančných prostriedkov z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR v súvislosti s ich zvýšením a celkovým počtom poukazuje nielen na úsilie školských knižníc čo v najväčšej možnej miere sprístupniť knižnično-informačné služby všetkým členom školskej komunity, ale aj vytvoriť predpoklady na dlhodobú udržateľnosť rozvojového projektu Ministerstva školstva SR.

3.3.9 Týždenný počet výpožičných hodín

Celkový počet výpožičných hodín 495 školských knižníc predstavuje 3 653 hodín a 40 minút týždenne. Jedna školská knižnica má v priemere týždenne otvorené 7 hodín a 38 minút. Na ilustráciu uvádzame zaznamenaný maximálny počet výpožičných hodín v týždni, a to 37 hodín a 50 minút a minimálny počet výpožičných hodín v týždni, a to 30 minút.

K znepokojujúcim skutočnostiam patrí zistenie, že dve školské knižnice nemali ani v čase dotazníkového prieskumu stanovené výpožičné hodiny. Pričom pre poskytovanie knižnično-informačných služieb je nevyhnutné, aby školská knižnica pre svojich používateľov určila konkrétne dni v týždni a striktno stanovila výpožičné hodiny. Oznam o výpožičných hodinách je vhodné umiestniť na dverách školskej knižnice, na informačnej tabuli vo vestibule školy a na webovej stránke školy pod linkou Školská knižnica.

3.3.10 Interiér školskej knižnice

Vo výskume sme tiež sledovali zmenu podmienok školskej knižnice z hľadiska kvality jej vybavenia, priestorového zabezpečenia v súvislosti s realizáciou rozvojového projektu Ministerstva školstva SR. Je potrebné poznamenať, že túto otázku sme školským knižničiam položili i napriek tomu že oblasťou podpory rozvojového projektu Ministerstva školstva SR neboli kvalitatívne zmeny priestorového vybavenia školskej knižnice. Súčasťou výziev na podávanie žiadostí o financovanie rozvojového projektu Ministerstva školstva SR v rokoch 2006 – 2007 bol len nákup regálového a kancelárskeho vybavenia spolu s mechanickou ochranou knižničného fondu. Aj v tomto prípade výška oprávnených nákladov súvisiacimi so

spomínanými položkami mohla predstavovať maximálne 35 % všetkých oprávnených nákladov. K položeniu otázky nás inšpirovali samotné školské knižnice, ktoré vo svojich žiadostiach o financovanie rozvojového projektu Ministerstva školstva SR spontánne písali, ako chcú svojpomocne alebo s pomocou rodičov žiakov, poprípade vďaka sponzorskému daru skvalitniť alebo rozšíriť priestory školskej knižnice, vkusne upraviť jej interiér.

Na základe odpovedí sme získali vysoko pozitívne výsledky. Až 76,57 % školských knižníc zmenilo podmienky z hľadiska kvality vybavenia školskej knižnice a jej priestorov v súvislosti s realizáciou rozvojového projektu Ministerstva školstva SR. 64,65 % školských knižníc vybavilo svoje priestory novým nábytkom. 38,79 % školských knižníc bolo vymaľovaných. 35,96 % školských knižníc bolo umiestnených do nových priestorov. 15,15 % školských knižníc prešlo stavebnými úpravami (rozšírenie priestorov odstránením deliacich priečok, výmena okien, dverí, podláh, oprava omietok, výmena elektroinštalácií). Iné estetické úpravy vo svojich interiéroch (zakúpenie nových podlahových krytín – kobercov, žalúzií a svietidiel) urobilo 8,28 % školských knižníc. 0,40 % školských knižníc zakúpilo zabezpečovací bezpečnostný systém. V jednom prípade školská knižnica, čo predstavuje percentuálny podiel 0,20 %, zakúpila klimatizáciu.

3.4 OŽIVENIE AKVIZIČNEJ ČINNOSTI

Cieľom otázok týkajúcich sa oživenia akvizičnej činnosti bolo zistiť objem finančných prostriedkov z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR použitých na zakúpenie kníh, výukových titulov v netlačenej forme a audionahrávok kníh, počet zakúpených vymenovaných položiek a ich zastúpenie podľa typu literatúry.

Tabuľka č. 3.4 Oživenie akvizičnej činnosti

1.	Uved'te objem finančných prostriedkov (v €) z rozvojového projektu MŠ SR, ktoré školská knižnica použila na zakúpenie kníh, výukových titulov v netlačenej forme a audionahrávok kníh:
2.	Uved'te počet knižničných jednotiek, ktoré školská knižnica zakúpila z finančných prostriedkov rozvojového projektu MŠ SR:
3.	Uved'te počet knižničných jednotiek odbornej literatúry zakúpenej z finančných prostriedkov rozvojového projektu MŠ SR:
4.	Uved'te počet knižničných jednotiek krásnej literatúry zakúpenej z finančných prostriedkov rozvojového projektu MŠ SR:

3.4.1 Objem finančných prostriedkov

V rámci rozvojového projektu Ministerstva školstva SR bolo 495 školských knižníc podporených sumou 1 633 652,21 €. 93,74 % školských knižníc použilo časť finančných prostriedkov, konkrétne 522 692 € na nákup kníh, výukových titulov v netlačenej forme a audionahrávok kníh, čo predstavuje 32 % finančných prostriedkov z celkovej sumy. V priemere jedna školská knižnica zakúpila knihy, výukové tituly v netlačenej forme a audionahrávky kníh v sume 1 191,45 €.

3.4.2 Počet knižničných jednotiek

464 školských knižníc zakúpilo z finančných prostriedkov Ministerstva školstva SR spolu 67 132 knižničných jednotiek. V priemere jedná školská knižnica zakúpila 114,68 knižničných jednotiek.

3.4.3 Odborná literatúra

Celkový počet knižničných jednotiek odbornej literatúry predstavoval 19 998 knižničných jednotiek, čo predstavuje percentuálny podiel 29,79 % z celkového počtu knižničných jednotiek. Jedna školská knižnica v priemere zakúpila 43 knižničných jednotiek odbornej literatúry.

3.4.4 Krásna literatúra

Celkový počet knižničných jednotiek krásnej literatúry predstavoval 47 134 knižničných jednotiek, čo predstavuje percentuálny podiel 70,21 % z celkového počtu knižničných jednotiek. Jedna školská knižnica v priemere zakúpila 101,58 knižničných jednotiek.

Na základe porovnania počtu zakúpených knižničných jednotiek odbornej literatúry a krásnej literatúry z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR môžeme povedať, že pomer odbornej literatúry ku krásnej literatúre je približne 30 % ku 70 %. Školské knižnice vo veľkej miere uprednostnili nákup mimočítankovej literatúry, takzvaných knižných noviniek v štýle

Harryho Pottera pred nákupom encyklopédií, naučných, jazykových a výkladových slovníkov, populárno-naučných príručiek. Len na okraj je vhodné spomenúť, že podľa odporúčania Modelu školskej knižnice by mal byť pomer odbornej literatúry ku krásnej literatúre 60 % ku 40 %.

3.5 ZVYŠOVANIE ČITATELSKEJ KULTÚRY ŽIAKOV

Cieľom otázok týkajúcich sa zvyšovania čitateľskej kultúry žiakov bolo získať prehľad o aktivitách, ktoré školská knižnica pripravila a realizovala počas realizácie rozvojového projektu Ministerstva školstva SR a ktoré pripravila a realizovala po ukončení realizácie rozvojového projektu Ministerstva školstva SR do 31. decembra 2009.

Tabuľka č. 3.5 Zvyšovanie čitateľskej kultúry žiakov

1.	Aké aktivity na podporu čítania pripravila a realizovala školská knižnica počas realizácie rozvojového projektu MŠ SR:
2.	Aké aktivity na podporu čítania pripravila a realizovala školská knižnica po ukončení realizácie rozvojového projektu MŠ SR do 31. 12. 2009:

3.5.1 Aktivity na podporu čítania počas realizácie rozvojového projektu Ministerstva školstva SR

Na vysvetlenie je potrebné uviesť, že množstvo akcií (vyše 4 000), ktoré uviedli školské knižnice v tejto časti dotazníkového prieskumu, bolo v rámci spracovania údajov rozdelených podľa dodatočne vytvorených kritérií do 23 kategórií.

92,93 % školských knižníc pripravilo a realizovalo aktivity na zvyšovanie čitateľskej kultúry žiakov. 7,07 % školských knižníc si túto povinnosť, ktorá bola súčasťou rozvojového projektu Ministerstva školstva SR, bez udania dôvodu nespĺnilo.

Počas realizácie rozvojového projektu 460 školských knižníc pripravilo a zrealizovalo tieto akcie na podporu čitateľskej kultúry žiakov: súťaže (literárne a spevácke; 61,52 %), čitateľské dielne (zážitkové čítanie pre žiakov; 48,70 %), besedy (besedy so spisovateľmi, s ilustrátormi alebo žiacke besedy o prečítaných knihách; 43,70 %), tvorivé dielne (tvorba leporel, ilustrovanie rozprávok, tvorba a písanie poézie a prózy; 28,48 %), kvízy (vedomostné alebo literárne; 22,40 %), prezentácie knižničných noviniek (vernissáže, výstavky kníh, nástenky; 21,74 %), dramatisácie rozprávok (17,82 %), recitačné súťaže (17,39 %), rozprávkové popoludnia (čítanie starších žiakov mladším žiakom alebo škôlkarom, čítanie starých rodičov vnukom – žiakom; 13,26 %), čitateľský maratón (13 %), hodiny hlasného čítania (týždeň alebo mesiac hlasného čítania; 12,39 %), propagácia činnosti školskej knižnice prostredníctvom školského časopisu alebo príprava školského časopisu v školskej knižnici (10,22 %), literárne medailóniky o významných spisovateľoch (7,83 %), predajné burzy kníh (7,61 %), exkurzie do verejných knižníc (5,43 %), deň otvorených dverí v školskej knižnici (5,05 %), čitateľský krúžok alebo čitateľský klub (2,22 %), relácie do školského rozhlasu (1,96 %), krúžková činnosť (literárny, dramatický, redaktorský krúžok; 1,74 %), literárne exkurzie do rodísk spisovateľov (1,09 %), prednášky (0,86 %), Hevi klub (0,43 %) a jednodňový čitateľský tábor (0,22 %).

3.5.2 Aktivity na podporu čítania po ukončení rozvojového projektu Ministerstva školstva SR

95,35 % školských knižníc pripravilo a realizovalo aktivity na podporu čitateľskej kultúry žiakov po ukončení rozvojového projektu Ministerstva školstva SR. V tomto prípade len 4,65 % školských knižníc nerealizovalo uvedené aktivity bez udania dôvodu.

Po ukončení realizácie rozvojového projektu 472 školských knižníc pripravilo a zrealizovalo nasledujúce aktivity na oživenie čitateľskej kultúry žiakov: súťaže (literárne a spevácke; 54,02 %), čitateľské dielne (zážitkové čítanie pre žiakov; 39,62 %), besedy (besedy so spisovateľmi, s ilustrátormi alebo žiacke besedy o prečítaných knihách; 37,71 %), tvorivé dielne (tvorba lepoprel, ilustrovanie rozprávok, tvorba a písanie poézie a prózy; 23,94 %), kvízy (vedomostné alebo literárne; 18 %), prezentácie knižničných novínok (vernissáže, výstavy kníh, nástenky; 17,28 %), dramatizácie rozprávok (14,20 %), čitateľský maratón (13,41 %), hodiny hlasného čítania (týždeň alebo mesiac hlasného čítania; 10,60 %), predajné burzy kníh (8,05 %), literárne medailóniky o významných spisovateľoch (6,36 %), deň otvorených dverí v školskej knižnici (4,03 %), rozprávkové popoludnia (čítanie starších žiakov mladším žiakom alebo škôlkarom, čítanie starých rodičov vnukom – žiakom; 4,03 %), propagácia činnosti školskej knižnice prostredníctvom školského časopisu alebo príprava školského časopisu v školskej knižnici (5,93 %), exkurzie do verejných knižníc (5,51 %), recitačné súťaže (4,03 %), čitateľský krúžok (2,97 %), krúžková činnosť (literárny, dramatický, redaktorský krúžok; 2,54 %), prednášky (2,12 %), relácie do školského rozhlasu (0,63 %), literárne exkurzie do rodísk spisovateľov (0,42 %) a Hevi klub (0,21 %).

Pri spracovaní údajov bola zistená zaujímavá skutočnosť a to, že z 35 školských knižníc, ktoré nerealizovali naplánované aktivity počas realizácie rozvojového projektu Ministerstva školstva SR, až 17 školských knižníc aspoň zrealizovalo naplánované aktivity po ukončení rozvojového projektu Ministerstva školstva SR.

Na základe porovnania dosiahnutých kvantitatívnych ukazovateľov v celom dotazníkovom prieskume, môžeme povedať, že v tejto časti školské knižnice dosiahli najvyššie skóre. Množstvo akcií, ktoré školské knižnice zorganizovali buď počas realizácie rozvojového projektu Ministerstva školstva SR (92,93 %), alebo po ukončení rozvojového projektu Ministerstva školstva SR (95,35 %), je výsledkom uvedomeného prístupu školských knižníc k rozvoju čitateľskej kultúry žiakov. Samotnou účasťou žiakov na príprave a realizácii uvedených aktivít školské knižnice vytvorili dôležitý predpoklad na rozvíjanie vedomostí svojich používateľov a potenciálu, ktorý im umožní aktívne sa zapojiť do života v spoločnosti.

3.6 RÔZNE

Prvým cieľom otázok uvedených v časti rôzne bolo zistiť využívanie prístupu školských knižníc na webovú stránku Slovenskej pedagogickej knižnice v časti Školské knižnice a ich oboznamovanie sa so zverejnenými informáciami, metodickými materiálmi a dokumentmi. Druhým cieľom bolo oboznámiť sa s ich konkrétnymi problémami a návrhmi na skvalitnenie knižničnej činnosti.

Tabuľka č. 3.6 Rôzne

		Áno	Nie
1.	Navštevujete webovú stránku Slovenskej pedagogickej knižnice v časti Školské knižnice:	394	101
2.	Využívate pri svojej práci metodický materiál Model školskej knižnice, ktorý schválilo MŠ SR:	371	124
3.	Uved'te konkrétne problémy vo Vašej knižničnej práci:		
4.	Uved'te konkrétne návrhy na skvalitnenie Vašej knižničnej práce:		

3.6.1 Webová stránka Slovenskej pedagogickej knižnice, časť Školské knižnice

Webovú stránku Slovenskej pedagogickej knižnice v časti Školské knižnice navštevovalo 79,60 % školských knižníc.

3.6.2 Model školskej knižnice

Metodický materiál Model školskej knižnice využívalo pri svojej knižničnej práci 74,95 % školských knižníc.

3.6.3 Problémy školských knihovníkov v knižničnej práci

Na vysvetlenie je potrebné uviesť, že množstvo problémov, ktoré uviedli školskí knihovníci v tejto časti dotazníkového prieskumu, bolo v rámci spracovania údajov rozdelených do niekoľkých oblastí.

54,14 % školských knihovníkov uviedlo tieto konkrétne problémy vo svojej knižničnej práci: nedostatok finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu (44,78 %), nedostatok času na prácu v školskej knižnici (27,24 %), nedostatočné priestorové vybavenie školskej knižnice (21,27 %), nedostatočné finančné ohodnotenie školského knihovníka (11,94 %), malý záujem žiakov i učiteľov o čítanie (8,21 %), nedostatočné materiálne, technické a technologické vybavenie školskej knižnice (starý nábytok, chýbajúci nábytok, chýbajúce počítače a knižničný systém; 4,85 %), nedostatočná kvalifikácia školského knihovníka (2,24 %), nevkusné priestory školskej knižnice (1,12 %), malý úväzok školského knihovníka (0,75 %), malý záujem vedenia školy o činnosť školskej knižnice (0,37 %), neurčený školský knihovník (0,37 %), časté zmeny na pozícii školského knihovníka (0,37 %), nedostatočný počet výpožičných hodín (0,37 %), problémy pri práci s knižničným systémom (0,37 %).

Na základe spracovania počtu odpovedí školských knihovníkov sme zistili, že len niečo vyše polovice školských knihovníkov pomenovalo problémy, s ktorými sa stretávajú pri svojej knižničnej práci. V súvislosti s týmto zistením sa natískajú ďalšie otázky, či ostatní školskí knihovníci pracujú v relatívne vhodných podmienkach alebo nepokladali za vhodné o nich písať.

3.6.4 Návrhy školských knihovníkov na skvalitnenie knižničnej práce

48,08 % školských knihovníkov zároveň uviedlo návrhy na skvalitnenie ich knižničnej práce: zvýšiť objem finančných prostriedkov na činnosť školskej knižnice, najmä na nákup knižničného fondu (41,60 %), znížiť úväzok učiteľa a tým vytvoriť úväzok pre školského knihovníka (20,58 %), zabezpečiť materiálne, technické a technologické vybavenie školskej knižnice (nákup počítačov, knižničného systému, zabezpečiť prístup na školský internetový server, dokúpenie online katalógu, nábytku; 18,49 %), skvalitnenie priestorového vybavenia školskej knižnice (rozšírenie priestorov alebo vytvorenie nových priestorov, vytvorenie študovne; 15,55 %), vyhlásiť nový rozvojový projekt Ministerstva školstva SR (9,24 %), organizovať školenia na prácu vo vybranom knižničnom systéme (9,24 %), organizovať podujatia na rozvoj čitateľskej gramotnosti (7,56 %), zabezpečiť finančné ohodnotenie školského knihovníka (v jednom prípade podľa počtu žiakov; 5,04 %), organizovať vzdelávanie školských knihovníkov (2,10 %), zvýšenie počtu výpožičných hodín alebo úprava výpožičných hodín (2,10 %), určiť školského knihovníka (1,26 %), zlepšiť spoluprácu s inými školskými knižnicami alebo verejnými knižnicami (1,26 %), zabezpečiť financovanie činnosti školskej knižnice z finančných prostriedkov Ministerstva školstva SR (1,26 %), ochrana knižničného fondu pred odcudzením (0,84 %), zvýšenie záujmu vedenia školy o činnosť školskej knižnice (0,84 %), zabezpečiť financovanie úväzku školského knihovníka z finančných prostriedkov Ministerstva školstva SR (0,42 %), zamestnať profesionálneho školského knihovníka (0,42 %), využívať priestory školskej knižnice na vyučovanie (0,42 %).

Pri spracovávaní údajov v tejto časti sme postrehli nasledujúci paradox a to, že z 268 školských knihovníkov, ktorí uviedli konkrétne problémy vo svojej knižničnej práci, neuviedli žiadne návrhy na skvalitnenie svojej knižničnej práce až 76 školskí knihovníci.

Analýza odpovedí školských knihovníkov z hľadiska ich problémov v knižničnej práci a návrhov na ich skvalitnenie vykazuje pomerne veľkú vzájomnú zhodu v uverejnení ich poradia.

Z uvedených odpovedí sa na prvom mieste umiestnil nedostatok finančných prostriedkov na nákup nových knižničných dokumentov, takzvaných knižničných noviniek. Uvedený problém je pochopiteľný z nasledujúcich dôvodov: Po prvé, nové knihy pritiaľnu do školskej knižnice nových žiakov a udržia stálych používateľov. Po druhé, nové knihy uspokojia výchovno-vzdelávacie a informačné potreby žiakov a učiteľov. Najviac školských knihovníkov navrhlo, aby sa tento problém riešil zvýšením objemu finančných prostriedkov na činnosť školskej knižnice, najmä na nákup knižničného fondu (kníh, periodík).

Na druhom mieste školskí knihovníci uviedli nedostatok času na ich prácu v školskej knižnici. Funkciu školského knihovníka vykonávajú prevažne učitelia slovenského jazyka a literatúry ako mimoškolskú aktivitu. Takmer polovica školských knihovníkov navrhuje, aby sa znížením úväzku učiteľa zvýšil úväzok pre školského knihovníka a takýmto spôsobom sa vytvoril čas na prácu v školskej knižnici.

Na treťom mieste školskí knihovníci uviedli nedostatočné priestorové vybavenie školských knižníc. Stiesnené priestory školských knižníc im neumožňujú realizovať všetky kolektívne formy s používateľmi. Ich návrhy spočívajú v materiálnom, technickom, technologickom vybavení a priestorovom zabezpečení školských knižníc.

Až na štvrtom mieste školskí knihovníci uviedli nedostatočné finančné ohodnotenie. Tento problém navrhli riešiť financovaním úväzku školského knihovníka z finančných prostriedkov Ministerstva školstva SR.

Prekvapujúcim zistením bol pre nás fakt, že len 2,24 % školských knihovníkov uviedlo ako závažný problém nedostatočnú kvalifikáciu na vykonávanie knižničnej práce. Pretože z každoročnej analýzy stavu školských knižníc, ktorú vypracováva metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice, vieme, že počet školských knihovníkov bez odborného vzdelávania osciluje medzi 89 – 93 %. S návrhom organizovať vzdelávanie školských knihovníkov prišlo 2,10 % školských knihovníkov.

Pozornosť si zaslúži aj problém, ktorí uviedlo síce len 0,37 % školských knihovníkov, a to malý záujem vedenia školy o činnosť školskej knižnice

Je vhodné opäť pripomenúť zaujímavý návrh, a to vyhlásiť nový rozvojový projekt Ministerstva školstva SR.

3.7 ZHRNUTIE

Analýza kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov využiteľnosti rozvojového projektu Ministerstva školstva SR vo výchove a vzdelávaní vypracovaná na základe dotazníkového prieskumu poskytuje komplexnejší obraz o súčasnom stave podporených školských knižníc a poukazuje na najzákladnejšie problémy a potreby školských knihovníkov v knižničnej práci. Hlavné poznatky z výskumu sú nasledovné:

- Školské knižnice zakúpením technického a technologického vybavenia vytvorili vhodné podmienky pre poskytovanie kvalitnejších a úplnejších knižnično-informačných služieb. Dôkazom sú nasledujúce kvantitatívne čísla: Až 88,28 % školských knižníc zakúpilo počítačovú zostavu pre školského knihovníka a 52,12 % aj pre používateľov školskej knižnice; 77,78 % školských knižníc zakúpilo knižničné systémy alebo databázu školská knižnica. Školské knižnice v rámci elektronizácie vnútorných knižničných systémov využívajú všetky dostupné moduly, v najväčšej miere modul katalogizácia. Približne jedna tretina školských knižníc využíva kooperatívnu sieťovú katalogizáciu na automatickú, rýchlu a bezobslužnú výmenu knižničných záznamov medzi knižnicami pripojenými na medzinárodnú sieť internet. Negatívom je, že niektoré školské knižnice neuviedli do prevádzky online katalóg a že zriaďovatelia 7 % školských knižníc nezabezpečili prevádzku zakúpených knižničných systémov.
- Školské knižnice aktívne pristúpili k aplikácii informačných a komunikačných technológií. Pripojením na školský internet umožnilo 391 školských knižníc (78,99 %) svojim používateľom predovšetkým vyhľadávanie informácií v lokálnych a vonkajších databázach, využívanie plných textov a audiovizuálnych zdrojov. Z uvedeného počtu má 63,94 % školských knižníc uvedené informácie na webovej stránke školy, a to najčastejšie vo forme stručnej charakteristiky školskej knižnice, knižničného fondu, knižnično-informačných služieb alebo oznamu o výpožičných hodinách. Približne jedna tretina školských knižníc, ktoré si zakúpili online katalógy, má online katalóg aj umiestnený na webovej stránke školy.
- Vplyv elektronizácie školských knižníc sa pozitívne prejavil aj na škále poskytovania knižnično-informačných služieb. Školské knižnice okrem výpožičných služieb a medziknižničných výpožičných služieb začali poskytovať aj kopírovacie služby (50,30 %), elektronické služby (41,62 %), rešeršné služby (8,48 %) a v hojnejšom počte realizovať hodiny informačnej výchovy. Školské knižnice najčastejšie realizujú informačnú výchovu vo forme exkurzie žiakov v priestoroch školskej knižnice (81,62 %), ďalej v spolupráci s učiteľmi v rámci vyučovacej hodiny v priestoroch školskej knižnice (77,37 %), menej už v spolupráci s učiteľmi vo vyučovaní jednotlivých predmetov v triedach (71,92 %). Informačná výchova sa realizuje takmer vo všetkých základných predmetoch vzdelávacích oblastí Štátneho vzdelávacieho programu. Výnimku tvorí len vyučovací predmet zo vzdelávacej oblasti zdravie a pohyb. Takisto sa realizuje aj v prierezových témach (tematikách) ako je mediálna výchova či regionálna výchova. Negatívom je, že nielen pomerne málo školských knižníc realizuje informačnú výchovu v spolupráci s učiteľom vo vyučovaní informatickej výchovy, informatiky v triedach, ale aj jej nedostatočná realizácia v priestoroch školskej knižnice. Pozitívom je, že až 376 školských knižníc zvýšilo počet akcií informačnej výchovy po získaní finančných prostriedkov z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR a tým podporilo cieľavedomé pôsobenie na rozvoj

informačných schopností, zručností a návykov žiakov. Ďalším pozitívnym zistením je, že približne jedna polovica zo skúmaných školských knižníc zvýšila počet výpožičných hodín v rámci realizácie rozvojového projektu Ministerstva školstva SR a následne po jeho realizácii. V priemere jedna školská knižnica zvýšila počet výpožičných hodín o 3 hodiny a 40 minút. Táto skutočnosť na jednej strane vypovedá o tom, že školské knižnice majú záujem v čo najväčšej miere sprístupniť knižnično-informačné služby všetkým členom školskej komunity, na druhej strane aj o tom, že sa usilujú vytvoriť predpoklady na dlhodobú udržateľnosť rozvojového projektu Ministerstva školstva SR. Sekundárnym vysoko pozitívnym zistením boli informácie o školských knižniciach (76,57 %), ktoré v súvislosti s realizáciou rozvojového projektu Ministerstva školstva SR buď svojpomocne, alebo s pomocou rodičov žiakov, poprípade vďaka sponzorskému daru skvalitnili interiér školskej knižnice (vymaľovanie priestorov, zakúpenie nového nábytku, rozšírenie pôvodných priestorov alebo umiestnenie školskej knižnice do nových, vhodnejších priestorov a iné).

- Vplyv revitalizácie školských knižníc sa prejavil v oživení ich akvizičnej činnosti. Školské knižnice použili 32 % finančných prostriedkov z rozvojového projektu Ministerstva školstva SR na nákup kníh, výukových titulov v netlačenej forme a audionahrávok kníh, čo predstavuje 67 132 knižničných jednotiek. Negatívom je, že školské knižnice uprednostnili nákup krásnej literatúry pred nákupom encyklopédií, náučných, jazykových a výkladových slovníkov, populárno-náučných príručiek. Podiel odbornej literatúry predstavoval 29,79 % a objem krásnej literatúry 70,21 %.
- Školské knižnice dosiahli najvyššie skóre v oblasti zvyšovania čitateľskej kultúry žiakov. Množstvo akcií, ktoré školské knižnice zorganizovali buď počas realizácie rozvojového projektu Ministerstva školstva SR, alebo po ukončení rozvojového projektu Ministerstva školstva SR (95,35 %), je znakom uvedomelého prístupu školských knižníc k podpore čítania a rozvoja čitateľskej gramotnosti.
- Školské knižnice vo veľkej miere využívajú informácie poskytované metodickým centrom Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice. Dôkazom toho je ich návštevnosť (79,60 %) webovej stránky Slovenskej pedagogickej knižnice v časti Školské knižnice a využívanie metodického materiálu Model školskej knižnice (74,95 %).
- Predložené návrhy školských knihovníkov na skvalitnenie ich knižničnej práce svedčia o tom, že im v prvom rade záleží na používateľoch školských knižníc. Ich cieľom je poskytovať čo najkvalitnejšie a najrozmanitejšie knižnično-informačné služby všetkým členom školskej komunity v estetickom interiéri a uspokojiť ich vzdelávacie a informačné potreby. Za najdôležitejšie prekážky, ktoré im bránia v naplňovaní uvedeného cieľa pokladajú nedostatok finančných prostriedkov na činnosť školských knižníc a nedostatok času na prácu v školských knižniciach. Nedostatočnú kvalifikáciu na výkon knižničných činností (2,24 %) považujú za priam okrajovú záležitosť. Môžeme sa domnievať, že tento ich postoj je výsledkom slabo platenej práce v školských knižniciach, ktorú poväčšine vykonávajú ako mimoškolskú aktivitu.

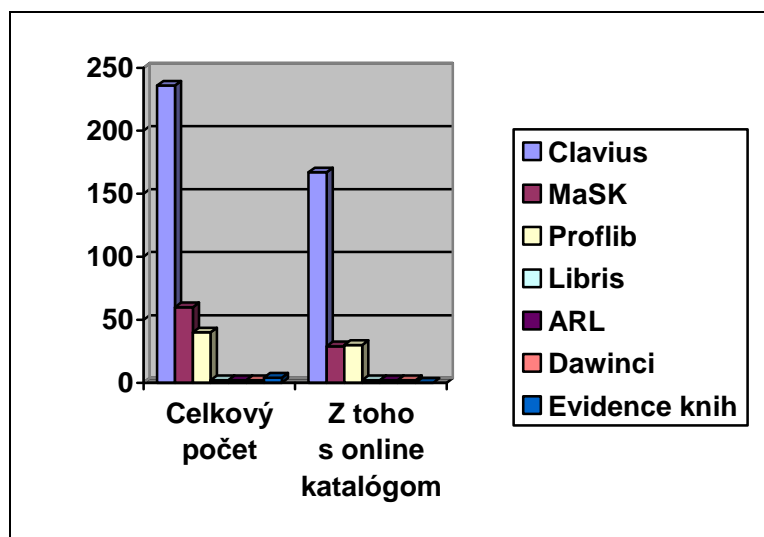
ZÁVER

Rozvojový projekt Ministerstva školstva SR „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“, ktorý sa realizoval v rokoch 2006 – 2009 splnil svoje ciele a môžeme ho považovať za úspešný po všetkých stránkach. Školské knižnice rozšírili a skvalitnili poskytovanie knižnično-informačných služieb, zlepšili prístup ku knižničným fondom prostredníctvom online katalógov, zrýchlili spracovanie knižničných dokumentov využívaním kooperatívnej sieťovej katalogizácie, umožnili svojim používateľom využívať plné texty a audiovizuálne zdroje prostredníctvom počítačových sietí, skvalitnili riadenie školských knižníc a vykazovanie štatistických údajov získaním ďalších informácií, ktoré vznikli pri spracovaní knižničného fondu, poskytovaní knižnično-informačných služieb, revízii knižničných dokumentov, zredukovali rutinnú prácu školských knihovníkov, vytvorili časový priestor pre ich interakciu s používateľmi, na aktivity podporujúce čítanie a rozvíjajúce čitateľskú gramotnosť a na realizovanie informačnej výchovy. Môžeme spokojne konštatovať, že realizáciou rozvojového projektu Ministerstva školstva SR sa podarilo vytvoriť aj pozitívny vzťah školskej komunity (žiakov, rodičov, učiteľov, vedenia školy, zriaďovateľa školy, školskej samosprávy), miestnej samosprávy a obyvateľov obce alebo mesta ku školskej knižnici.

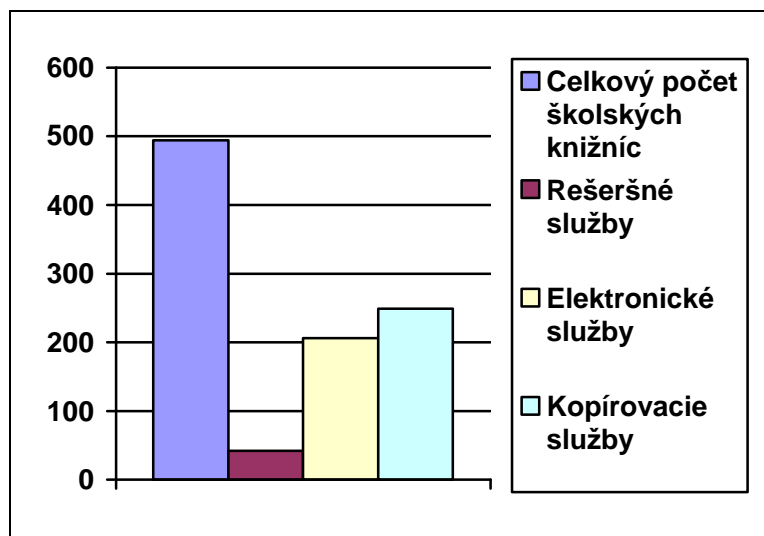
Za zvlášť pozitívne možno hodnotiť prístup väčšiny riaditeľov škôl k realizácii rozvojového projektu Ministerstva školstva SR, k udržateľnosti priorít rozvojového projektu Ministerstva školstva SR po jeho ukončení a pružnú spätnú väzbu o jeho výsledkoch prostredníctvom dotazníkového prieskumu.

Príloha č. 1

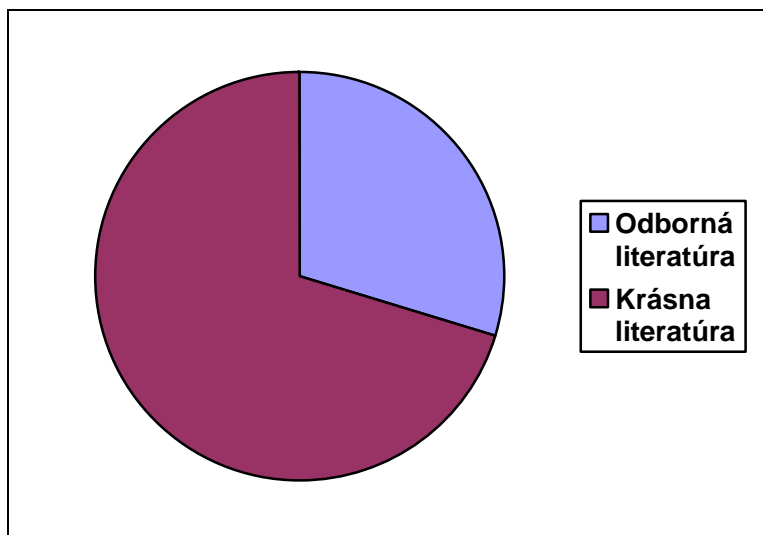
Grafické znázornenie vybraných ukazovateľov

Graf 1 Celkový počet knižničných systémov a počet knižničných systémov s online katalógom

Graf 2 Počet poskytovaných služieb

Graf 3 Pomer zastúpenia odbornej literatúry a krásnej literatúry

Príloha č. 2

Dotazník
školským knižniciam podporeným z rozvojového projektu MŠ SR
„Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“
2006 – 2009

Vážení priatelia,

prosíme Vás o vyplnenie dotazníka. Jeho cieľom je získať odpovede na otázky týkajúce sa využiteľnosti rozvojového projektu MŠ SR vo výchove a vzdelávaní. Ďakujeme!

Názov školy:

Adresa sídla školy (ulica, číslo, PSČ, mesto):

Meno školského knihovníka:

Tel. školy:

URL adresa školy:

E-mail školy:

Rok/y realizácie rozvojového projektu:

P o z n á m k a. – Ak školská knižnica získala viackrát finančné prostriedky z rozvojového projektu MŠ SR, vyplňte údaje za všetky roky spoločne.

Objem finančných prostriedkov získaných z rozvojového projektu MŠ SR (v €):.....

I. Elektronizácia školskej knižnice

1.	Školská knižnica zakúpila z finančných prostriedkov rozvojového projektu MŠ SR:		
a)	počítačovú zostavu pre školského knihovníka	áno	nie
b)	počítačovú zostavu pre používateľov školskej knižnice	áno	nie
c)	komponenty potrebné na pripojenie školskej knižnice na internet školy	áno	nie
d)	knižničný systém s online katalógom	áno	nie
e)	knižničný systém bez online katalógu	áno	nie
f)	čítačku čiarových kódov	áno	nie
g)	tlačiareň/skener	áno	nie
h)	kopírovací stroj	áno	nie
2.	Ak školská knižnica zakúpila knižničný systém, uveďte jeho názov a informáciu, či obsahuje online katalóg:		
3.	Ak školská knižnica realizuje elektronizáciu vnútorných knižničných procesov, označte konkrétne moduly:		
a)	akvizícia	áno	nie
b)	katalogizácia	áno	nie
c)	výpožičky	áno	nie
d)	OPAC (verejne prístupný online katalóg)	áno	nie
e)	iné moduly (uveďte názvy modulov):		

4.	Ak školská knižnica realizuje elektronizáciu vnútorných knižničných procesov, uveďte, či využívate kooperatívnu sieťovú katalogizáciu (ISHARE):	áno	nie
5.	Ak školská knižnica realizuje elektronizáciu vnútorných knižničných procesov, uveďte presný počet automatizovane spracovaných knižničných jednotiek:		
6.	Ak školská knižnica realizuje elektronizáciu vnútorných knižničných procesov, uveďte, či využívate tlač čiarových kódov:	áno	nie
7.	Ak školská knižnica zakúpila knižničný systém a nerealizuje elektronizáciu vnútorných knižničných procesov, uveďte dôvod:		

II. Aplikácia informačných a komunikačných technológií

1.	Je pripojená školská knižnica na internet školy:	áno	nie
2.	Ak sú informácie o školskej knižnici uverejnené na webovej stránke školy, označte druh informácií:		
a)	stručná charakteristika školskej knižnice	áno	nie
b)	stručná charakteristika knižničného fondu	áno	nie
c)	stručná charakteristika knižničných a informačných služieb	áno	nie
d)	online katalóg	áno	nie
e)	výpožičné hodiny	áno	nie
f)	iné informácie (uveďte aké):		

III. Rozšírenie a skvalitnenie knižnično-informačných služieb žiakom, pedagogickým zamestnancom, nepedagogickým zamestnancom školy, prípadne členom miestnej komunity

1.	Školská knižnica okrem výpožičných služieb a medziknižničnej výpožičnej služby poskytuje najmä:		
a)	rešeršné služby	áno	nie
b)	elektronické služby	áno	nie
c)	kopírovacie služby	áno	nie
2.	Školská knižnica realizuje informačnú výchovu:		
a)	v spolupráci s učiteľmi vo vyučovaní jednotlivých predmetov v triedach	áno	nie
b)	v spolupráci s učiteľmi v rámci vyučovacej hodiny v priestoroch školskej knižnice	áno	nie
c)	formou exkurzie žiakov v priestoroch školskej knižnice	áno	nie
d)	formou exkurzie žiakov v inom type knižnice:		
	vedecké knižnice	áno	nie
	verejné knižnice	áno	nie
3.	Ak školská knižnica realizuje informačnú výchovu v spolupráci s učiteľmi vo vyučovaní jednotlivých predmetov v triedach, uveďte názvy jednotlivých predmetov:		

4.	Ak školská knižnica realizuje informačnú výchovu v spolupráci s učiteľmi v rámci vyučovacej hodiny v priestoroch školskej knižnice, uveďte názvy jednotlivých predmetov:		
5.	Má školská knižnica vypracovaný program (plán) informačnej výchovy pre jednotlivé ročníky, prípadne jednotlivé predmety:	áno	nie
6.	Zvýšila školská knižnica počet akcií informačnej výchovy po získaní finančných prostriedkov z rozvojového projektu MŠ SR:	áno	nie
7.	Zvýšila školská knižnica počet výpožičných hodín po získaní finančných prostriedkov z rozvojového projektu MŠ SR:	áno	nie
8.	Ak má školská knižnica zvýšený počet výpožičných hodín, uveďte ich presný počet:		
9.	Uveďte celkový počet výpožičných hodín v týždni:		
10.	Ak sa zmenili podmienky školskej knižnice z hľadiska kvality vybavenia, priestoru v súvislosti s realizáciou rozvojového projektu MŠ SR, uveďte ako (napríklad vymaľovanie priestorov školskej knižnice, vybavenie školskej knižnice novým nábytkom alebo umiestnenie školskej knižnice do nových priestorov):		

IV. Oživenie akvizičnej činnosti

1.	Uveďte objem finančných prostriedkov (v €) z rozvojového projektu MŠ SR, ktoré školská knižnica použila na zakúpenie kníh, výukových titulov v netlačenej forme a audionahrávok kníh:
2.	Uveďte počet knižničných jednotiek, ktoré školská knižnica zakúpila z finančných prostriedkov rozvojového projektu MŠ SR:
3.	Uveďte počet knižničných jednotiek odbornej literatúry zakúpenej z finančných prostriedkov rozvojového projektu MŠ SR:
4.	Uveďte počet knižničných jednotiek krásnej literatúry zakúpenej z finančných prostriedkov rozvojového projektu MŠ SR:

V. Zvyšovanie čitateľskej kultúry žiakov

1.	Aké aktivity na podporu čítania pripravila a realizovala školská knižnica počas realizácie rozvojového projektu MŠ SR:
2.	Aké aktivity na podporu čítania pripravila a realizovala školská knižnica po ukončení realizácie rozvojového projektu do 31. 12. 2009:

VI. Rôzne

1.	Navštevujete webovú stránku Slovenskej pedagogickej knižnice v časti Školské knižnice:	áno	nie
2.	Využívate pri svojej práci metodický materiál Model školskej knižnice, ktorý schválilo MŠ SR:	áno	nie
3.	Uved'te konkrétne problémy vo Vašej knižničnej práci:		
4.	Uved'te konkrétne návrhy na skvalitnenie Vašej knižničnej práce:		

Ďakujeme za vyplnenie dotazníka a za čas, ktorý ste nám venovali!

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Rozália Cenigová
Slovenská pedagogická knižnica
úsek metodiky školských knižníc
Hálova 6
851 01 Bratislava
Slovenská republika
e-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

II. Projekty na podporu a rozvoj čitateľskej gramotnosti

SLUŽBY NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ KNIHOVNY KOMENSKÉHO PRAHA UČITELŮM A STUDENTUM UČITELSTVÍ, PROJEKTY NA PODPORU ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

Radmila Indráková

Národní pedagogická knihovna Komenského (NPKK) je specializovaná knihovna v působnosti ministerstva školství, která poskytuje knihovnické a informační služby osobám z oblasti vysokého školství, výzkumu, vzdělávání a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Plní funkce veřejně přístupné vědecké knihovny, která vytváří a spravuje státem dotovaný fond domácí a zahraniční literatury, informačních pramenů a zdrojů z oblasti výchovy, vzdělávání, školství a příbuzných společenských věd.

Nejdůležitější data z historie a vývoje NPKK

Počátky knihovny sahají do března r. 1919, kdy byla knihovna založena jako součást Československého pedagogického ústavu J.A. Komenského. V roce 1922 byla ústavní knihovna otevřena pro veřejnost. O tři roky později byl zrušen Čs. pedagogický ústav J. A. Komenského a byla zřízena Pedagogická knihovna Komenského. Po 2. svět. válce začala knihovna užívat název Státní pedagogická knihovna Komenského. V roce 1971 se stala součástí Výzkumného ústavu pedagogického a v roce 1974 součástí Ústavu školských informací, který byl v roce 1991 zrušen a nahradil ho současný **Ústav pro informace ve vzdělávání**. Státní pedagogická knihovna Komenského se stala jeho součástí jako státní vědecká knihovna pro pedagogiku a školství. Poslední změna je datována do roku 2004, kdy byla knihovna přejmenována na **Národní pedagogickou knihovnu Komenského**.

V 90. letech došlo postupně k automatizaci veškerých knihovnických procesů a souběžně bylo zahájeno retrospektivní zpracování fondu.

V roce 1993 byla zpracována první verze **Českého pedagogického tezauru**. O deset let později byly rozšířeny služby handicapovaným čtenářům (vybudováním výtahu a berbariérového sociálního zařízení).

Rok 2005 znamenal přechod na nový **knihovnický systém KP WIN** a byl zahájen provoz **elektronické pedagogické knihovny e-PK**, která poskytuje služby dokument delivery – dodávání dokumentů v podobě elektronické kopie na základě uživatelského konta čtenáře.

Také byla zprovozněna PC sestava pro uživatele se zrakovým postižením.

Současná podoba NPKK

V současné době NPKK poskytuje uživatelům, studentům, učitelům i veřejnosti širokou škálu knihovnických a informačních služeb. Organizačně je divizí Ústavu pro informace ve vzdělávání a vnitřně je rozdělena do čtyř oddělení:

- Oddělení doplňování a zpracování fondu
- Oddělení bibliografie a dokumentace
- Oddělení služeb čtenářům
- Oddělení rozvoje knihovnicko-informačních procesů

NPKK disponuje knihovním fondem o rozsahu 413 500 knihovních jednotek v hlavním fondu a 57 900 knihovních jednotek ve fondu Sukovy studijní knihovny literatury pro mládež.

Ročně přibude přibližně 3 000 svazků do hlavního fondu a 800 svazků do Sukovy knihovny.

Pedagogická bibliografická databáze obsahuje bibliografické záznamy článků z odborných českých a zahraničních časopisů a sborníků z oblasti pedagogiky od roku 1990 do současnosti.

Publikační činnost NPKK

Elektronické publikování novinkové služby na webu (1x měsíčně):

- výběr z přírůstků knižního fondu (učebnice, pedagogika, psychologie, ostatní)
- novinky z článkové literatury (informace ze zahr. časopisů, informace pro řídící pracovníky ve školství, tematická rešerše)
- Ekonomika školství za rok...
- Komeniologická literatura za rok...

Tištěná forma

- Oceněné knihy pro děti a mládež

V prostorách NPKK jsou realizovány ročně 2 – 4 výstavy k různým výročím.

PROJEKT „PODPORA ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI NA ZÁKLADNÍCH A STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH“

Čtenářská gramotnost je v současnosti na celém světě jedním z hlavních témat společnosti. V době prudkého rozvoje všech technologií je bezpodmínečně nutné, aby děti získaly co nejdříve pravidelné čtenářské návyky, které tvoří základ pro nepřetržité rozvíjení čtenářské gramotnosti, která je rozhodujícím faktorem v dalším studiu, pracovním uplatnění i v budoucím celoživotním vzdělávání.

Téma četby a čtenářské gramotnosti zasahuje jak do každodenního života školy, tak do mimoškolních aktivit a rodinného života. Vzhledem k tomu, že rozhodujícím činitelem v této oblasti je výuka ve škole, je důležité, aby existoval pokud možno co nejučinnější servis pro učitele základních a středních škol, který by pomáhal v rychlé orientaci po nejnovějších trendech v této oblasti.

Projekt má následující hlavní cíle:

- Pravidelně periodicky informovat učitele o kvalitních novinkách literatury pro děti a mládež vhodných jak pro literární výchovu, tak pro výuku v dalších předmětech, a vytvořit jednorázovou informaci o oceněných knihách pro děti a mládež v prestižních literárních soutěžích za uplynulý kalendářní rok. Rozvíjet a zkvalitňovat webovou stránku Centra pro školní knihovny především v oblasti informací o nových pracovních postupech v oblasti knihovnictví u nás i v zahraničí a poskytovat metodické porady a konzultace pro pracovníky školních knihoven.
- Podpořit a rozvíjet aktivní přístup žáků základních škol k pravidelné četbě jako základu pro úspěšný rozvoj čtenářské gramotnosti a poskytnout učitelům a knihovníkům informace o čtenářských preferencích dnešních dětí.
- Podchytit zájem o četbu u žáků prvních ročníků základní školy a motivovat učitele k aktivnímu využívání školní knihovny, případně ke spolupráci s dětským odd. knihovny veřejné.
- Podpořit a rozvíjet vlastní tvůrčí práci v oblasti literárních textů především u žáků středních škol případně i vyšších ročníků základních škol.

Projekt na podporu čtenářské gramotnosti je rozdělen do čtyř modulů

Modul 1 Centrum pro školní knihovny (CŠK)

V rámci pokračování projektu Centrum pro školní knihovny jsou průběžně aktualizovány informace na webové stránce určené knihovníkům a pedagogickým pracovníkům, kteří připravují nebo provozují školní knihovnu resp. studijní a informační centrum školy <http://www.npkk.cz/csk/>.

Na těchto stránkách pravidelně zveřejňujeme informace o novinkách v oblasti legislativy, práce s uživateli, pracovních postupů a technologií a v neposlední řadě i informace z našich i zahraničních školních knihoven. Pozornost je věnována i přípravě oslav Mezinárodního měsíce školních knihoven. V rámci projektu jsou plánovány také semináře pro pedagogické pracovníky a knihovníky školních knihoven a dětských oddělení veřejných knihoven.

Informace o novinkách literatury pro děti a mládež

Na webových stránkách Národní pedagogické knihovny Komenského jsou pravidelně jedenkrát měsíčně vystavovány informace o nejnovějších knihách pro děti a mládež, které splňují požadavky využití při vyučování (autor a obsahové zaměření, kvalita textu, kvalita překladu, celkový vzhled knihy). Tyto informace jsou zaměřeny především na uspokojení informačních potřeb učitelů základních škol a knihovníků dětských oddělení veřejných a školních knihoven.

Novinky jsou rozděleny do pěti oddílů:

- první čtení,
- knihy pro 1. stupeň ZŠ,
- knihy pro 2. stupeň ZŠ,
- naučná literatura,
- knihy vhodné pro společné čtení dospělých s dětmi.

Informace o výsledcích literárních soutěží v oboru literatura pro děti:

V ČR existují tři prestižní literární soutěže, které udělují ceny v oboru literatury pro děti: Zlatá stuha, SUK – Čteme všichni a Magnesia Litera. Jejich výsledky jsou vyhlašovány každoročně na jaře v období března – květen.

Informace o výsledcích jsou zpracovány do podoby elektronické publikace vystavené na webu NPKK ve formátu PDF během letních prázdnin, aby informace mohly být využity již od počátku nového školního roku. Příručka může sloužit mimo jiné jako podklad pro akvizici ve školních i jiných knihovnách.

Modul 2 Anketa SUK – Čteme všichni

Anketa dětí, učitelů a knihovníků o nejoblíbenější knihu pro děti uplynulého kalendářního roku probíhá od roku 1993 a účastní se jí pravidelně 3 – 4 tisíce dětí z celé republiky.

Každoročně je sestavován žebříček dvaceti nejčtenějších titulů, který odráží nejširší spektrum čtenářských zájmů dětí, jejich skutečný literární vkus. Tyto informace napomáhají učitelům poznat vkus žáků a v neposlední řadě mohou obohatit jejich znalosti o nová jména, především zahraničních tvůrců knih pro děti. Soupis dvaceti nejčtenějších knih má stejnou podobu jako soupis oceněných knih a je vystaven rovněž na webu NPKK.

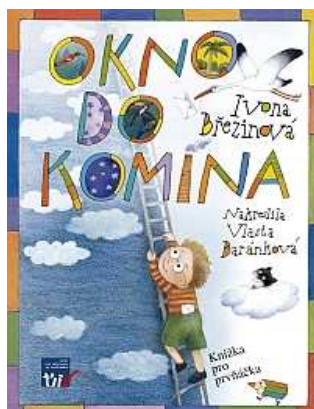
Anketa je doplněna o pohled učitelů českého jazyka a literatury a knihovníků, kteří pracují s dětmi, na současnou literární produkci pro děti a mládež. V rámci akce Suk – Čteme všichni jsou uděleny následující ceny:

- Cena dětí
- Cena ministra školství, mládeže a tělovýchovy za přínos k rozvoji dětského čtenářství
- Cena knihovníků Klubu dětských knihoven
- Cena Noci s Andersenem

Modul 3 Už jsem čtenář – knížka pro prvňáčka

Modul podporuje rozvoj zájmu o četbu u dětí v prvním roce školní docházky a vytváří základ pro pravidelný návyk k četbě, který je rozhodujícím faktorem pro úspěšný rozvoj čtenářské gramotnosti během celé školní docházky i pro pozdější uplatnění v životě. Žáci z prvních ročníků, kteří se přihlásí prostřednictvím školy nebo knihovny do tohoto projektu a úspěšně zvládnou čtení, získávají jako odměnu původní českou novinku, která nebude v běžném knižním prodeji. Vzhledem k tomu, že tento modul je zaměřen na žáky prvních ročníků ZŠ a předpokládá dlouhodobou nadstandardní práci učitelů a knihovníků se začínajícími čtenáři, je časově vázán na školní nikoliv kalendářní rok. Z tohoto vyplývá potřeba vyhlásit další ročník vždy na konci kalendářního roku a zahájit jak práci na přípravě nové knížky tak práci s dětmi. V rámci projektu jsou oslovováni významní čeští spisovatelé a ilustrátoři. Literární text splňuje podmínky prvního, případně druhého čtení. Vedlejším, ale zdaleka ne nevýznamným efektem tohoto modulu projektu je skutečnost, že ministerstvo školství se stává iniciátorem vzniku nového původního literárního díla v oblasti literatury pro děti a mládež.

2009 – Okno do komína / Ivona Březinová, Vlasta Baránková

(Zlatá stuha za nakladatelský počin)

2010 – Legrační dům / Jiří Kahoun, Jiří Fixl

2011 – Zmizela škola / Daniela Krolupperová, Eva Sýkorová-Pekárková

Modul 4 Literární soutěž

Na podporu rozvoje vlastní tvůrčí práce v oblasti literárních textů především u žáků středních škol, případně vyšších ročníků základních škol, je vyhlášena literární soutěž „Žijeme na jedné Zemi“ na aktuální téma, vztahující se k významné společenské události příslušného roku. Žákovské práce hodnotí odborná literární porota a výběr těch nejlepších je vydáván ve sborníku. Vlastní literární tvorba napomáhá k rozvoji jazykových a vyjadřovacích schopností žáků.

- **Téma pro rok 2008 – „Všeobecná deklarace lidských práv: nejvýznamnější dokument 20. století?“**
- **Téma pro rok 2009 – „Mateřský jazyk v dnešní Evropě“**
- **Téma pro rok 2010 – „Boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení,“**

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Radmila Inráková
Centrum pro školní knihovny
Národní pedagogická knihovna Komenského
Mikuladnská 5
116 74 Praha 1
Česká republika
e-mail: indrakova@npkk.cz

PODPORA ČTENÍ A ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Romana Cichá

Základní škola Ostrava – Hrabůvka, Provaznická 64, příspěvková organizace, pyšnicí se titulem **Mezinárodní Ekoškola** je součástí obvodu Ostrava – Jih v Moravskoslezském kraji. V letošním školním roce oslaví 50. výročí svého založení. Škola se zaměřuje na environmentální výchovu, projektovou výuku, vzdělávání mimořádně nadaných žáků a žáků se specifickými poruchami učení. Ke škole patří Školní informační centrum, Poradenské pracoviště, při kterém působí výchovný poradce, metodik prevence a speciální pedagog. Dále pak velká školní zahrada s naučnou stezkou, Centrum environmentální výchovy s ekologickou učebnou, skleníkem a učebnou v přírodě, školní jídelna a družina. Žáci mají k dispozici moderně vybavené učebny, příjemné a podnětné prostředí, výuku anglického jazyka a informatiky od 1. ročníku. Do akcí, které škola pořádá se mohou zapojit nejen děti, ale i jejich rodiče.

Základní škola Ostrava – Hrabůvka

V letech 2008 až 2010 byl na této škole realizován grantový projekt Škola 21. století – škola informací, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost v oblasti podpory Zvyšování kvality ve vzdělávání. Cílem tohoto projektu bylo zvýšení kvality a efektivity vzdělávání na 1. a 2. stupni ZŠ a vybudování Školního informačního centra jako kvalitního zázemí pro vzdělávání a práci s informačními zdroji. Díky tomuto projektu byl aktualizován fond školní knihovny, zaveden automatizovaný knihovní systém Clavius, který usnadňuje knihovníkovi práci a vnáší systém do evidence fondu a uživatelů.

Školní informační centrum (dále jen „ŠIC“) je multimediálně vybavenou učebnou s variabilním nábytkem. Náklady na jeho vybavení činily 1 049 000 Kč. Jeho správu zabezpečuje profesionální knihovník na celý úvazek, což umožňuje uživatelům využívat služby, knihovní fond a Internet po celý den. Od října loňského roku je ŠIC registrováno v evidenci knihoven Ministerstva kultury České republiky a je institucionálním členem Klubu školních knihoven Svazu knihovníků a informačních pracovníků České republiky.

V dopoledních hodinách je učebna využívána pro výuku, v odpoledních hodinách je zázemím pro zájmové kroužky, studovnou, čítárnu a „klubem školní knihovny“. Tři dny v týdnu

odpoledne je přístupna široké veřejnosti. Zázemí tu nacházejí také žáci ze sociálně slabších rodin, kteří nemají možnost, většinou kvůli nezájmu ze strany rodičů navštěvovat knihovnu veřejnou. Veškeré služby jsou poskytovány bezplatně, k dispozici je 12 počítačů s přístupem na Internet, kopírka, tiskárna a scanner.

Součástí ŠIC je žákovská a učitelská knihovna, ve které je zastoupen knihovní fond pro všechny věkové kategorie. Fond čítá 2 625 titulů knih, 14 titulů předplacených periodik a 151 titulů AV – médií. Je doplňován v souladu se vzdělávacím programem školy formou nákupu z rozpočtu školy, grantů a také sponzorských darů. Žáci mohou vypůjčené dokumenty využívat pouze v prostorách ŠIC nebo školy.

Školní informační centrum

Pořádají se zde akce na podporu čtenářské gramotnosti, které je věnována pozornost už od první třídy. Prvněákům a jejich rodičům je určen tříměsíční projekt "Škola naruby", který podporuje hlavní myšlenku celostátní kampaně Celé Česko čte dětem: "Čtème dětem 20 minut denně. Každý den!" Projekt byl na naší škole zahájen v lednu 2011 „třídní schůzkou naruby“. Prostřednictvím prezentace se rodiče seznámili s cílem tohoto projektu, obdrželi čtenářské deníčky a letáček s čtenářským desaterem. Projekt nese název „Škola naruby“ proto, že rodič je dítětem hodnocen za své hlasité čtení. Děti v roli učitele mohou svým rodičům kromě známek udělovat také pochvaly či pokárání a malovat zážitky z četby, pro které je v deníčku vyhrazeno místo. Slavnostní vyhodnocení projektu proběhlo v dubnu 2011 zábavným programem pražského nakladatelství Thovt, s.r.o. spojeným s prodejní výstavou knih a předáním odměn účastníkům. Dále jsou každoročně zapojováni do celostátního projektu „Už jsem čtenář - Knížka pro prvňáčka“, který podporuje rozvoj četby hned od prvních měsíců školní docházky dětí, vytvoření základů návyku pravidelného čtení a potřeby využívat pro získávání vědomostí veřejné nebo školní knihovny i ostatní kulturní instituce v místě bydliště. Žáci prvních tříd pravidelně navštěvují školní knihovnu, kde jsou pro ně připraveny besedy a akce. Za čtenářské pokroky pak na konci školního roku dostávají jako odměnu Knížku pro prvňáčka, kterou píše každý rok jiný český autor a není dostupná v síti knihkupectví. Malí čtenáři tak mají pocit, že vlastní knihu, kterou nikdo jiný než právě oni nemá, nemůže si ji ani koupit a jsou na to právem pyšní.

Samozřejmostí jsou tematické besedy, prostřednictvím kterých se žáci zábavnou formou seznamují s literárními žánry a autory. Jednou z nejoblíbenějších je beseda „Povídejme si, děti“, protože se při besedě nejen čte, ale navíc se peče dort podle receptu pejska a kočky a porovnává čtená pohádka s její filmovou podobou. Žáci absolvují také knihovnické lekce

z řady „V knihovně jsem jako doma“, které jsou rovněž uzpůsobeny svým obsahem věku posluchačů a učí je orientovat se ve fondu, on-line katalogu a ve všech dostupných zdrojích informací. Teoretická část lekce je doplněna o praktickou, kdy si žáci vyzkouší vyhledávat knihy přímo na regálech, ale také v on-line katalogu knihovny, který je dostupný na webových stránkách školy.

Škola je zapojována do celostátních projektů jakými jsou například „Záložka do knihy spojuje školy“, „Noc s Andersenem“, „Den bezpečnějšího internetu“ aj. Prostřednictvím mezinárodního projektu „Záložka do knihy spojuje školy“ byla ve školním roce 2009/2010 navázána spolupráce se Základnou školou při zdravotníckom zariadení v Banské Bystrici. Jelikož jsou jejich žáci zároveň pacienti a prostředí této školy je vysoce sterilní, můžeme spolupracovat pouze na dálku. Dalšími společnými akcemi byla výměna vlastnoručně vyrobených společenských her ke Dni dětí a ozdob na vánoční stromček.

Tematická beseda

Noc s Andersenem

Vznikla zde řada zajímavých projektů. Jedním z nich, který finančně podpořilo Statutární město Ostrava ze svého rozpočtu je „Kniha je můj kamarád“. Každoročně jej realizujeme v měsíci březnu a má za cíl přesvědčit ty, kteří s knihou nekomunikují, že čtení může být zábavou. Hlavní odměnou pro účastníky je nocování ve školní knihovně. Každý týden se plní zábavné úkoly spojené s četbou vybrané knihy. K projektu jsou vypracovány pracovní listy. Výborně nám posloužila kniha autora Roalda Dahla, Matylda a Pipi Dlouhá punčocha Astrid Lindgrenové. V rámci projektu si děti vyzkouší tvůrčí psaní, čtení s porozuměním, dramatisaci textu a převést příběh z psané do obrázkové podoby. Doplnkovými aktivitami může být výroba záložek do knihy, luštění křížovky, která prověří, kolik si toho z četby pamatují a malování hlavních postav příběhu. Díky tomuto projektu každoročně dovybavíme školní knihovnu o nové tituly z beletrie.

Další projekt má název „Ostrava + Já = Místo, kde žiji!!!“ věnovaný rodnému městu Ostrava. V rámci něho proběhla výstava zvětšené verze leporela Tajemná Ostrava. Jedná se o první dětskou knihu s prostorovými obrázky, která se věnuje historii Ostravy od pravěku až po 20. století. Panely o výšce dva metry patnáct a délka deseti a půl metru celého leporela umožní návštěvníkům výstavy vstoupit „přímo“ do knihy a procházet se jednotlivými historickými úseky. Kromě soutěží byla připravena literární beseda doplněná o pracovní listy, které „nabádaly“ k přečtení místních pověstí, aby byli žáci schopni zjistit odpovědi. Prváčci společně s třídní učitelkou a asistentkou pedagoga vytvořili „obrazovou mapu města Ostravy“.

Každoročně se zapojujeme do celostátní akce na podporu čtenářství „Noc s Andersenem“. Pro spáče je připraven pestrý program zahrnující čtení, soutěže, hry, promítání, tvůrčí dílnu a diskotéku. Na počest každé noci bývá pomyslně zasazen a patřičně ozdoben strom „Pohádkovník obecný“. Všichni se ale asi nejvíce z celé noci těší na půlnoční stezku odvahy po setmělé škole.

ŠIC přihlásilo školu do programu "Klub škol, které čtou" obecně prospěšné společnosti Celé Česko čte dětem. „Škola může a měla by doplňovat domácí čtení. Dětem, kterým doma nikdo nečte, může navíc poskytnout příležitost ke každodennímu kontaktu se čteným slovem.“ Žáci třetích tříd tak tráví jednou týdně hodinu čtení s knihovnicí, která jim předčítá.

V rámci předškolní spolupráce navštěvují ŠIC každý měsíc třídy předškoláků místních mateřských škol, pro které je připraven zábavný program. Děti si tak nenásilnou formou zvykají na školní prostředí a přechod z mateřské na základní školu pak zvládají snadněji.

Každý měsíc si žáci mohou zasoutěžit. Oblíbené a hojně navštěvované jsou tvůrčí dílny, které sice přímo se čtenářstvím nesouvisí, ale důležité je, že se odehrávají v knihovně, kde je knize už jen malý krůček.

V informačním centru proběhla řada výstav, odborných seminářů pro laickou i odbornou veřejnost. Na podzim roku 2010 se uskutečnil seminář „Školní knihovna jako informační centrum školy“ ve spolupráci s Moravskoslezskou vědeckou knihovnou v Ostravě. Seminář byl určen pracovníkům školních knihoven Moravskoslezského kraje. Věnoval se možnostem vzdělávání školních knihovníků, metodické podpoře, práci s knihou aj. Zveme do školy zajímavé osobnosti, které mají něco společného s knihou a čtením.

Výuka

Výtvarné dílny

U příležitosti oslav Měsíce školních knihoven proběhlo v informačním centru zábavné dopoledne s pražským nakladatelstvím Thovt, s.r.o., které přijelo představit svou knižní produkci. Na chvíli se z žáků 4. tříd stali piráti, kteří se plavili po moři za pokladem kapitána Černovouse. Na konci této napínavé cesty na ně čekala truhla s pokladem. Žáci 5. tříd se vypravili do starověku. Navštívili Egypt, Řím, Řecko a měli za úkol získat historické artefakty. I oni se mohli nakonec těšit z pokladu. Lektorka je navnadila na četbu knih, které nám nakladatelství zapůjčilo na prodejní výstavu, o čemž svědčí to, že žáci hned příští den začali s nákupem knih, za které utratili bezmála 20 000 Kč a pak, že děti nečtou.

Po více než roce provozu můžeme říct, že se ŠIC stalo nedílnou součástí naší školy, prokazatelně se díky němu mění postoj žáků ke čtenářství, trávení přestávek a jejich volného času v odpoledních hodinách. Podle výsledků statistiky průměrně navštíví ŠIC 600 osob za měsíc. Do budoucna bychom ještě rádi vybudovali čtenářský koutek a klub pro –náctileté, která se nerada zapojuje do organizovaných aktivit. Tímto by jim bylo umožněno vymýšlet si pro sebe vhodné aktivity sami, scházet se se svými vrstevníky a trávit čas smysluplně a přitom pod „dohledem“.

ADRESA A E-MAIL

Bc. Romana Cicha
Základná škola
Provaznická 64
700 30 Ostrava – Hrabůvka
Česká republika
e-mail: CichaR@seznam.cz

III. Prezentácia nástrojov on-line marketingu a spolupráca s médiami

SÚ KNIŽNICE PRE MÉDIÁ VÔBEC ATRAKTÍVNE?

Praktické rady ako uchopiť PR tak, aby sa na aktivity knižníc médiá tešili

Lucia Jelčová

Otázku, či sú knižnice pre médiá atraktívne, si dokáže na základe vlastných mediálnych skúsenosti zodpovedať každý, kto si ju niekedy položil. Negatívna odpoveď, ktorá je v prípade školských knižníc snáď ešte zosilnená, nemusí byť však prekážkou, ale výzvou a príležitosťou.

Aby sa z negatíva stala výzva a príležitosť, treba si položiť kľúčovú otázku: **Prečo o vás médiá nevedia, prečo knižnice nie sú pre médiá atraktívne?** Odpoveďou na ňu je stav súčasných slovenských médií (samozrejme, nie všetkých bez rozdielu; ide skôr o popísanie všeobecnej situácie v mainstreamových médiách, pretože práve prienik do nich je pre knižnice zaujímavý, keďže ich sleduje najviac ľudí z tej najširšej cieľovej skupiny; práve toto zovšeobecnenie nám však pomôže porozumieť médiám a vcítiť sa do ich potrieb vychádzajúcich zo základnej mediálnej premisy dnešných dní: „Toto divák chce, toto mu teda dajme.“). Tak teda ešte raz – prečo o knižniciach, o ich aktivitách, projektoch, zámeroch médiá nevedia?

Pretože médiá chcú to, čo je:

- negatívne
- šokujúce
- krvavé
- emotívne
- „celebritné“
- škandalózne
- zábavné

A knižnice a ich témy sú:

- pozitívne
- pokojné
- nekrvavé
- vecné
- „necelebritné“
- nepohoršujúce
- seriózne

A vraciam sa na začiatok, k názvu môjho príspevku – **sú teda knižnice pre médiá atraktívne? Nie, nie sú.** To je tá zlá správa, pri ktorej však neskončíme. Pretože dobrou správou je pokračovanie: **Nie sú, ale – môžu byť!** Práve teraz sa hendikep začína meniť na príležitosť.

Ak nie sú, ale môžu byť, na mieste je teda otázka, ako to dosiahnuť. Za tak nevýhodných podmienok, keď existuje značný rozpor medzi tým, čo médiá chcú, a tým, čo im knižnice poskytujú, tkvie tajomstvo úspechu v jedinom: **Knižnice sa musia prispôbiť médiám! A dať im, čo chcú.**

Popísali sme, že dnešné médiá chcú obsah negatívny, šokujúci, krvavý, škandalózne atď. Znamená to snáď, že by mali knižnice prehodnotiť svoje aktivity a docieľiť nimi práve také vyznenie? Isteže, bolo by priam ideálne, keby sa v slovenských knižniciach zrazu začal objavovať tajuplný vrah, ktorý zákerne sype na stránky najčastejšie požičiavaných kníh jedovatý prášok a čitatelia jeden po druhom umierajú, keď sa im dostáva do úst z prstov, ktorými otáčajú stránky kníh... A najlepšie by bolo, keby bol tento prefikávaný zloduch z radov našich obľúbených celebrit! Alebo sa núka iná negatívna správa? Možno je na čase podpáliť knižnicu a obviniť mladistvých delikventov – predsa len ide o školské knižnice... To by mohla byť tiež zaručená cesta do médií... Samozrejme, toto sú len úsmevné úvahy na hony vzdialené od reality. Ale niet pochyb o tom, že na prerúbanie zarúbanej cesty do médií by určite poslúžili.

Nie je to však jediná cesta, preto sa ňou nemusíte uberať. Existuje aj oveľa schodnejšia cesta – reálnejší a schodnejší plán B, ktorý síce s väčším úsilím, ale tiež spoľahlivo dokáže dosiahnuť zamýšľaný efekt.

Odporúčanie „prispôbiť sa médiám“ totiž možno interpretovať aj inak, než len prvoplánovo vytvoriť negatívny, šokujúci, krvavý, „celebritný“ obsah správy. **Prispôbiť sa médiám znamená v oblasti PR myslieť mediálne, teda uvažovať tak ako uvažujú médiá**, čo rozmenené ešte na drobnejšie znamená **vyhovieť ich cieľom a potrebám**. Povedané inak – poznaj svojho (ne)priateľa...

Akí teda sú slovenskí novinári, resp. médiá (opäť treba tento výpočet vnímať len ako hrubé zovšeobecnenie, ktoré má byť odrazovým mostíkom pre pochopenie východiskovej situácie, v ktorej sa spoločne stretávajú médiá a knižnice)?

- Radi všetko dostávajú na striebornej tácke
- Chcú byť jedineční (s trochou kritickej irónie možno konštatovať, že preto všetci robia reportáže na rovnaké témy – spomeňte si, koľkokrát v jeden deň vidíte jednu a tú istú tému v každom z večerných spravodajstiev a koľkokrát sa začína moderátorovým bombastickým uvedením: „Iba našej televízii sa podarilo exkluzívne vypátrať!“
- Potrpia si na ego, ktorému treba polichotiť (čo však nie je kritikou – istá miera patričného sebavedomia je totiž na mieste, ak uvážime, že dnes skutočne žijeme v epoche médií, ktoré majú silnú moc, kedy sa mediálna realita stáva častokrát reálnejšou než je realita skutočná, pretože to, čo nie je v televízii, akoby sa ani neuskutočnilo)
- Nemenia svoje zaužívané stereotypy a návyky (najmä časové, vyplývajúce zo špecifik profesie redaktora a potrieb toho ktorého média)

Ak sa vám podarí zohľadniť tieto charakteristiky, naučíte sa myslieť ako médiá a dáte im to, čo chcú/potrebujú, oni si vás budú všímať. A tento proces sa udeje vlastne celkom nevedomky a podprahovo na strane médií, lebo vašim pričinením sa skrátka naladíte na jednu vlnovú dĺžku.

Čo to znamená v praxi, myslieť ako médiá a dať im to, čo potrebujú? **Základom je vytvárať tzv. mediálne udalosti**. Skrátka, inscenovať dianie tak, aby bolo pre médiá zaujímavé. To, čo dláždí prirodzenú cestu do médií, je atraktivita témy, časová či spoločenská aktuálnosť témy, lokálna blízkosť (či už doslova – lokálne a regionálne médiá majú jasne vymedzené teritórium, ale môže ísť aj o lokálnosť v zmysle slovenské, európske... Stačí si opäť spomenúť na večerné spravodajstvo a na pomer slovenských a zahraničných správ v ňom, na pomer

správ z celoslovenskej pôsobnosťou a lokálnych drobností, ktoré sú človeku prirodzene bližšie), rozhoduje aj novosť, „neobvykosť“, „neopozieranosť“ informácie.

Mediálne udalosti sú vlastne udalosťami „v čase a priestore“. Typickým príkladom je tlačová konferencia. V daný moment, keď sa tlačová konferencia odohráva, sa obyčajne nič skutočné nedeje. Tlačová beseda je len zinscenovaným divadlom pre médiá, ktoré rešpektuje ich zvyklosti a potreby. Novinári potrebujú respondentov; potrebujú ich viacerých pokope, komunikačne zdatných, s vyhradeným časom len pre novinárom, keď sa im môžu plne venovať; potrebujú ich mať v príjemných priestoroch, kde sa dá fotografovať a natáčať atď. A navyše tlačová beseda, keďže sa koná v konkrétny čas na konkrétnom mieste, vytvára dojem, že je nutné sa jej zúčastniť, pretože na nej budú všetci ostatní novinári a bolo by premárnením príležitosti nezúčastniť sa jej. No samotný obsah tlačovej besedy nemá často nič spoločné so skutočným dianím v daný moment – téma tlačovej besedy je známa vopred, rovnako tak poslanstvo, ktoré na nej odznie, je starostlivo pripravené už istý čas pred tým; dianie sa už iba oznamuje, nie skutočne koná. Nejde preto o reálnu udalosť, ktorá sa práve deje, len o mediálnu udalosť, ktorá je zinscenovaná pre potreby médií. Podobnými mediálnymi udalosťami sú aj populárne odovzdávania rôznych ocenení, prestrihávania pásov pri otváraní čohokoľvek, či už si to pozornosť zaslúži, alebo nie, mediálnymi udalosťami je aj plánované monitorovanie rôznych viac či menej významných návštev a pod.

Základom mediálnej udalosti je jednoducho vytvoriť je dojem, že kto sa tejto udalosti nezúčastnil, prešvihol niečo veľmi dôležité a neopakovateľné a má čo ľutovať. Tento dojem je zárukou toho, že sa novinári mediálnych udalostí budú zúčastňovať a to hlavné – informovať o nich svojich čitateľov, poslucháčov, divákov. A v tom spočíva prienik zamýšľanej témy do médií.

Pre zvýšenie pravdepodobnosti toho, že vašu tému dostanete do médií, je dôležité aj **správne načasovanie udalosti**:

- Vaša udalosť nekoliduje s inou udalosťou (najmä v regiónoch pripadá na jednu „spádovú oblasť“ často len jediný redaktor, vždy sa preto vopred presvedčte, či v čase, kedy plánujete médiá zaujať vy, o tento čas nebojujete s niekým iným; zbytočne si tým znížite šancu, že zaujmete práve vy)
- Nebojuje so závažnejšími témami (politika, zdravotníctvo, financie, štrajky a mnohé iné témy vždy zvíťazia nad ľahkými a pozitívnymi „témickami“; snažte sa vyhnúť vo Vašom plánovaní časových stretov s nimi)
- Koná sa v mediálne vhodný deň (je potrebné uvedomiť si, že pre novinárov sú vaše knižničné témy zdrojom tzv. „víkendoviek“, teda príjemných tém na oživenie víkendového spravodajstva, resp. témy o vás poslúžia ako tzv. „správy do šuplíka“ alebo „konzervy“, ktoré môžu médiá vytiahnuť ako záchranu kedykoľvek, keď im „vybuchne“ iná téma a zrazu nie je čo vyslať. Je preto logické, že téma na víkend sa nenakrúca v pondelok a pre „konzervy“ sa nehodí čas výroby reportáže v utorok predpoludním, keď je každý myslou pri zháňaní zásadných a závažných spoločenských tém. Vo všeobecnosti platí, že tak ako každý, aj novinári sa v pondelok rozbiehajú, pondelky sú dňami porád, nových začiatkov, skrátka zaťažené „administratívnu agendou“, v piatky je už zase každý myslou tak trochu víkendujúci, prejavuje sa celotýždňová únava, v stredu zase napr. v Bratislave vždy zasadá Vláda SR a niekoľko redaktorov z každej redakcie trávi celý deň na Úrade vlády. Ostávajú teda len utorok a štvrtky? Aj pri tých by sme našli nevýhody... Preto platí iné – vždy treba rešpektovať miestne návyky a snažiť sa vcítiť do kože redaktora, ktorého na našu akciu pozývame. Pretože tak, ako môže byť kontraproduktívne usporiadať akciu

v knižnici v piatok večer, keď je práve v meste aj úžasne farebný pouličný karneval, pretože pri ňom jednoducho zaniknete, rovnako tak môže byť pre novinára veľmi uľahčujúce, ak v deň, keď ráno zasadá mestské zastupiteľstvo a rokuje o zásadnom bode, ktorý si zaslúži mediálnu pozornosť, zorganizujete vy popoludní niečo zaujímavé vo vašej knižnici, pretože tak redaktor zabije dve muchy jednou ranou, keď už do vášho mesta v daný deň docestoval) alebo sezónu (mediálnymi uhorkovými sezónami sú najmä nepolitické obdobia – letné prázdniny, prvé dni nového kalendárneho roka a pod.)

- Nezačína príliš skoro ráno (ideálne sú začiatky medzi deviatou a jedenástou predpoludním; novinári musia často za vami docestovať z určitej vzdialenosti, ráno musia obvyčajne absolvovať redakčnú poradu atď.)
- Rešpektuje redakčné uzávierky (samotnou účasťou na vašej akcii práca redaktora nekončí, získaný materiál musí spracovať – napísať článok, postríhať rozhlasovú alebo televíznu reportáž; ak to ma stihnúť ešte v ten deň, aby sa správa mohla čo najskôr vysielat' alebo publikovať v tlači, nesmie v práci u vás skončiť príliš neskoro. Ak pripravujete obsah pre časopis alebo reláciu s inou ako dennou periodicitou, treba si uvedomiť, že to, čo vychádza napríklad v piatok, už v utorok posielajú z redakcie do tlače a teda najneskôr v pondelok zalamujú posledné texty a pod.)
- Pozvánka prichádza v primeranom časovom predstihu, ideálne netradičná (ak pošlete pozvánku na vašu akciu príliš skoro, vystavujete sa riziku, že na ňu redaktor v záplave iných pozvánok a informácií zabudne; ak ju pošlete príliš neskoro, riskujete, že redaktor na akciu nebude môcť prísť, pretože na daný čas má už iný program; ideálne načasovanie je v závislosti na type akcie 2 – 7 dní, najčastejšie 3 – 5 dní vopred. Netradičná pozvánka je iná ako mailom alebo v obálke poslaná klasická pozvánka – niečo osobné, hmotné, dostatočne „knižničné“, vytvorené ručne, viažuce sa priamo na charakter akcie a pod. Organizujete napr. karneval v maskách knižných hrdinov? Tak jednu rovno ako pozvánku pošlite novinárovi!)

Nevyhnutnou súčasťou budúceho úspechu – teda toho, že novinár príde na vašu akciu, je aj **dostatočne atraktívna tlačová správa**, ktorou ho o akcii informujete. Tlačová správa by mala byť stručná, rozsahovo vždy maximálne na jednu stranu A4, obsahuje základné informácie a mieste, čase a obsahu akcie, vhodné je doplniť ju citátom niekoho, kto s témou súvisí a bude sa k nej môcť vyjadriť aj na akcii, je prehľadná, jasne štruktúrovaná, snaží sa „šľavnato“ upozorniť na niečo, pre čo sa skutočne oplatí akcie zúčastniť – po jej prečítaní by mal mať novinár pocit, že ak akciu vynechá, bude ho to mrziť, mal by mať chuť na akciu sa rovno rozbehnúť, hoci sa koná až o pár dní. Na základe prečítaného si musí byť istý, že priamo na mieste bude mať čo atraktívne vidieť a počuť, že sa bude mať s kým rozprávať (Organizujete podujatie pre najmenších? Tak smelo rovno napíšte, že v daný čas bude na akciu pozvaná aj materská škola a pod.). Tlačovú správu vždy ukončíte kontaktom na niekoho z vás, kto vie o téme najviac, môže doplniť ďalšie informácie alebo doladiť prípadné detaily a je na poskytnutom kontakte kedykoľvek zastihnuteľný! Ak tlačovú správu posielate mailom, vystríhajte sa formulácii predmetu mailu ako „Zaujímavý tip pre vás“ – takýchto mailov dostávajú redakcie denne tucty. Skúste hneď v predmete zaujať priamo obsahom správy, ktorý krátko rozvedzte v texte mailu a ďalej novinára odkážte na tlačovú správu v prílohe. Ak novinárov pozývate na akciu pravidelne sa opakujúcu, pripojte do prílohy aj fotografie z minulých ročníkov, ktoré im akciu viac priblížia.

Komunikácia s médiami, resp. prostredníctvom médií má v prípade knižníc pravdepodobne za cieľ zasiahnuť najmä aktívnych a potenciálnych návštevníkov knižníc, sponzorov, donorov, štátnu správu, ktorých chcete informovať o tom, čo robíte, ako to robíte, prečo to robíte a pod.

Skrátka, dať o sebe vedieť, vyvrátiť mýtus, že sa u nás už takmer vôbec nečíta atď. Vaša cieľová skupina je teda pomerne široká a tvoria ju rôznorodé prvky. Nesnažte sa preto osloviť každou správou všetkých, ale šite obsah na mieru. Váš zriaďovateľ potrebuje v médiách počuť, ako efektívne narábate s financiami, akých máte spokojných čitateľov a ako participujete na budovaní jeho dobrého mena, keďže ste jeho súčasťou. Čitateľov zas zaujmú informácie o rozšírení knižničného fondu niečím naozaj mimoriadnym, o netradičnej súťaži, o niečom, čo je vo vašej knižnici unikátne a iná sa tým pýšiť nemôže. **Vždy si vyberte, koho z cieľovej skupiny a prečo práve jeho potrebujete vašou mediálnou komunikáciou osloviť, a na toho sa vo vytváraní mediálnych udalostí sústreďte.**

Premyslieť si treba aj to, ktoré médium a ktorého novinára vašou témou osloviť. Vždy si zostavte vhodný – **trefný medialist** – zoznam novinárov, ktorým pošlete pozvánku na vašu akciu. Dnes sú už vďaka internetu dostupné nespočetné množstvá kontaktov na všetky médiá aj ich redaktorov. Pre knižnice však nemá zmysel v snahe o oslovenie čo najväčšieho počtu novinárov oslovovať všetkých. Vaša snaha by mohla vyvolať presne opačný efekt – vašimi novinármi sú novinári, ktorí sa orientujú na kultúru, školstvo a vzdelávanie, detské témy, zaujímavosti, resp. regionálni redaktori, ktorí často pokrývajú všetky témy, kritériom je len miesto ich konania. Ak budete oslovovať napr. politických novinárov, ktorí sú navyše z opačného konca republiky, vystavujete sa riziku, že najmä pri opakovanom (pravidelnom) posielaní správ sa stanete otravnými, budú vás vnímať ako nekompetentných a pod. Pri zostavovaní medialistu nezabudnite ani na tlačové agentúry, ktoré uverejňujú veľkú väčšinu správ, ktoré dostanú a sú informačným zdrojom pre jednotlivé médiá – aj tie, na ktoré ste možno zabudli. A snažte sa vyberať taký typ média, ktorému viete naplniť jeho potreby – televízie potrebujú vizuálne atraktívny obsah, reportáže vo verejnoprávnom rozhlase zas viacerých výročných respondentov a pod.

Do čierneho trafíte, ak budete **vybraných novinárov oslovovať adresne**, nie hromadným mailom. Sústreďte sa na tých, na ktorých vám najviac záleží, aby práve v ich médiu odznela správa o vás (najsledovanejšie, dobrý vysielací čas, sleduje ich vaša cieľová skupina a pod.) alebo na tých, u ktorých je najvyššia pravdepodobnosť, že sa vašej téme budú venovať. Napíšte im, že sledujete dlhšie ich prácu a všimli ste si, že sa venujú zaujímavým témam alebo že sa vám páčila niektorá z ich posledných reportáží, ktorá bola na podobnú tému ako im ponúkate, či zaujmite tým, že ste nedávno s daným redaktorom čítali rozhovor, v ktorom spomínal svoju lásku ku knihám a pod. Novinárov tým potešíte. Váš vzťah sa stane užším a novinár bude určite ochotnejší spolupracovať. Ak mu to aj pracovné povinnosti nedovolia pri tejto akcii, na ktorú ho práve pozývate, určite si na toto vaše priateľské gesto spomenie pri tej najbližšej, ak mu ju tiež dáte do pozornosti.

Spoluprácu s novinármi neskončíte priamo na akcii, kam na vaše pozvanie prídu. Dajte si námahu, že si ich príspevok v médiách nielen pozriete, vypočujete či prečítate, ale zaň aj poďakujete, novinárov pochváľte prípadne inak odmeňte, ak sa vám ich práca páčila, pošlite im fotografie z akcie, na ktorých sú zachytení a pod. Kontaktovaním tých správnych novinárov, s ktorými vsadíte na adresnú komunikáciu, ktorú navyše neukončíte priamo na akcii, máte veľkú šancu vytvoriť si niečo ako „**osobný klub novinárov**“ – skupinku novinárov, ktorí na vaše akcie budú chodiť pravidelne, radi a spomenú si na vás aj vtedy, keď ich sami pozývať nebudete, ale keď budú priamo oni hľadať zaujímavý tip na reportáž.

Ďalšou praktickou radou je – **obráťte nevýhodu na výhodu!** Už z povahy vecí vypláva, ako už bolo spomínané, že knižnice nie sú pre médiá atraktívne samé o sebe. Ale môžu sa takými stať. Základné heslo by malo znieť: Držte sa remesla! Knižnice ponúkajú knižničné témy – to

je vo vzťahu k médiám vaše obmedzenie, ale aj unikátnosť zároveň. Nech sa budete snažiť do médií dostať čokoľvek, robte len to, v čom ste doma, na čo máte kompetenciu a čo zároveň nemôže robiť nikto iný – to je vaša silná stránka. O knižniciach môžu hovoriť iba knižnice – využite to! Nevýhoda školských knižníc je v porovnaní s ostatnými knižnicami o to väčšia, že ich návštevníkmi sú deti – neproduktívna skupina obyvateľstva, bez kúpyschopnosti, skrátka tí, ktorí nezarábajú, preto si nemôžu samostatne kúpiť to, čo ich zaujme inzerciou alebo reklamou, a tak je táto cieľová skupina nezaujímavá pre inzerentov a zadávateľov reklamy, ktorých záujem podmieňuje vzťah médií ku konkrétnym témam, pretože práve z inzercie a reklamy žijú. Komplikované? Tak poďme do praxe!

Tu je pár náčrtov nápadov na marketing (takmer) bez peňazí, ktorý zaujme aj médiá, ak im témy správne podáte:

- Bežný kolobeh knižnice spočíva v tom, že sa knihy požičiavajú a vracajú. A niekedy iba požičiavajú... Neporiadnym hrozia za nevrátené knihy sankcie. Zaujmite médiá a trochu tento kolobeh otočte: Vyhláste Deň všeobecnej amnestie! Najlepšie hneď svetový... Pretože „Dni čohokoľvek“ sú v médiách mimoriadne obľúbené (ide totiž o udalosť „v čase a priestore“). Za knihu vrátenú v takýto deň namiesto sankcie venujte malým neporiadnikom milý úsmev a niečo typicky knižničné. Alebo vymyslíte netradičný – vtipný trest, ktorý pomôže knižnici a je dostatočne vizuálne atraktívny pre médiá (Nezišli by sa Vám napr. pomocníci na poutieranie prachu na najvyšších policiach?).
- Z knižníc ľudia štandardne odchádzajú s požičanými knihami. Urobte mediálne atraktívnu otočku: Presvedčte čitateľov, možno radšej ich rodičov – vašich bývalých návštevníkov, že by do knižnice mali prísť s vlastnými knihami. Môžu to byť napr. obľúbené knihy z detstva, z ktorých potom zriadite na jeden deň čítareň, burzu, bazar, obdarujte nimi nemajetných, pošlete ich do chudobnej krajiny a pod.
- Vsaďte na známe osobnosti – najlepšie také, ktoré sa do prostredia knižníc takmer vôbec nehodia, o to bude téma atraktívnejšia. Alebo si spomeňte na niekoho známeho, kto ako dieťa chodieval do vašej knižnice, pozvite ho, vyspovedajte...
- Vsaďte raz za čas na klasické „zbrane“ ako autogramiády a autorské čítania, ale skúste ich niečím ozvláštniť, najlepšie niečím, čo si môže dovoliť len vaša knižnica, lebo je tým unikátna, a tak sa vaše autorské čítanie či autogramiáda stanú mimoriadnymi, pre médiá zaujímavými. Možno by sa mohli netradične podpisovať malí čitatelia veľkým autorom, možno by mohla mať akcia charitatívny rozmer, možno môžu autorské čítanie inscenovať malí herci, ktorí autora pozvú na svoje predstavenie...
- Vsaďte na rekordy: najvyššia knižná veža, najdlhší tunel z lepoprela, námestie plné čitateľov, maratón v čítaní, rekord v počte ľudí v knižnici, najstaršia kniha, najväčšia zbierka kuchárskych kníh, kniha, ktorá prešla najviac rukami, autorský originál, pôvodné vydanie...
- Vsaďte na vážne témy: hovorte o reálnych problémoch knižníc a vyvolajte pocit ohrozenia – „Ak sa nezačneme situáciou knižníc vážne zaoberať, hrozí, že zaniknú. Dopustíme, aby naše deti prišli o knižnice??? Veda bez nás zanikne!!!“ (Niekedy skrátka treba bojovať zbraňami nepriateľa a médiá i kompetentných trochu vystrašiť, vybudieť...)
- Urobte niečo, čo od vás neočakávajú: Noc v knižnici, Knižnica naruby – všetko naopak, než je bežné, páľte knihy, nevpúšťajte čitateľov, vyhláste štrajk, urobte finančnú zbierku na knižnicu, oblepte celé mesto listami zo starých kníh, zriadte letnú čítareň na terase, zariadte jednu miestnosť s posteľami, doprajte naj čitateľovi maséra v čítárni, zorganizujte hromadnú narodeninovú párty, ak nechodia noví čitatelia za vami, choďte vy za nimi a odneste im knihy napr. na lyžiarsky svah, kde spríjemia

chvíle čakajúcim v rade na lyžiarsky vlek, k bazénu na letné kúpalisko, k miestnemu jazeru a pod.

- Nezabúdajte, že nie všetko z doteraz menovaného sa musí naozaj aj odohrať. Vytvárame mediálne udalosti – stačí, že prilákate mediálnu pozornosť – sústreďte sa na tento cieľ, na to, ako zaujať médiá.
- Buďte inovatívni, moderní a buďte v niečom prví (na svete, na Slovensku, vo vašom meste) – požičiavajte audioknihy, pracujte s knihami na internete, vsaďte na interaktivitu, technológie a aplikácie – v službách pre čitateľov, zariadte knižnicu netradičným interiérom a pod.
- Vymyslite „sociálny program“ – odpustite členské vybranej skupine ľudí, choďte za čitateľmi, ak nemôžu oni za vami (pre sociálne, zdravotné bariéry).
- Vsaďte na súťaže – cenou nemusí byť nič drahé a nedostupné, ale pokojne to môže byť aj „Sieň slávy“ – ľudia sa radi vidia a sú radi videní – víťazov, niekoho, kto si zaslúži uznanie iných, vypíšte na dostupné miesto, na nástenku, zriadte stenu na ich podpisy a pod.
- Spomeňte si na služobne najstaršiu knihovníčku, najmladšieho čitateľa, najaktívnejších návštevníkov, knihovníčku pochádzajúcu z rodiny, ku ktorej knihy patria od nepamäti a pod. a ponúknite ich príbehy médiám, pretože médiá vyhľadávajú emotívny a „človečenský“ obsah. Možno vašu knižnicu navštevujú napr. zdravotne postihnutí čitateľa, ktorí sa u vás cítia mimoriadne príjemne, pretože sa o ne obetavo stará niekto z vašich zamestnancov, ktorý život zasvätil knižniciam.
- Využívajte nové komunikačné možnosti – internetová stránka je už dnes nevyhnutný základ, sociálne siete sú vítaný doplnok. Ak nie ste v otázkach Facebooku a jemu podobným práve zorientovaní, vaši čitateľa určite áno. Vyhláste pre nich súťaž, v ktorej vám majú vytvoriť najlepší profil na Facebooku a stať sa jeho administrátormi. Ak ju vyhrajú, určite sa budú chcieť svojim dielom pochváliť aj kamarátom, čím sa budú správy o vašej knižnici šíriť medzi ďalších a ďalších. A to, že idete takto s dobou, navyše aktívne zapájate do vašej propagácie vašich čitateľov, určite zaujme aj médiá, ak im o tom povie.

Je pravdepodobné, že mnohé z týchto nápadov ste už aj sami zrealizovali. A celkom určite aj veľmi vydarene a s úspechom u čitateľov. Ale médiá sa im veľmi nevenovali. Preto na záver krátke zhrnutie: **Kedy sa budú médiá na aktivity knižníc tešiť?**

- Keď knižnice naplnia/uspokoja ich potreby a urobia to v čase, keď to médiá potrebujú.
- Keď knižnice urobia časť práce za médiá a ešte sa za to médiám aj poďakujú.

Vždy je dobré priebežne si **zistiť aj efektivitu vašich mediálnych udalostí**, resp. celého PR. Aby ste vedeli včas korigovať množstvo investovanej energie, príp. aj peňazí vzhľadom na cieľ, ktorý sledujete. Dôležité je najmä mať reálne očakávania – knižnice v svojom bežnom plynulom chode, ak sa neudeje niečo mimoriadne, negatívne, nikdy nebudú udalosťou pre tzv. „otváranky“, teda úvodné reportáže hlavných správ či pre titulky celoslovenských novín. Sústrediť by ste sa mali najmä na lokálne a regionálne médiá, pretože predstavujú nielen presnejší zásah vašej cieľovej skupiny, ale medzi vami ide o obojstranne výhodný vzťah, na ktorom sa dá dlhodobo stavať: Vy potrebujete ich, oni potrebujú vás. Vy chcete byť videní v médiách, oni potrebujú o niečom zaujímavom informovať. Ak sa vám tento vzťah podarí správne uchopiť, z hľadiska vyhodnocovania efektivity možno za úspech považovať vašu vzájomnú dlhodobú spoluprácu.

Ak chcete vyhodnotiť efektivitu vášho postupu, určte si cieľ medializácie a sledujte, či ho dosahujete. Čo je vašim cieľom? Chcete viac návštevníkov vo vašej knižnici alebo v knižniciach vôbec? Chcete takto získať viac sponzorov? Alebo viac kníh? Chcete vášmu zriaďovateľovi dať na vedomie, aká kvalitná a užitočná je vaša práca a tým sa u neho domôcť lepších podmienok? Alebo chcete len jednoducho byť videní čo najširším publikom, lebo vaša práca je kvalitná a zaslúži si takého ocenenie?

Ak už medializáciu rozbehnete vo väčšej miere, resp. jej efekt, potrebujete niekomu reálne zdokumentovať, **vyčíslit' mediálnu hodnotu**. Existuje viacero spôsobov, ako to urobiť. Bežne sa používa model tzv. ekvivalentnej ceny reklamného priestoru, kedy sa porovnáva cena, za ktorú by ste získali priestor v tých istých médiách vo forme klasickej reklamy, s cenou za dosiahnutie rovnakého efektu s využitím PR. Cenníkové ceny reklamy nájdete obyčajne na weboch jednotlivých médií; ak o vás napísali napríklad na 1/8 strany alebo vám v televíznych správach venovali jeden a pol minúty, pozrite sa, koľko by v tomto médiu stála reklama v rovnakom rozsahu a čase. Pretože tým, že o vás v danom médiu informujú, robia vám vlastne reklamu. A túto sumu porovnajte s tým, koľko vás táto „reklama“ naozaj stála – tým, že ste vhodnou témou oslovili tých správnych novinárov. Táto „reklama“ je navyše o to hodnotnejšiu, že je umiestnená nie v inzertnom, ale v redakčnom priestore, ktorému ľudia viac veria – dnes už je každý tak trochu v podozrení, či ho reklama nezavádza, ale článok v novinách či reportáž v televízii, to je proste fakt a pravda.

A hlavne – nenechajte sa odradiť! Svet médií je hra bez zaručených výsledkov. Pre tie existuje práve platená inzercia. Vždy sa môže stať, že nech sa na vašu akciu akokoľvek dobre pripravíte a nič nezanedbáte, jednoducho vypuknú záplavy, uviazanú baníci alebo odvolajú premiérku a vaša téma je odsunutá na tie najposlednejšie miesta. To nie je možné dopredu nikdy ošetriť, preto treba byť pripravený aj na sklamanie. Ale práve preto, že svet médií je tak trochu nevyspytateľný, o to viac môže „mediálna motyka“ vystreliť a práve vám sa môže skutočne pošťastiť! Preto vám prajem veľa muziky za málo peňazí!

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Lucia Jelčová¹
Katedra masmediálnej komunikácie
Fakulta masmediálnej komunikácie
Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Nám. J. Herdu 2
917 01 Trnava
Slovenská republika
e-mail: jelcova@centrum.sk

¹ Autorka je absolventkou FMK UCM v Trnave, ročník 2007. Počas vysokoškolského štúdia začala pracovať ako redaktorka a moderátorka viacerých relácií STV. Viac ako tri roky pôsobila na poste PR manažérky charitatívnej organizácie DOBRÝ ANJEL, pracuje ako PR & Project Manager v konzultačnej spoločnosti, kde sa venuje alternatívnemu marketingu a zabezpečuje PR aktivity pre viacerých klientov z rôznych sfér. Zároveň je doktorandkou Fakulty masmediálnej komunikácie UCM v Trnave.

NÁSTROJE MARKETINGU SO ZAMERANÍM NA SOCIÁLNE MÉDIÁ

Školské knižnice a sociálne médiá – povinnosť alebo prepych?

Peter Kučerka

Tvrdiť, že je nutné hovoriť knižniciam, čo je marketing, je mierne prehnané. Všetci vedia, že existuje. Niektorí knihovníci ho dokonca skúšajú, či už formou tlačových správ, aktualizáciou webovej stránky alebo letáčikom o vzdelávacích aktivitách pre verejnosť. Veľa knižníc si začína uvedomovať potrebu pokročilejších marketingových techník. Početnosť mladších čitateľov redne a starší sa nevracajú. Na druhej strane tvrdiť, že mladí ľudia nečítajú, je klamstvo. Kamenné kníhkupectvá ako Panta Rhei, Artforum alebo Svet knihy sú denno-denne plné. On-line kníhkupectvá ako Martinus.sk, Gorila.sk alebo ABCknihy.sk zažívajú druhý boom. A keď sa k tomu prirába obsah, ktorí denne prečítajú užívatelia internetu na blogoch, diskusných fórach, sociálnych sieťach, mediálnych stránkach a mikroblogoch dostaneme obrovské číslo prečítaných riadkov. Problém malej návštevnosti knižníc nie je v skutočnosti o tom, že ľudia nečítajú, ale o tom, že čítajú iné zdroje. Marketingovou výzvou je teda upozorniť čitateľov iných médií na existenciu knižníc ako priestoru, kde sa dá čítať, kde je čo čítať, a kde je zábava čítať.

Internet sa zmenil. Rok 2004 by sa dal pokladať za obrovský míľnik vo svete internetu a internetového biznisu. Keď v roku 2004 Mark Zuckerberg zakladal sieť s názvom **The Facebook**, nikto ešte netušil, aký obrovský boom to prinesie. Sociálna sieť Facebook získala za menej ako 9 mesiacov viac ako 100 miliónov užívateľov. V roku 2005 bola založená služba na zdieľanie videa **Youtube**. Pokiaľ čítate tieto riadky, na Youtube sa nahrá viac ako 100 hodín videa. V roku 2006 odštartoval Jack Dorsey mikroblogovaciu revolúciu so službou **Twitter** (aj pred tým existovali mikroblogovacie služby, ale žiadna sa tak masívne nerozšírila). Dnes používa Twitter skoro 200 miliónov ľudí.

Posledné tri roky je v znamení masívneho predávania a používania inteligentných telefónov, tzv. smartfónov. Dnes robia až taký nezanedbateľný traffic, že webmasteri začali optimalizovať svoje weby špeciálne pre mobilné zariadenia. Rok 2010 sa stal rokom tabletov. Apple vydal iPad a ani konkurenčné spoločnosti nezaostávajú. Dnes urobí iPad na slovenskom internete druhý najväčší traffic v porovnaní s ostatnými mobilnými zariadeniami.

Erik Qualman povedal, že sa nemáme pýtať, či máme pracovať so sociálnymi médiami. Správna otázka znie, ako dobre s nimi vieme robiť. Ak chce dnes (v čase keď väčšina online populácie aktívne využíva sociálne médiá) akýkoľvek podnikateľ úspešne podnikáť a komunikovať, musí aktívne a prepracovane využívať nástroje sociálnych médií.

Úvod do marketingu v sociálnych médiách

Podľa Davida Meermana Scotta znamená klasická reklama jednosmerné vyrušenie recipienta. Spoločnosti mali na výber medzi audiovizuálnou, outdoorovou alebo klasickou internetovou reklamou (bannery, PPC). Všetky tieto médiá boli určené na masové zasiachnutie ľudí. Naproti tomu ľudia mali na výber buď nechať na seba reklamu pôsobiť, alebo sa jej vyhnúť (TiVo, ignorácia a AdBlock).

Podľa viacerých teórií by sa dal celý **internet** prirovnať k mestu. A ak je internet mesto, potom by sa dali prirovnať sociálne médiá prirovnať k veľkej párty. Prebiehajú tam rôzne konverzácie o všetkom možnom, ľudia sa zabávajú navzájom rôznymi historkami. Vy ako účastník párty načúvate týmto rozhovorom, necháte si poradiť a bavíte ostatných.

Andreas Kaplan a Michael Haenlein označili sociálne médiá ako „skupinu internetových aplikácií, vybudovaných na ideologických a technologických základoch Webu 2.0, ktoré umožňujú tvorbu a výmenu užívateľsky generovaného obsahu“.

David Meerman Scott túto definíciu rozvinul ešte viac. Podľa neho „sociálne médiá umožňujú ľuďom vymieňať si myšlienky a názory, spoločne preberať obsah stránok a nadväzovať kontakty online. Sociálne médiá sa líšia od klasických mainstreamových v tom, že ich obsah môže vytvárať každý, rovnako doň prispievať či komentovať ho. Sociálne médiá môžu mať textovú formu, môže ísť o audio, video alebo fotografie a iné obrazové formy, ktoré spájajú komunity, vychádzajú v ústrety ľuďom, ktorí sa chcú združovať.“

Táto definícia je výstižná a asi najlepšia spomedzi všetkých definícií sociálnych médií, i keď je diskutabilné, kde končia sociálne médiá a začína klasický web. Podľa nás sociálne médiá tak ovplyvnili súčasný výzor webu, že sa môžeme rozprávať o sociálnom webe, a nie o médiách.

Sociálne médiá zahŕňajú široké spektrum nástrojov. Neustále sa objavujú nové služby, zatiaľ čo niektoré iné zanikajú, alebo sa zlučujú, preto je zoznam nástrojov veľmi dynamický.

V súčasnej dobe vyzerá približne takto:

- blogy (Wordpress, Blogspot, Technorati...)
- B2B sociálne siete (LinkedIn, Xing...)
- diskusné skupiny a fóra (Google Groups, Yahoo Groups...)
- weby na zdieľanie multimédií (Flickr, YouTube, SlideShare, Last.fm...)
- mikroblogovacie služby (Twitter, Tumblr, Plurk...)
- podcasting (iTunes, Podcast, Live365...)
- recenzné a cestovateľské weby (Amazon, TripAdvisor, Yelp...)
- sociálne siete (Facebook, MySpace, Hi5...)
- wiki-systémy (Wikipedia, Wikimapia, Wikibooks...)
- záložkové systémy (Delicious, Digg, Technorati)
- geolokačné služby (Foursquare, Gowalla...)

Je nesporne dôležité poznať aspoň približne tieto nástroje, avšak pre knižnicu je neefektívne existovať a pracovať so všetkými nástrojmi. V našich podmienkach sú najviac použiteľnými nástrojmi pre marketing blogy, diskusné fóra, Twitter, Facebook, Youtube a Foursquare.

Pre **knižničný marketing** sú asi najrelevantnejšie služby blogov, Facebook, Youtube, Foursquare a rôzne eventy.

Blogy sú základ k zaujímavému obsahu

Blogy sú noviny 21. storočia, veľa ľudí ich píše a ešte viac ľudí ich číta. Ľudia sú aj dnes lační po aktuálnych informáciách o knihách a blog je ideálnou príležitosťou, ako im tieto informácie priniesť. Vytvoriť samotný blog nie je technicky náročné (napr. používaním CMS *Wordpress* alebo pre technicky ešte menej zdatných je tu napríklad *Posterous.com*). Náročnejšie je vytvárať kvalitný obsah na blogu.

Každý kvalitný blog by si mal, pred napísaním prvého blogpostu, vytvoriť „redakčný“ plán minimálne na pol roka dopredu. Redakčný plán by mal obsahovať údaje ako často chce bloger aktualizovať svoj blog a o čom chce písať (návrh článkov na pár mesiacov dopredu).

Marketing a komunikácia na sociálnej sieti Facebook

Facebook je v súčasnosti najpopulárnejšia sociálna sieť ako vo svete, tak aj na Slovensku. S počtom viac ako 1,7 milióna slovenských užívateľov je irelevantné baviť sa o tom, či byť, alebo nebyť na Facebooku. Dôležitejšia je otázka ako správne komunikovať na tejto sociálnej sieti.

Facebook stránky sú pre marketing najvhodnejšou platformou pre marketing. Poskytujú široké možnosti komunikácie s fanúšikmi, celkom pekné štatistiky o fanúšikoch a ich aktivite, ako aj možnosť správy stránky.

Základné aplikácie a funkcie Facebook stránky:

- **Statusy** – aktualizáciou statusov sa fanúšik dozvie tie najaktuálnejšie informácie a novinky
- **Poznámky** – poznámky slúžia na publikovanie dlhších myšlienok, odkazov a noviniek
- **Fotografie a videá** – možnosť uverejňovať fotografie a videá z akcií, stretnutí, z prostredia knižnice atď.
- **Vlastné aplikácie** – možnosť vytvárať vlastné špeciálne aplikácie, ktoré rozširujú funkcionality a pridávajú fanúšikom zaujímavé možnosti využívania Facebooku
- **Diskusie** – na získanie spätnej väzby, nových nápadov a vedenie dlhších diskusií
- **Udalosti** – off-line akcie a udalosti, kde sa môžu fanúšikovia stretávať pri špeciálnych príležitostiach

Medzi základné náležitosti, ktoré by mala mať správne nastavená každá stránka na Facebook, sú správne napísané meno stránky, dobrý profilový obrázok, nastavené minifoto, nástenka nastavená pre všetkých, vyplnené info s kontaktmi a využívanie záložiek.

Pre slovenskú školskú knižnicu alebo univerzitnú knižnicu odporúčam ako vzor Facebook stránku „*Knihovna Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně*“ (<http://www.facebook.com/knihovnautb>). Stránka knižnice má skvelo spravenú úvodnú stránku (landing page *Knihovna UTB*), ktorá správne popisuje, prečo by sa mal užívateľ stať fanúšikom knižnice. Landing page sa vytvára vložением *IFRAME* kódu do aplikácie priamo v administrácii Facebook stránky. Správna vstupná stránka by mala zobrazovať, prečo by sa mal užívateľ stať fanúšikom, ukázať v čom je podnik alebo knižnica dobrá a ideálne by mal obsahovať aj odkaz na web, mail a telefónne číslo.

Stránka knižnice UTB používa aj aplikácie ako **Vimeo** (na zdieľanie dlhších video súborov) a **Kalendár**, kde majú pripravený unikátny knižničný kalendár pre svojich fanúšikov.

Komunikácia na Facebooku je asi najväčšou zbraňou knižnice UTB. Knihovníci pravidelne komunikujú s fanúšikmi, píšú zaujímavé statusy, vymýšľajú rôzne hry na pobavenie a aktívne spolupracujú s inými fanúšikovskými stránkami. Komunikácia na Facebooku by mala byť vedená priateľským tónom, nemala by sa obmedzovať iba na textové statusy. V statusoch (hlavne pri knižničnom marketingu) by nemali chýbať **odkazy na dobré knihy, recenzie kníh, pozvánky na zaujímavé akcie súvisiace s knihami** (cez Facebook event) alebo pridávanie **fotiek z knižničného života**.

Foursquare a Gowalla

Foursquare a Gowalla sú sociálne siete založené na lokácii, ktoré fungujú ako hry. Podľa pozície užívateľa na mape mu ukazujú najbližšie zaujímavé miesta, oznamujú mu, kde sú jeho kamaráti a dávajú mu krátke tipy od kamarátov, čo robiť tam, kde sa užívateľ práve nachádza. Foursquare a Gowalla vznikli takmer naraz v roku 2008 a oficiálne boli predstavené minulý rok na SXSW. Rozvíjať sa začali hlavne v Amerike (obe sú vyvíjané v Texase) a na Slovensko sa dostali iba v posledných mesiacoch.

Vo svete je **Foursquare.com** populárnym nástrojom (a aj na Slovensku predbehol v používaní Gowallu) na akvizíciu nových zákazníkov (v prípade knižníc čitateľov) a vytvorenie lojálnejšieho vzťahu s tými existujúcimi. Na Slovensku, i napriek niekoľkým testom, de facto systém špeciálnych ponúk, zliav a výhod zo strany obchodov a reštaurácií nefunguje. Existuje však základňa fanúšikov Foursquare, ktorý ho denne používajú.

Základné kroky pri propagácii na Foursquare:

1. Založte si venue (najjednoduchšie z mobilného klienta)
2. Autorizujte venue v Foursquare (tzv claim) – <https://foursquare.com/business/venues>
3. Premyslite si systém odmien návštevníkom (napríklad čitateľské odznaky za „starostovanie“, alebo kávu starostovi, starostova fotka na nástenke...)
4. Vylepte plagáty a samolepky Foursquare Checkin
5. Oznámte prítomnosť knižnice na sociálnych sieťach

Weby na zdieľanie multimédií

Pod pojmom multimédiá chápeme multimediálny obsah vo forme videa, audia a obrázkov, ktoré sú umiestnené na serveri a prístupné k verejnému prezeraniu. Multimediálny obsah skvelo dopĺňa samotnú webstránku a po prepojení na ostatné sociálne siete vie byť užitočným pomocníkom pri budovaní marketingu.

Knižnica by mala byť miestom, kde to žije, kde sa číta, píše, počúva, vzdeláva a zabáva. A takýto život je nutné zachytiť, či už na video alebo ako fotografie. Pre video sú ideálne služby ako Vimeo alebo Youtube, pre fotografie zas Flickr.

Je dôležité, aby boli účty služieb vždy pod hlavičkou knižnice, a nie pod účtom knihovníka, ideálne aby mali jednotlivé účty aj spoločný grafický motív a boli v korporatívnych farbách knižnice.

Eventy a akcie, ktoré ťahajú ľudí z on-linu do off-linu

Dôležitým marketingovým kanálom sú rôzne off-line akcie, teda akcie mimo internetu. Akcie dávajú pocit fanúšikom, že sa netočí všetko iba okolo on-line sveta. Je veľmi veľa dní, keď sa dá urobiť špeciálna akcia, ktorá by potešila nielen čitateľov knižnice ale i širšie okolie (napríklad 25. máj – *Uterákový deň*).

Takéto akcie sú vhodným doplnkom sociálnych médií, pretože sú tzv. „obsahovo tvoriace“, pomáhajú tvoriť obsah, ktorý sa zdieľa na sociálnych médiách.

Inšpirácia zvonku alebo ako by mal marketing knižníc vyzerať

Keďže knižnice sú neziskové organizácie, ktoré nemajú prostriedky na nákladné marketingové kampane. Samotné prevedenie by malo byť nenáročné na čas, financie a ľudské zdroje. Sociálne médiá práve takýto štýl marketingu ponúkajú, avšak musí sa k nim pristupovať so správnou a dopredu premyslenou stratégiou.

Slovenské knižnice si môžu zobrať príklad z českého spolku **Guerrilla Readers**. Projekt Guerrilla Readers predstavuje guerrilla marketing ako marketingový štýl vhodný pre knižnice, propagáciu ich služieb, podporu a popularizáciu čítania vo všeobecnosti. Projekt je realizovaný na KISK FF MU [Kabinet informačných štúdií a knihovníctví, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita] v Brne. Ich Facebook stránka (<http://www.facebook.com/guerrilla.readers>) je plná informácií o knižničnom marketingu a ako ho robiť inak. Ich veľmi jednoduchý, ale efektívny web/blog (<http://www.greaders.cz/>), obsahuje obrovské množstvo nápadov, tipov a trikov, ako začať robiť kvalitný a lacný marketing. Úspech hnutia Guerrilla Readers nie je v tom, že využívajú sociálne médiá, vhodne prepojené na off-line svet, alebo že využívajú moderné technológie. Úspechom je práve to, že ľudia v Guerrilla Readers veria tomu, čo robia a nie sú na Facebooku iba preto, lebo sú tam všetci.

Kreativite sa medze nekladú a práve na sociálnych médiách to platí dvojnásobne, takže v praxi stačí vymyslieť taký obsah, ktorý stojí za to zdieľať a krátkodobý úspech sa musí dostaviť. Pri dlhodobej stratégii nemusí byť ten obsah až taký „virálny“, ale mal by byť kvalitný a hodný šírenia. Skupina Guerrilla Readers vytvorila unikátny obsah spojením marketingu, knižnice, trendy čitateľskými plackami a skvelými offline eventami, ktoré priťahujú ľudí. Skupina aktívne spolupracuje s inými Facebook stránkami a spolu sa podieľajú na vytváraní nového čitateľského publika.

Ak niekto povie, že marketing knižníc je zbytočný luxus, nemá pravdu. **Marketing knižníc sa dá robiť lacno, efektívne a pútavo s použitím správneho mixu nástrojov, vytvorením dlhodobej stratégie a bytím IN.**

Nakoniec jedna malá otázka: „*Prečo by mali knižnice používať sociálne médiá?*“ Odpoveď je jednoduchá. Sociálne médiá ponúkajú priestor a nástroje na komunikáciu. Akými inými prostriedkami by sa malo komunikovať, ak chce subjekt osloviť on-line generáciu 21. storočia, ak nie práve nástrojmi, s ktorými táto generácia žije.

ADRESA A E-MAIL

Peter Kučerka
Katedra marketingovej komunikácie
Fakulta masmediálnej komunikácie
Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Nám. J. Herdu 2
917 01 Trnava
Slovenská republika
e-mail: pkucerka@gmail.com

IV. Premena klasických školských knižníc na multifunkčné školské knižnice

ŠKOLSKÁ KNIŽNICA KNIHUĽKOVO V ZÁKLADNEJ ŠKOLE V SPIŠSKEJ STAREJ VSI AKO MIESTO TVORIVÝCH STRETNUTÍ A ROZVOJA ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI

Anna Kromková

Školská knižnica Knihuľkovo v Základnej škole v Spišskej Starej Vsi je školskou knižnicou ako väčšina školských knižníc. Ale možno predsa je v niečom iná. Na cestu k inakosti sme sa dali v roku 2008, keď sme reagovali na výzvu Ministerstva školstva Slovenskej republiky a uspeli sme v rozvojovom projekte „**Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2008**“. Vtedy vznikol aj názov našej školskej knižnice, jej krst bol súčasťou aktivít uvedených v rozvojovom projekte. Rozvojový projekt bol zameraný na revitalizáciu školskej knižnice zakúpením nových kníh nielen v tlačenej podobe, ale aj nosičov CD, DVD, na rozvoj čitateľskej gramotnosti a uvedomeného čítania, na zvýšenie záujmu žiakov o čítanie kníh a o knihy vôbec, na zlepšenie práce školského knihovníka zakúpením počítačovej zostavy, pripojením na internet, na poskytovanie knižnično-informačných služieb nielen žiakom, ale aj zamestnancom školy a rodičom.

Aktivity rozvojového projektu sme začali realizovať začiatkom októbra. **O modernizácii školskej knižnice sme informovali verejnosť** v miestnych novinách Starovešťan a na našej internetovej stránke. Na hodinách výtvarnej výchovy žiaci tvorili plagáty, ktorými informovali o existencii školskej knižnice, o možnostiach jej využívania a o tom, že 15. októbra 2008 bude Deň otvorených dverí. Na ňom sa rodičia dozvedeli o tom, že rozvojový projekt, ktorý škola vypracovala, bol úspešný a škola získala na jeho realizáciu 100 000 Sk od Ministerstva školstva Slovenskej republiky. Na triednych rodičovských združeniach triedni učitelia vypracovali plán aktivít pre tú ktorú triedu, aby bolo možné zapojiť do aktivít aj rodičov.

Niežby školská knižnica dovtedy neorganizovala podujatia alebo nebodaj nefungovala! Boli to však také malé sporadické podujatia a školská knižnica mala obmedzené množstvo knižných titulov, mnohé už morálne zastarané.

Rok 2008 priniesol do našej školskej knižnice výraznú zmenu. Školská knižnica prešla ozajstnou revitalizáciou. Zakúpili sme počítač, komponenty na pripojenie školskej knižnice na školský internet, knižničný systém Clavius, čítačku čiarových kódov, multifunkčné zariadenie (tlačiareň, kopírka, skener) a veľké množstvo nových knižných titulov. Zakúpili sme knihy pre najmladších čitateľov, beletriu pre starších žiakov a odbornú literatúru, encyklopédie, knihy na CD a DVD. V školskej knižnici sme doplnili čítací kútik, pracovný stôl, stoličky, pred školskú knižnicu sme nainštalovali nástenky s témami *Konštantín a Metod, Ludovít Štúr a spisovná slovenčina, Lyceálna knižnica v Kežmarku, J. Guttenberg a kníhtlač, Literatúra faktu*.

V rámci aktivít rozvojového projektu sme navštívili aj materskú školu, žiaci využili knihy zo školskej knižnice na nácvik programu pre deti. Deťom v škôlke sa predstavili so zdramatizovanou povestou *Plesnivec* od A. Marca z knihy **Tatranské povesti**, prečítali aj niekoľko kratších rozprávok. Taktiež navštívili aj Domov dôchodcov v Spišskej Starej Vsi. Starkým sme čítali krátke príbehy od B. Ferrera. Október bol mesiacom čítania v našej škole. Žiaci si chodili vypožičiavať knihy, čítali v škole, doma s rodičmi, starými rodičmi aj súrodencami a nakoniec sme zrealizovali spoločné čítanie. Žiaci si priniesli najzaujímavejší

knižný titul, o ktorom mohli informovať svojich spolužiakov. Počas 4. vyučovacej hodiny sme školským rozhlasom oznámili koniec učenia, v triedach zavládlo nadšenie, že sa končí učenie a nebudaj aj ideme domov. V triedach nastalo ticho a žiaci sa začítali do svojich kníh. Počas hodín informatiky a výtvarnej výchovy sa žiaci zahrali na ilustrátorov. Ilustrovali texty a pokúšali sa vytvoriť logo, ktoré by vystihovalo našu školskú knižnicu. Zároveň sa dozvedeli, čo je ex libris a tiež si vymýšľali návrhy na svoje jedinečné označenie vlastnej knihy. Mali sme možnosť vidieť zaujímavé žiacke práce. Vyučujúce výtvarnej výchovy pridali aj ďalšiu aktivitu – vytvorenie záložky do knihy. Vo vestibule školy sme nainštalovali výstavku týchto prác – záložky, logo a vlastné ex librisy.

Hovorí sa, že na dobré sa rýchlo zvyká. Naši žiaci si veľmi rýchlo zvykli, že v školskej knižnici nájdu knihy nielen na voľné chvíle, ale aj náučnú literatúru. Žiaci využívajú pomoc našej kolegyne, pani školskej knihovníčky, ktorá im umožní vyhľadávať informácie aj na internete. Získané informácie si môžu hneď vytlačiť, prípadne poslať zoskenované do svojej schránky a doma s tým ďalej pracovať.

Už tradične sa zapájame do aktivít k Medzinárodnému dňu školských knižníc. Sú to vydarené podujatia, ktoré označujeme ako **Deň nášho Knihuľkova**. Jeden takýto nám priniesol aj úspech v podobe finančnej odmeny na nákup kníh v hodnote 1000 € za 1. miesto v „*Súťaži o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*“. Na tieto dni sa starostlivo pripravujeme už skôr, vždy nedečkavo čakáme na tému súťaže. V rámci Medzinárodného dňa školských knižníc sme už toho zorganizovali veľa, spomeniem iba niektoré aktivity. Napríklad podujatie k 4. ročníku „*Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*“ sme organizovali v súlade s jeho témou **Čitateľská gramotnosť a vzdelávanie v školskej knižnici**. Niektoré aktivity priebežne vymýšľali žiaci. Aj cieľom našej školskej knižnice je podporovať zábavnými formami dobrý vzťah žiakov ku knihám, k čítaniu, ku knižnici a k poznávaniu nového.

Na celý deň sa otvorili dvere školskej knižnice, aby mohli žiaci realizovať úlohy, všetci si mohli požičať knihy. Počas prvej hodiny si triedni učitelia pripravili „bojový plán“ na pátranie, vytvorili družstvá, určili žiakov na ďalšie sprievodné podujatia.

Pátrači v knižnici to bol názov hlavnej aktivity. Školská knihovníčka v spolupráci s vyučujúcimi SJL na 1. a 2. stupni pripravili diferencované úlohy pre žiakov, pri plnení ktorých využívali žiaci literatúru v školskej knižnici.

Prváci navštívili školskú knižnicu prvýkrát, privítala ich školská knihovníčka a čakali ich aj tretiaci. Vypožičali si knihy a časopisy a potom v nich hľadali písmenká, ktoré už poznajú. Tretiaci im pripravili na prvú návštevu školskej knižnice záložku do knihy – kľúč od knižnice s výpožičnou dobou v školskej knižnici. Pani učiteľka im prečítala rozprávku z knihy M. Ďuríčkovej **Danka a Janka**. Žiaci tvorili ilustrácie.

V tomto školskom roku 2010/2011 sme zaviedli v rámci školského vzdelávacieho programu predmet regionálna výchova, preto úlohy pre 5. – 8. ročník boli pripravované so zameraním na región. Triedy mali vytvorené päťčlenné družstvá, ktoré plnili úlohy. Úlohu si vybrali z klobúka. Za splnenie úlohy získali pásik papiera so slovom. Zo slov potom tvorili nápis **Knihuľkovo radi máme, radi sa tu vzdelávame**. Merali sme čas, za ktorý zložia vetu. Zvíťazila 8.A trieda s časom 1 minúta a 21 sekúnd.

Deviataci mali vážnu úlohu, z nájdených materiálov spracovať – pripraviť nástenku (s pomocou učiteliek informatiky). Poskytli sme im fotografie, niektoré si urobili za pomoci kopírky sami a vznikla nástenka **Zamagurskí majstri pera**.

Sprievodné podujatia: z domu do školy – prines knihu, daruj ju, tvorivé dielne – vo výtvarnej tvorivej dielni žiaci tvorili záložky do kníh, plagáty o školskej knižnici, navrhovali logo školskej knižnice. Zo žiackych výtvorov sme pripravili výstavku vo vestibule školy. Ďalšia tvorivá dielňa tvorila literárne útvary, básničky, rozprávky, príbehy o našej školskej knižnici a o knihách. Spoločne sme urobili výber tých najlepších výtvorov, v spolupráci s učiteľkami informatiky sme dali tomu grafickú úpravu, zviazali sme a našu školskú knižnicu sme obohatili o ďalší výťah s názvom **Knihul'kovo**. Ilustrovali ju naši prváci.

Tvorivá dielňa do tretice – tvoríme **hymnu** pre našu knižnicu. Veľmi rýchlo sa nám podarilo k melódii našej ľudovej pesničky V ľeše na luncu (v lese na lúke) vytvoriť slová a hymna je na svete. Krátka, ale výstižná:

1. Knihul'kovo je naša knižnica, máme tu knihy z celého sveta.
(:Hej, hej, hej, z celého sveta.. :)
2. Ten, kto rád číta, často tam chodí, tomu sa v škole, vždy dobre vodí.
(: Hej, hej, hej, vždy dobre vodí...:)
3. Rozprávky , báje, dlhé romány, čítame všetko ako strhaní,
(: hej, hej, hej, ako strhaní...:)
4. Príďte sem všetci, je tu veselo, domov by sa vám odísť nechcelo
(: Hej, hej, hej, domov nechcelo...:)

Uvedomili sme si, že pri čítaní zaujímame rôzne neprirodzené polohy, hlavne, že sa nám dobre sedí. Trpí tým však chrbtica. Preto naša ďalšia aktivita mala názov **Maratón s knihou** (na hlave). Celá škola sa zhromaždila v telocvični, vytvorili sme skupiny, naraz štartovalo najviac 29 žiakov, lebo to je najväčší počet kníh **Stálice** v našej knižnici. Najdlhšie s knihou na hlave rýchlou chôdzou vydržal chodiť žiak 7.A – 23minút a 16 sekúnd.

V rámci ďalšieho cvičenia sme tvorili živý nápis **Knihul'kovo**. Súbežne s týmito aktivitami sme si spomínali na autorov a názvy kníh, ktoré sme prečítali. Zapisovali sme to na pásik papiera. Aktivitu sme nazvali **Čítanie na metre**. Spolu sme prečítali 297 metrov kníh. Z pásov sme sa pokúsili vytvoriť na školskom dvore knihu, ale pre príliš chladné počasie bol pokus nie najúspešnejší.

Záver našich aktivít už bol venovaný škôlkarom, rodičom a starkým. Skupina žiakov navštívila materskú škôlku a domov dôchodcov, kde čítali a dramatizovali rozprávky tým, ktorí ich majú najradšej, deťom a starým rodičom. Prostredníctvom internetovej stránky školy a listu rodičom sme informovali rodičov o pripravovaných aktivitách k **Medzinárodnému dňu školských knižníc** a požiadali sme ich aj o spoluprácu.

Číta celá rodina – večer doma mali spolu so svojimi deťmi čítať. Ak nám pribudne čo len jeden rodič, ktorý sa bude venovať čítaniu, naša snaha nevyšla nazmar. Z čítania s deťmi nám poslali e-mailom fotografie. Nie všetci mali možnosť robiť fotografie, verili sme, keď žiaci

priniesli do školy správičku, čo čítali a koľkí. Presvedčivý bol detský úsmev a nedalo sa uveriť, ak žiak o tom rozprával ako o niečo výnimočnom.

Veľkou výzvou pre nás bola téma Medzinárodného dňa školských knižníc 25. októbra 2010 **Rozmanitosť, náročnosť, pružnosť: Školské knižnice majú všetko – zorganizovanie najzaujímavejšieho vyučovacieho dňa**. Aj keď aktivity k Medzinárodnému dňu školských knižníc robíme každoročne, nerobíme to preto, aby sme vyhrali, aj keď finančná pomoc pre školskú knižnicu by bola dobrá, ale preto, aby žiakom ukázali ďalšie možnosti využívania *Knihul'kova*. K voľbe tohtoročnej aktivity nás zaviedol tak trochu omyl, pretože keď sme na internete hľadali inšpiráciu, malým početným omylom sme získali informáciu o okrúhlym jubileu Pabla Picassa. Samozrejme, keď sme zistili, že to nie je celkom tak, zmýlili sme sa iba o jeden rok k okrúhlemu jubileu, myšlienky osobností sme sa nevzdali a ďalej ju rozvíjali. Takže náš názov bol **Oslávenci v Knihuľkove**.

O podujatí sa žiaci dozvedeli od svojich triednych učiteľov a vyučujúcich, z vysielania školského rozhlasu a informácií na nástenných novinách. Keďže sme chceli, aby sa zapojilo čo najviac žiakov, pani zástupkyňa prispôsobila rozvrh tým triednym učiteľom, ktorí sa chceli zapojiť do akcie so svojimi triedami. Aktivity začali tým, že žiaci hľadali na internete, v triedach a školskej knižnici informácie, čo sa v dnešný deň udialo. Žiaci našli výročia narodenia, úmrtí aj rôzne iné udalosti. Nakoniec si vypísali iba tých, ktorí majú v ten deň narodeniny. Od týchto informácií sa odvíjali ďalšie aktivity. Hľadali sme knihy, kde by sme našli niečo o týchto osobnostiach, hľadali sme na internete, pomáhali učiteľia.

Žiakov 1.A zaujala v školskej knižnici gramofónová platňa s nahrávkou rozprávky Polepetko. Nebola tam náhodou, pretože 25. október je aj dňom narodenín obľúbeného herca Mira Nogu, ktorý stvárnil mnoho postáv v rôznych inscenáciách rozprávok a divadelných hier pre deti, za čo si trikrát vyslúžil ocenenie *Kukoskar*. Žiaci sa z nástenky **V Knihuľkove** o tom dozvedeli, vypožičali si platňu s nahrávkou obľúbenej rozprávky Polepetko s Mirom Nogom v hlavnej úlohe a v triede si ju vypočuli. Hra sa im veľmi páčila. A aj preto sa rozhodli, že na hodine výtvarnej výchovy nakreslia pánovi Mirovi Nogovi obrázky a spolu s blahoželaním k narodeninám mu ich pošlú. Sme veľmi radi, že Miro Noga reagoval na blahoželania a zaslal našim prvákovi fotografie so svojím podpisom aj CD s nahrávkou jeho pesničiek.

Prváci v knižnici

Piatáci sa so svojou pani učiteľkou triednou, hudobníčkou, inšpirovaní narodením Johanna Straussa ml., zaoberali hudobnou tvorbou a ich trieda sa zmenila na hudobnú tvorivú dielňu.

Vzniklo mnoho zaujímavých hudobných dielok. Ostatní piataci tvorili knihu o osobnostiach Zamaguria.

Matematikári sa orientovali na osobnosti matematiky, pani učiteľka dejepisu sa vrhla na regionálnych dejateľov. Bolo ťažko nájsť práve niekoho s týmto dátumom narodenia, takže sa rozhodli pre osobnosti, ktoré majú v októbri výročie.

Najväčší záujem však bol o výtvarné umenie a Pabla Picassa. Keďže nás sčítacia chyba naviedla na Picassa, a aj keď predchádzajúce aktivity spolu súvisia, ide vlastne o osobnosti z rôznych odvetví nášho života, hlavnou náplňou dňa bol **Picasso**. Jeho tvorba zaujala väčšinu žiakov. Najprv hľadali v Dejinách umenia, monografiách a na internete zaujímavé informácie o živote a tvorbe tohto umelca.

Nasledovala diskusia a plánovanie práce. Žiaci sa nadchli tvorbou, ktorá niektorým pripomínala ich vlastné „nepodarené“ výtvarné práce. Takže tí, ktorí chceli výtvarne tvoriť, výtvarne tvorili. Ďalší pripravovali prezentáciu. Cieľom prvej skupiny bolo vyrobiť trojdimenzionálnu abstraktnú sochu v kubistickom štýle. Na jej výrobu sme použili veľkú škatuľu, ktorú sme na základe vopred oboznámeného postupu práce strihali a následne zlepili lepiacou páskou. Ďalej papierové obrúsky, ktorými sme sochu oblepovali. Nakoniec sme použili rôzne temperové farby a čiernu farbu na vypracovanie detailov.

Druhá skupina vyrábala obal na knihy v štýle tvorby Pabla Picassa. Každý geometrický útvar na obale sme vymaľovali inou farbou.

Tretia skupina sa inšpirovala **Holubicou mieru**. Najprv si zistili, odkiaľ priletela holubica mieru. Zistili, že odpradáva sa na Východe holuby pokladali za posvätné vtáky, za vyslancov bohov. Naši predkovia verili, že holuby „nemajú v sebe žľč“, že medzi nimi panuje večná zhoda a mier. Už v prastarej biblickej legende priniesla holubica Noemovi správu, že sa Jahve prestal hnevať. Avšak výraz holubice mieru vznikol až v našich časoch, a to v súvislosti so **Svetovým kongresom mieru**, ktorý sa konal 20. – 25. mája 1949. K tomuto kongresu namaloval Pablo Picasso znak a symbol mieru – **bieleho holuba s ratolesťou v zobáku**. Odvtedy sa na olympiádach vypúšťajú krdle živých holubov, ktoré sú symbolom mieru. Táto skupina kreslila holubicu a zamýšľali sa nad dôležitosťou mieru na svete.

Kreslenie holubice mieru

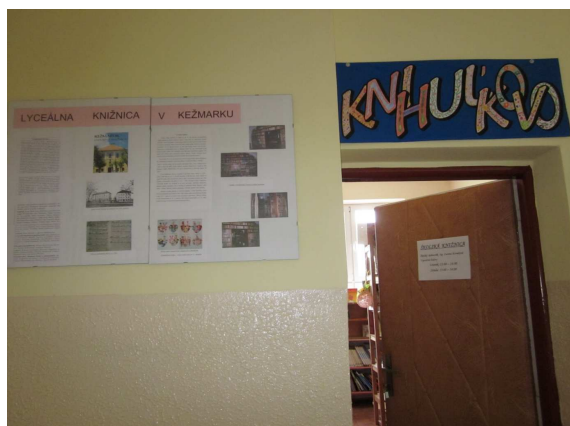
Ďalší žiaci tvorili prezentáciu o živote a diele Pabla Picassa. Iní tvorili plagáty a koláže, ďalší záložky do knihy, všetko v picassovskom štýle.

Vznikli aj veľmi zaujímavé, spontánne básničky. **Príklady básničiek:**

Holubica, Guernica
do srdca mi preniká.
To je radosť veľiká
picassovská technika.

Mier si všetci zaslúžime,
v mieri šťastne si žijeme.
Nebolo tomu stále tak,
o tom vie svoje každý žiak

Naše **Knihul'kovo** je priestorovo dosť malá školská knižnica, takže na realizovanie aktivít sme využili triedy. Na záver sme sa všetci zišli pri **Knihul'kove**, kde sme svoje výtvary prezentovali. Výsledky netradičného vyučovacieho dňa sme ukázali na druhý deň ostatným žiakom. Bol to určite zas jeden z tých zaujímavejších dní v škole, ktorý nechá v žiakoch zážitok a určite si ho budú dlho pamätať.

Dvere do školskej knižnice otvorené

Nielen pri príležitosti Medzinárodného dňa školských knižníc, ale aj iné dni máme množstvo aktivít venovaných knihám. Zapojili sme sa aj do **česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spojuje školy***. Sme radi, že žiaci čítajú a budeme ešte radšej, keď získame ďalších čitateľov. A veľká akcia pre školu? Ved' čo je lepšie, ako zaangažovať do aktivít celú školu, „donútiť“ aj odporcov kníh siahnuť po knihe a vypočuť si vetu: „Bolo to super.“ Od žiaka, ktorý nemá záujem o učenie, čítanie a školu vôbec, je to ako získanie prvej ceny! Aj keď to bolo náročné na zorganizovanie, zdalo by sa skoro nemožné na jeden deň, ale mali sme dôslednú prípravu, všetko sme robili so zápalom a zánietením a odmenou nám je dobrý pocit, množstvo výtvarných a literárnych dielok a množstvo vypožičaných kníh zo školskej knižnice v tento deň. Len teraz treba veriť, že boli aj prečítané.

Školská knižnica ***Knihul'kovo*** má veľmi dobrú spoluprácu s mestskou knižnicou, ktorú okrem vypožičiavania kníh využívame aj na podujatia väčších rozmerov, konkrétne na besedy so spisovateľmi, aby sa na besede mohlo zúčastniť viac žiakov a aby to nebolo v triede. Už aj prostredie motivuje a my sa medzi knihami cítime veľmi dobre. Takto sme mali besedu s Viktorom Majeríkom, Antonom Marcom, Erikou Matonokovou, Vojtechom Rušinom.

Verím, že všetko, čo robíme pre žiaka, pre rozvoj jeho čitateľskej gramotnosti, pre jeho vzťah ku knihám, sa nám raz vráti v podobe uvedomelého čitateľa, osobnosti milujúcej knihy, dobrého človeka.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Anna Kromková
Základná škola
Štúrova 231/123
061 01 Spišská Stará Ves
Slovenská republika
e-mail: riaditelka231@gmail.com

ROZVOJ ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI A KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ V PROSTREDÍ ŠKOLSKEJ KNIŽNICE

Monika Pavlacová, Darina Drusová

Čitateľská gramotnosť je v súčasnosti hodnotená ako základná kompetencia, bez ktorej nemožno dosiahnuť ďalšie výchovno-vzdelávacie ciele. Je to schopnosť práce s textom zameraná na praktickú aplikáciu čítania a schopnosť tvorby nových informácií.

V základnej škole je čítanie kľúčovou didaktickou úlohou a cieľom, je to zručnosť, ktorú dieťa nevyhnutne potrebuje pre svoj ďalší úspešný rozvoj. Základnými princípmi podpory čítania by malo byť vytvorenie podnetného a motivujúceho prostredia v škole. Čitateľský cieľ nemožno zužovať iba na dosiahnutie základnej čitateľskej úrovne žiaka – t. j. zvládnuť techniku plynulého a správneho čítania, ale je potrebné hlbšie preniknúť do čítaného textu, prežiť ho, pochopiť, rozanalyzovať ho a zhodnotiť.

V súvislosti s rozvojom čitateľskej gramotnosti je dôležité mať na zreteli princíp postupnosti a s nadobúdaním vedomostí, schopností a zručností postupne formovať uvedomelého čitateľa.

Pri formovaní detí a mládeže má dnes nezastupiteľné miesto **školská knižnica**, ktorá je neodmysliteľnou súčasťou edukačného procesu a pozitívne vplýva aj na jeho kvalitu. Práve školská knižnica je miestom vytvárania podnetného a motivujúceho prostredia pre žiakov. Činnosť školskej knižnice má svoju tradíciu, jej úlohou je formovanie tvorivých čitateľov a snaha o pozitívny postoj ku knihám. Jej poslaním je popri poskytovaní knižnično-informačných služieb aj organizovanie vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí. V našej školskej knižnici v Základnej škole sv. Dominika Savia v Dubnici nad Váhom sú napr. realizované netradičné hodiny čítania, súťaže v prednese poézie a prózy, literárne kvízy a popoludnia pri príležitosti jubileí významných slovenských básnikov a spisovateľov, výstavky žiackych literárnych a výtvarných prác; žiaci tu nachádzajú zdroj informácií v encyklopédiách a v odbornej literatúre pri príprave na rôzne súťaže a predmetové olympiády, knižničné priestory sú miestom oddychu žiakov počas veľkých prestávok.

Základná škola sv. Dominika Savia

Dôležitým medzníkom v písaní novodobej histórie našej školskej knižnice bolo podujatie realizované 25. októbra 2010 pri príležitosti **Medzinárodného dňa školských knižníc**. V „*Súťaži o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*“ sme za toto podujatie získali 2. miesto. Nadobudnuté finančné prostriedky (800 €) veľkou mierou prispeli k revitalizácii nášho knižničného fondu a k jeho obohateniu o nové tituly krásnej a odbornej literatúry.

Pri koncipovaní priebehu tohto podujatia sme vychádzali z učebných osnov a tematických výchovno-vzdelávacích plánov jednotlivých ročníkov.

Všetky aktivity uskutočnené v rámci tohto podujatia zahŕňali prvky vyplývajúce zo štátneho vzdelávacieho programu a školského vzdelávacieho programu – **rozvíjali čitateľskú gramotnosť, komunikačné schopnosti, netradičné metódy a formy výučby, kládli dôraz na zážitkové učenie, emocionalizáciu a vizualizáciu**. Snažili sme sa o propagáciu tvorivého postoja žiakov ku knihám prostredníctvom zmysluplných, produktívnych a zaujímavých aktivít a o ukázanie cesty za objavovaním estetických hodnôt v literárnych dielach.

Deťom bol poskytnutý priestor na sebarealizáciu, na rozvoj a obohacovanie ich poznávacích schopností, obrazotvornosti, predstavivosti, boli vedení k samostatnému, tvorivému a kritickému mysleniu.

V rámci **prípravnej fázy projektu** žiaci tvorili plagáty zobrazujúce život a dielo spisovateľov – Márie Ďuričkovej, Romana Brata a Daniela Heviera, plagáty zachytávajúce priebeh vzniku knihy, delenie rozprávok, najkrajšie citáty o knihách, zhotovovali nástenky o významných tvorcoch kníh pre deti a mládež, pripravovali súťažné aktivity, nacvičovali čítanie ukážok a dramatizácií, pripravovali divadelnú hru *Snehulienka* a sedem trpaslíkov, tvorili kostýmy a kulisy, podieľali sa na tvorbe scenára jednotlivých vyučovacích hodín.

Prípravná fáza projektu

V deň realizácie podujatia sa učiteľmi stali žiaci 7. – 9. ročníka a v úlohe žiakov sa ocitli prváci až šiestaci, ktorí v zázračnej školskej knižnici cez rozprávkové hodiny času vstúpili do čarovného sveta, kde počas piatich vyučovacích hodín navštívili: *kráľovstvo Mateja Hrebendu, kráľovstvo Márie Ďuričkovej, kráľovstvo Romana Brata, kráľovstvo Snehulienky a siedmich trpaslíkov a kráľovstvo šikovných rúk*.

Počas vyučovacej hodiny uskutočnenej **v kráľovstve Mateja Hrebendu** sa žiaci 1. – 6. ročníka od svojich starších spolužiakov, t. j. siedmakov, ôsmakov a deviatakov, dozvedeli

o tom, ako vzniká kniha. Sledovali cestu od autora až k vydavateľovi. Oboznámili sa aj so základnými vydavateľskými údajmi. Bola im sprostredkovaná grafická stránka úpravy kníh a spoznali najvýznamnejšie slovenské vydavateľstvá.

Nadobudnuté vedomosti si žiaci overili v súťažnom kvíze a najlepší boli odmenení. V tomto kráľovstve sa zahráli aj na básnikov a spisovateľov – ich úlohou bolo na základe niekoľkých kľúčových slov vytvoriť báseň alebo krátky príbeh. V závere tejto vyučovacej hodiny žiaci navštívili knižnú výstavku, kde si pripomenuli významnú činnosť Mateja Hrebendu.

Vyučovaciu hodinu uskutočnenú v **kráľovstve Márie Ďuríčkovej** opäť animovali žiaci 7. – 9. ročníka. Dievčatá a chlapci 1. – 6. ročníka sa oboznámili s jej životom a tvorbou, starší spolužiaci im prečítali úryvky z knihy **Danka a Janka**, na základe ktorých žiaci hravou formou odpovedali na súťažné otázky zamerané na rozvoj čitateľskej gramotnosti, komunikačných schopností a na analýzu textu. Súťažné úlohy rozvíjali sluchové vnímanie žiakov a upevňovali ich pamäť, prispeli k osvojeniu pravopisných zásad. Dvojčatá – žiačky 5. ročníka – stvárňovali Danku a Janku a vystúpili s dramatizáciou úryvku z knihy **Danka a Janka**. Predvedený dialóg mal aj výchovný aspekt. V závere vyučovacej hodiny si žiaci pozreli animovanú rozprávku *Javor*, vytvorenú na základe rovnomennej kapitoly z knihy **Danka a Janka**.

Vyučovacia hodina v kráľovstve Márie Ďuríčkovej

Počas vyučovacej hodiny prebiehajúcej v **kráľovstve Romana Brata** „učitelia“, t. j. siedmci, ôsmaci a deviataci, svojim mladším spolužiakom predstavili život a dielo významného slovenského spisovateľa Romana Brata. Prečítali im úryvok *Vši* z knihy *Mordovisko* a úryvok z knihy *Môj anjel sa vie biť*. Dané texty žiaci zábavnou a súťažnou formou rozoberali, riešili rôzne úlohy zamerané na porozumenie textu, lúštili krížovky, preukazovali svoje vyjadrovacie schopnosti, čitateľské zručnosti, zásady pravopisu a správnej výslovnosti. Zahráli sa aj na moderátorov.

Počas 4. vyučovacej hodiny žiaci 1. – 6. ročníka navštívili **kráľovstvo Snehulienky a siedmich trpaslíkov**. Žiaci 7. – 9. ročníka im odohrali divadelné predstavenie s rovnomenným názvom. Počet účinkujúcich: 17 žiakov, dĺžka trvania: 40 minút.

Na 5. vyučovacej hodine sa zázračná školská knižnica premenila na **kráľovstvo šikovných rúk**. V týchto tvorivých dielňach sa žiaci venovali nasledujúcim aktivitám: vyrábali modely a výtvarne stvárňovali Guľka Bombuľka, navrhovali ilustrácie na obálku knihy **Danka**

a Janka, Gul'ko Bombul'ko a k niektorej z kníh od Romana Brata, zhotovovali rozprávkové leporelo a motivačné plagáty na podporu čítania a prehlbenia vzťahu ku knihám.

Vyučovacia hodina v kráľovstve Snehulienky a siedmich trpaslíkov

Uskutočnili sme aj niekoľko **sprievodných podujatí** projektu:

- **Literárny karneval** – uskutočnil sa v popoludňajších hodinách. Žiaci sa ho zúčastnili v tematickom oblečení zhotovenom podľa postáv literárnych diel
- **Súťaž o najaktívnejšieho čitateľa** – bola vyhlásená 29. septembra 2010, v deň zverejnenia výzvy 6. ročníka „Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc, a ukončená 25. októbra 2010 v deň realizácie súťažného podujatia
- **Súťaž o najkrajšiu záložku do knihy** (súčasť zapojenia sa do 2. ročníka česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spojuje školy* – zaslanie záložiek ZŠ do Českých Budějovic)
- **Súťaž o najkrajší návrh ilustrácie na obálku knihy Danka a Janka a Gul'ko Bombul'ko**
- **Súťaž o vyrobenie najkrajšieho Gul'ka Bombul'ka**
- **Súťaž o najkrajší zošit**
- **Súťaž o prinesenie najväčšieho počtu kníh od Márie Ďuríčkovej, Romana Brata a Daniela Heviera**
- **Súťaž o vytvorenie najkrajšieho motivačného plagátu na podporu čítania a prehlbenia vzťahu ku knihám**
- **Súťaž o najtalentovanejšieho básnika a spisovateľa školy**
- **Knižná výstavka** realizovaná v spolupráci s vydavateľstvom Akela Bratislava

Realizované aktivity vychádzali z učebných osnov 1. – 6. ročníka zo slovenského jazyka a literatúry. Naším **cieľom bolo, aby sa téma „Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“** k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2010 *Rozmanitosť, náročnosť, pružnosť: Školské knižnice majú všetko – zorganizovanie najzaujímavejšieho vyučovacieho dňa* **odzrkadlila aj v ostatných učebných predmetoch** a aby došlo k prepojeniu medzipredmetových vzťahov a k implementácii prierezových tém.

Vyjadrujeme presvedčenie, že ďalším krokom k prebudovaniu a zmodernizovaniu našej školskej knižnice s možnosťou poskytovania čo najkvalitnejších knižnično-informačných služieb bude aj rozvojový projekt Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej

republiky „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2011“, predložený v apríli tohto roku. Ak dôjde k jeho podpore, uskutočníme elektronizáciu našej školskej knižnice, zakúpime nové knižné tituly, výukové CD, digitálne učebnice, počítačovú techniku a predovšetkým uskutočníme množstvo kultúrno-spoločenských aktivít s vytvorením hodnotných prác a výstupov. Ich cieľom bude dopriať deťom dostatok radostných skúseností pri čítaní a ukázať im konkrétne príklady, že čítanie môže byť potešením i zábavou, že knihy sú nielen informačnými zdrojmi, ale sú to predovšetkým dôležité nástroje formujúce nás ako ľudí. Sú pre nás tým, čím sú pre vtákov krídla a školská knižnica je srdcom každej školy i záhradou, ktorú si pestujeme v duši.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Monika Pavlacová, Mgr. Darina Drusová
Základná škola sv. Dominika Savia
Školská 386
018 41 Dubnica nad Váhom
Slovenská republika
e-mail: zssds@stonline.sk

KNIHA JE NÁŠ KOMPAS

Juliana Zajacová

Základná škola s materskou školou v Uhrovci je jedinou školou fungujúcou v uhrovskom regióne. Navštevuje ju spolu 205 detí zo siedmich obcí regiónu. Na škole pracuje kolektív 13 pedagógov. Učiteľský zbor pokračuje v dobrej tradícii školy a poctivým prístupom k práci sa mu darí udržať si dobré meno medzi školami v okrese. Súčasťou našej školy je školská knižnica, ktorá má 230 čitateľov. V rámci výchovno-vzdelávacieho procesu i mimoškolskej činnosti pravidelne organizujeme podujatia, ktorých cieľom je podporiť u detí trvalý vzťah ku knihe, k čítaniu a poznávaniu nového.

Moderná doba a neobmedzené možnosti virtuálneho sveta okrem mnohých pozitív vnášajú do života detí a mládeže aj negatíva. To, čo bolo prirodzenou súčasťou detstva našich starých rodičov, sa dnes vytráca, súčasné deti sa odcudzujú umeniu. Práve prostredníctvom kníh sa snažíme deti priviesť tradičným hodnotám, prebúdať v nich zmysel pre hľadanie správnej cesty.

Dňa 25. októbra 2010 sme sa rozhodli na našej škole oslávť **Medzinárodný deň školských knižníc**. Pripravili sme spolu s deťmi podujatie s názvom ***Kniha je náš kompas***. Kompas, ktorý človeka naviguje po cestách, alebo mu priamo ukáže smer cesty. Toto tajomstvo vie však rozlúsknuť iba ten, kto číta knihy. Práve týmto podujatím sme sa chceli pokúsiť podporiť vzťah detí ku knihe, k čítaniu, k hľadaniu nového.

Rozprávkový koberec zložený z puzzle obrázkov

Skupina žiakov šiesteho ročníka tvorí rozprávku pre mladších spolužiakov

Počas celého dňa nám ukazovala smer cesty k jednotlivým podujatiam šípka s obrázkom kompasu. Podujatie bolo realizované formou projektového dňa pre žiakov prvého i druhého stupňa v rozsahu piatich vyučovacích hodín.

V prvej časti podujatia deti z materskej školy spolu so žiakmi prvého stupňa sa počas prvej vyučovacej hodiny rozprávali o tom, aké rozprávky majú najradšej a aké knihy im doma čítajú ich rodičia. Počas druhej hodiny ilustrovali svoju obľúbenú rozprávkovú knižku. Kreslili na výkres v tvare puzzle obrázka, ktoré po zložení (počas piatej vyučovacej hodiny) vytvorili nádherný **rozprávkový koberec**. Nebol síce lietajúci, no deťom i tak priniesol veľkú radosť a tá sa v tvárach detí nedala prehliadnuť. Vznikol obraz, v ktorom si každé dieťa našlo svoj kúsok príbehu a fantázie. Žiaci 5. – 7. ročníka sa počas dvoch hodín pokúsili vytvoriť **rozprávku pre svojich mladších spolužiakov**. Pracovali v skupinách, ktoré tvorili štyria žiaci. Každá skupina, po napísaní prvej časti, posunula príbeh do vedľajšej skupiny. Pokračovala tak písaním iného príbehu, ktorý začali písať ich spolužiaci. Takýmto spôsobom vzniklo niekoľko nádherných rozprávok, ktoré potleskom ocenili i deti na prvom stupni.

Úlohou žiakov 8. a 9. ročníka bolo výtvarným spôsobom spracovať myšlienku: **Prečo čítam knihy**. Víťazom v tejto kategórii sa stala práca s názvom **Kniha je zdroj nápadov a fantázie**, ktorej autorom boli žiačky 8. ročníka.

V druhej časti podujatia, počas tretej vyučovacej hodiny, sa konal **spoločný program** pre všetkých žiakov našej školy. Žiaci boli oboznámení s jednotlivými etapami vzniku knihy, s možnosťami využitia školskej knižnice a porozprávali sa o vzťahu ku knihe. Programom ich sprevádzali moderátorky – žiačky deviateho ročníka.

Po skončení náučnej časti programu nasledovala opäť zábava. Deti z materskej školy a žiaci prvého stupňa počas nasledujúcej hodiny **sledovali zdramatizovanú rozprávku Puf a Muf** v rozprávkovo odetej triede. Žiaci 8. ročníka svojim vynikajúcim výkonom vytvorili v triede príjemnú atmosféru. Deti sa im poďakovali potleskom a pokračovali v smere šípky – do vedľajšej triedy, kde už na nich čakalo bábkové predstavenie.

Kvíz *O živote a diele Ľudovíta Štúra*

Divadelné predstavenie *Puf a Muf*

Divadlo s názvom *O nezbednom Ježkovi* pre nich opäť pripravili žiaci 8. a 9. ročníka. Veľký zážitok mali i po predstavení, kedy sa mohli s týmito prekrásnymi bábkami samé pohrať. Odchádzali s rozžiarenými očkami.

Počas tejto „kúzelnéj“ hodiny žiaci na druhom stupni súťažili. Pri príležitosti 195. výročia narodenia Ľudovíta Štúra sa tam konalo školské kolo súťaže ***O živote a diele Ľudovíta Štúra***. Súťaž prebiehala formou kvízu. Výbornú atmosféru dotváralo skvelé publikum, žiaci druhého stupňa, ktorí spolu so súťažiacimi zdieľali pocit úspechu i neúspechu. Víťazkou sa stala žiačka šiesteho ročníka. Pociťovali víťazstvo sme všetci, pretože podujatie sa naozaj vydarilo. To bol náš cieľ, zábavnou formou odhaliť so žiakmi tajomstvo knihy.

Deti odchádzali z tohto podujatia príjemne naladení, obohatení o nové zážitky, o chuť začítať sa čo najskôr do pútavej knihy. Veď čo môže byť krajšie ako ponoriť sa do sveta fantázie a spolu s hlavným hrdinom zdieľať jeho pocity trápenia i radosti.

Podujatie ***Kniha je náš kompas*** splnilo svoj výchovný a vzdelávací cieľ. Do projektu sa zapojilo 168 žiakov základnej školy, 36 žiakov materskej školy a 12 pedagógov. Táto akcia prispela ku skvalitneniu vzťahu žiakov ku knihám. K naplneniu nášho cieľa prispeli svojím úsilím nielen pedagógovia, ale i samotní žiaci našej školy, ktorí pomáhali nájsť cestu ku knihám iným spolužiakom. Preto sme „kompas“ spomenuli i v názve nášho podujatia. Pedagóg má v rukách moc, ukázať deťom správny smer, cestu ku knihe. Tá im zas môže ukázať smer, ktorým sami budú kráčať v živote ďalej. Kniha rozvíja predstavivosť, fantáziu, pomáha deťom rozširovať slovnú zásobu. Čítanie jednoznačne je a i napriek prieniku moderných informačných technológií ostane základnou stratégiou nadobúdania vedomostí.

Vďaka tomuto podujatiu, ktoré sa na našej škole uskutočnilo 25. októbra 2010, sa nám podarilo pripomenúť hodnotu knihy. Je dôležité pravidelne uskutočňovať podobné projekty, nenechať túto hodnotu zapadnúť prachom.

ADRESA A E-MAIL

PaedDr. Juliana Zajacová
Základná škola s materskou školou
SNP 5
956 41 Uhrovec
Slovenská republika
e-mail: juliana.zajacovava@gmail.com

Príloha č. 1 Metodické usmernenie č. 2/2010 k povinnej evidencii školskej knižnice v Zozname knižníc Slovenskej republiky vedenom Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky

**Metodické usmernenie
č. 2/2010**

**k povinnej evidencii školskej knižnice v Zozname knižníc Slovenskej republiky vedenom
Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky**

**Časť I
Všeobecná časť**

(1) V zmysle § 12 ods. 2 písm. b) zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o knižniciach“) je zriaďovateľ školskej knižnice **povinný oznámiť Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky zriadenie a zrušenie školskej knižnice do 60 dní** od vzniku týchto skutočností.

(2) Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v súlade s ustanovením § 22 písm. d) zákona o knižniciach vedie **Zoznam knižníc Slovenskej republiky** od 1. júla 2000.
<http://www.culture.gov.sk/uploads/3c/56/3c565af17281dce62b125b93d059da44/zoznam-kniznic-internet3.pdf>

**Časť II
Postup zriaďovateľa školskej knižnice**

(1) Zriaďovateľ školskej knižnice oznamuje Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky údaje do Zoznamu knižníc Slovenskej republiky prostredníctvom **formulára**.
http://www.culture.gov.sk/uploads/b8/ca/b8ca68c1c491275a2a0bd07bac6856e3/zoznam_k.rtf

(2) Zriaďovateľovi školskej knižnice sa odporúča, aby kópiu vyplneného formulára zaslal aj na adresu:
Slovenská pedagogická knižnica, úsek metodiky školských knižníc, Hálova 6, 851 01 Bratislava.

(3) Údaje z formulára sa následne uložia do **Adresára školských knižníc v Slovenskej republike**, ktorý sa v štvrtročných intervaloch aktualizuje.

**Časť III
Zlúčenie typu učiteľskej knižnice a typu žiackej knižnice**

(1) V zmysle § 10 zákona o knižniciach je školská knižnica súčasťou základnej školy alebo strednej školy. Z dôvodu **rovnakého poskytovania knižnično-informačných služieb všetkým členom školskej komunity** bez ohľadu na vek, rasu, pohlavie, náboženské vyznanie, národnosť, jazyk, profesiu, spoločenské postavenie a z dôvodu, že zákon o knižniciach **nedefinuje typ učiteľskej knižnice a typ žiackej knižnice**, žiadame základné a stredné školy **o zlúčenie oboch typov knižníc pod spoločný názov školská knižnica**.

(2) Termín zlúčenia je **do 31. augusta 2010**.

Časť IV Podmienky pre zriadenie školskej knižnice

Zriaďovateľ základnej školy alebo strednej školy po zlúčení typu učiteľskej knižnice a typu žiackej knižnice pod spoločný názov školská knižnica má povinnosť po uvedenom období vykazovať len **jednu školskú knižnicu**, ktorá **musí spĺňať** v zmysle § 12 a 13 zákona o knižniciach najmä tieto uvedené podmienky. Má:

- a) vydaný **štatút školskej knižnice** (Ak škola má právnu subjektivitu, štatút školskej knižnice vydá riaditeľ školy. Ak škola nemá právnu subjektivitu, štatút školskej knižnice vydá zriaďovateľ školy.),
- b) vypracovaný a sprístupnený **knižničný a výpožičný poriadok** a v súlade s ním poskytované knižnično-informačné služby,
- c) vyplnený **formulár** o zriadení školskej knižnice a zaslaný Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky do Zoznamu knižníc Slovenskej republiky,
- d) zabezpečené vhodné **priestory**, ktoré sú primerané jej knižničnému fondu,
- e) vyčlenený dostatok **finančných prostriedkov** z rozpočtu školy na jej prevádzku, činnosť a pravidelné dopĺňanie knižničného fondu,
- f) určeného **školského knihovníka**,
- g) vedenú **odbornú evidenciu** (prírastkový zoznam, zoznam úbytkov, evidencia periodík) a vykonáva **revíziu** a **vyradovanie** knižničných dokumentov z knižničného fondu,
- h) zabezpečené **odborné spracovanie** knižničných dokumentov (tvorba katalogizačných záznamov),
- i) vedenú **evidencia čitateľov – používateľov a výpožičiek**.

Časť V Postup pri aktualizácii údajov o školskej knižnici

(1) Zriaďovateľ učiteľskej knižnice a žiackej knižnice požiada Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky **o zmenu údajov** v Zozname knižníc Slovenskej republiky. Vo svojej žiadosti:

- a) požiada o **zlúčenie** učiteľskej knižnice a žiackej knižnice do **jednej školskej knižnice** (v jej názve musí byť slovné spojenie **školská knižnica**),
- b) uvedie evidenčné číslo učiteľskej knižnice a evidenčné číslo žiackej knižnice zo Zoznamu knižníc Slovenskej republiky (evidenčné číslo má formát **3998/2000-400/xxxx**),
- c) požiada o aktualizáciu tých údajov, ktoré sa zmenili od prvotnej evidencie.

(2) Žiadosť zašle na adresu:

Ministerstvo kultúry SR, sekcia kultúrneho dedičstva, Námestie SNP 33, 813 31 Bratislava

Časť VI Účinnosť

Toto metodické usmernenie nadobúda účinnosť 1. apríla 2010.

Mgr. Rozália Cenigová
ústredná metodička pre školské knižnice

Príloha č. 2 Metodické usmernenie č. 3/2010 k zlúčeniu typu učiteľskej knižnice a typu žiackej knižnice do jednej školskej knižnice

Metodické usmernenie
č. 3/2010

k zlúčeniu typu učiteľskej knižnice a typu žiackej knižnice do jednej školskej knižnice

Časť I

Podrobný postup zriaďovateľa školskej knižnice

(1) **Riaditeľ** základnej školy alebo strednej školy napíše **OZNAM** pre Ministerstvo kultúry SR.

(2) V ozname **uvedie**:

1. **evidenčné číslo učiteľskej knižnice**, pri ktorom uvedie poznámku, že žiada o jeho **vyradenie** zo Zoznamu knižníc Slovenskej republiky,
[Evidenčné číslo učiteľskej knižnice si vyhľadá na webovej stránke Ministerstva kultúry SR.

Prvá alternatíva:

http://www.culture.gov.sk/uploads/f2/df/f2df1b46b084adccfc41996ba052c156/zoznam_kniznic.pdf

Druhá alternatíva:

Uvedie webovú adresu Ministerstva kultúry SR – www.culture.gov.sk. Klikne na linku **Formuláre**. Po jej otvorení klikne na linku **Knižnice**. Následne klikne na **Zoznam knižníc Slovenskej republiky**. Po tomto kliknutí sa mu zobrazí **tabuľka so všetkými knižnicami**. Do web prehliadača zadá **sídlo svojej školy** (názov mesta alebo obce) a hľadá **identifikačné údaje** o učiteľskej knižnici.]

2. **evidenčné číslo žiackej knižnice**, pri ktorom uvedie poznámku, že žiada **zmenu názvu** Žiackej knižnice na **Školskú knižnicu** z dôvodu zlúčenia učiteľskej knižnice a žiackej knižnice do jednej školskej knižnice,

[Evidenčné číslo žiackej knižnice si vyhľadá podľa popísaného postupu pri evidenčnom čísle učiteľskej knižnice.]

3. **počet (súčet) knižničných jednotiek ku dňu zlúčenia** učiteľskej knižnice a žiackej knižnice do jednej školskej knižnice (sčíta počet knižničných jednotiek uvedených v prírastkovom zozname učiteľskej knižnice s počtom knižničných jednotiek uvedených v prírastkovom zozname žiackej knižnice),

4. poprípade požiada o **aktualizáciu tých údajov**, ktoré sa zmenili od prvotnej **evidencie** (názov školy, adresa školy, telefón, e-mail a webová stránka školy).

3. **Oznam** pošle na adresu:

Ministerstvo kultúry SR, sekcia kultúrneho dedičstva, Námestie SNP 33, 813 31 Bratislava

4. **Kópiu** oznamu pošle na adresu:

Slovenská pedagogická knižnica, úsek metodiky školských knižníc, Hálova 6, 851 01 Bratislava

Časť II
Termín zlúčenia

Termín zlúčenia je do **31. augusta 2010.**

V Bratislave 6. júna 2010

Mgr. Rozália Cenigová
ústredná metodička pre školské knižnice

Príloha č. 3 Vyhodnotenie 2. ročníka česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy

Vyhodnotenie 2. ročníka česko-slovenského projektu

Záložka do knihy spojuje školy

Ústav pro informace ve vzdělávání – Národní pedagogická knihovna Komenského v Prahe a Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave zorganizovali pri príležitosti Medzinárodného mesiaca školských knižníc **2. ročník česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy** pre základné školy a stredné školy.

Cieľ česko-slovenského projektu

Nadviazanie **kontaktov** medzi českými a slovenskými základnými školami a strednými školami a **podpora čítania** prostredníctvom výmeny záložiek do kníh, ktoré žiaci vyrobia ľubovoľnou technikou.

Propagácia česko-slovenského projektu

Česko-slovenský projekt od 6. septembra 2010 v rámci Slovenskej republiky propagovala Slovenská pedagogická knižnica, vyššie územné celky, krajské školské úrady, Metodicko-pedagogické centrum a informačný portál InfoLib.

Priebeh česko-slovenského projektu

Slovenské základné školy a stredné školy, ktoré sa chceli zúčastniť česko-slovenského projektu mali vyplniť do 30. septembra 2010 elektronickú prihlášku zverejnenú na webovej stránke Slovenskej pedagogickej knižnice. Slovenská pedagogická knižnica spracované prihlášky základných škôl a stredných škôl vo forme dvoch tabuliek zaslala 1. októbra 2010 Národnej pedagogickej knihovne Komenského, ktorá vytvorila dvojice medzi českými školami a slovenskými školami podľa typu škôl a počtu prihlásených žiakov. Zoznamy nezaradených 60 slovenských základných škôl a 54 stredných škôl zaslala 4. októbra 2010 naspäť Slovenskej pedagogickej knižnici. Slovenská pedagogická knižnica následne vytvorila partnerské dvojice medzi slovenskými školami s prihliadnutím na typ školy a počet prihlásených žiakov. Každé dvojici zaslala vzájomné kontaktné údaje.

Obe spoluorganizujúce inštitúcie informovali zúčastnené školy, že vytváranie záložiek, ich vzájomná výmena a nadviazanie priateľských kontaktov, bude len v ich pôsobnosti. Termín ukončenia výmeny záložiek stanovili na 30. október 2010. Po tomto termíne mala každá spoluorganizujúca inštitúcia vyzvať zúčastnené školy k zaslaniu informácií o priebehu celého česko-slovenského projektu a pripojení fotografií najkrajších záložiek.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu

Do česko-slovenského projektu sa prihlásilo:

- **194 českých škôl** (192 základných škôl, 2 stredné školy) s **celkovým počtom žiakov 17 554**,
- **310 slovenských škôl** (254 základných škôl, 56 stredných škôl) s **celkovým počtom žiakov 32 936**.

Dňa 29. októbra 2010 Slovenská pedagogická knižnica poďakovala všetkým zúčastneným slovenským školám a požiadala ich o dobrovoľné vyhodnotenie česko-slovenského projektu, respektíve „slovensko-slovenského“ projektu vzhľadom na veľký počet vytvorených slovenských partnerských dvojíc.

Výber z hodnotenia česko-slovenského projektu spolu s fotografiami z priebehu tvorby záložiek alebo so samotnými záložkami je dostupný na tejto webovej adrese:

http://www.spgk.sk/swift_data/source/pdf/vyhodnotenie%20skoly%202010.pdf

Prijatie česko-slovenského projektu

Pedagogickí zamestnanci i žiaci základných škôl a stredných škôl privítali česko-slovenský projekt. Mnohí z nich sa tešili na nadviazanie nových priateľských kontaktov, na nové podoby záložiek. Problémom nebolo ani vytváranie „slovensko-slovenskej“ partnerskej dvojice. Takmer všetky školy prijali s pokorou svoju partnerskú školu. Zopár škôl síce prejavilo sklamanie z pridelenej „slovenskej“ školy namiesto českej školy, ale neodmietlo ju.

Vyjadrenia pedagogických zamestnancov:

„Tento projekt nás veľmi oslovil, deti boli doslova hladné po takejto možnosti, najmä čo sa týka nadviazania kontaktov s českými žiakmi, kamarátmi.“

Jana Sušienková, Základná škola, Lužianky

„Deti k samotnej realizácii pristupovali s nadšením, dokonca poniektorí žiaci si na svoje záložky nalepili maličké fotografie, aby deti z Čiech vedeli, ako vyzerajú.“

Silvia Harviľáková, Základná škola, Hlinné

„Je to krásny projekt na zakladanie nových priateľstiev medzi školami a ich žiakmi.“

Paulína Kročková, Základná škola s materskou školou, Pavlovce nad Uhom

„Sme veľmi radi, že sme sa mohli zapojiť do vášho projektu aj napriek tomu, že sme špeciálna škola... Keďže naši žiaci sú mentálne postihnutí, tak veľký dôraz kladieme aj na predmety výtvarná výchova a pracovné vyučovanie, kde sa v rámci vášho projektu mohli realizovať.“

Jana Bucová, Spojená škola, Veľká Lomnica

Vyjadrenie žiačky:

„Som veľmi šťastná, že sa môžem zapojiť do nejakej súťaže aj ja... hlavne preto, že sa ťažko učím, recitovať neviem, ale vyrábať záložky – tým by som sa mohla hádam aj živiť.“

Žiačka zo Základnej školy, Lehota pod Vtáčnikom

Výroba záložiek

Žiaci vyrábali záložky najmä na hodinách výtvarnej výchovy, literatúry, čítania, občianskej výchovy, pracovnej výchovy. Mnohí aj v rámci výtvarného krúžku alebo čitateľského krúžku či dokonca v Školskom klube detí. Inšpirácie hľadali na internete, v knihách, časopisoch, vo svojom okolí. Pri ich výrobe použili rôzne techniky a pomôcky. Napríklad z techník: kreslenie, lepenie, vyšívanie, štrikovanie, batikovanie, voskovanie. Z pomôcok najčastejšie využívali farebné papiere, korálky, bavlnky. Okrem klasických obdĺžnikových záložiek vyrobili aj netradičné ceruzkové, paličkové, v tvare zvierat, vtáčat. Kvôli pevnosti záložky najčastejšie zalisovali do fólie. Starší žiaci často na zadnú stranu záložiek písali svoje elektronické adresy či adresy na facebook.

Výmena záložiek

Mnohé školy k samotným záložkám pribalili do balíka školské časopisy, ročenky, tričká s logom školy, knihy, spomienkové predmety, rôzne propagačné materiály o obciach a mestách, či dokonca skupinové fotografie žiakov, ktorí sa česko-slovenského projektu zúčastnili. Niektorí žiaci na hodinách informatiky písali maily svojim kamarátom z partnerskej školy, iní zase na hodinách slohu písali listy o sebe, škole... V triedach alebo na chodbách škôl robili výstavky svojich alebo darovaných záložiek. Viaceré školy sa dohodli so svojou partnerskou školou, že zostanú v priateľskom kontakte a taktiež si vymenia aj vianočné pozdravy.

Prínos česko-slovenského projektu

Výmena záložiek opäť prispela k nadviazaniu nových priateľských kontaktov medzi partnerskými školami, podporila záujem o čítanie a v mnohých prípadoch prispela k zvýšeniu návštevnosti školských knižníc.

Vyjadrenia pedagogických zamestnancov:

„Je to skvelá myšlienka a určite v nej treba pokračovať. Tak ako sa písmená spájajú v knihách do slov a viet, ktoré vytvárajú príbehy, tak obyčajný kus papiera – záložka dokáže priblížiť a spojiť príbehy a životy našich a českých detí.“

Blanka Poláková, Základná škola, Zemplínska Teplica

„Našou účasťou v 2. ročníku projektu sme nezískali iba krásne záložky, získali sme aj nových priateľov a ich mailové adresy, ktoré nám umožnia vymieňať si dojmy a radosti z každodenného života v škole i mimo nej.“

Paulína Mirdalová, Základná škola, Drienov

„Veríme, že aj tento projekt prispeje k tomu, aby žiaci viac čítali a častejšie siahli po knihe v čase osobného voľna.“

Iveta Kališová, Základná škola s materskou školou, Dúbrava

„Z môjho pohľadu bola táto akcia veľmi vydarená a dúfam, že sa uskutoční aj 3. ročník, do ktorého sa naša škola určite zapojí.“

Bernard Kyzek, Základná škola M. R. Štefánika, Čadca – Žarec

„Myšlienka projektu je naozaj výborná a realizácia aktivít spojených s výrobou a výmenou záložiek do kníh poskytuje účastníkom veľa radosti. V našom prípade záložky spájali nielen naše gymnáziá, ale ešte viac upevnili výbornú spoluprácu našich študentov osemročného a štvorročného štúdia pri spoločných zaujímavých aktivitách.“

Slávka Sitarčíková, Gymnázium, Bytča

Podakovanie

Moje podakovanie patrí **všetkým**, ktorí sa podieľali na príprave, propagácii, realizácii a hodnotení česko-slovenského, respektíve „slovensko-slovenského“ projektu.

Menovite ďakujem **zástupcom Národní pedagogické knihovně Komenského v Prahe**, a to riaditeľke Mgr. Alici Koškovej a koordinátorke za Česku republiku Mgr. Radmile Indrákovej.

Úprimnú vďaku vyjadrujem všetkým **pedagogickým zamestnancom** za ich aktívnu účasť v česko-slovenskom projekte, za ich čas a úsilie, ktoré venovali príprave tohto projektu, za vzbudenie záujmu žiakov o túto aktivitu, za usmerňovanie žiakov pri tvorení záložiek, pri ich vzájomnej výmene a pri komunikácii s partnerskou školou. Veľká vďaka im patrí za ich šľachetnosť, lebo pomáhajú žiakom rozvíjať zmysel pre dobro, krásu a veľkorysosť.

Veľkú vďačnosť pociťujem aj voči **žiakom**, ktorí sa stali opäť nezvyčajnými poslami dobrosrdečnosti. Na záver osobitne **ďakujem** tým, ktorí s pokorou prijali inú slovenskú školu a vytvorili tak „slovensko-slovenské“ partnerstvo.

Mgr. Rozália Cenigová

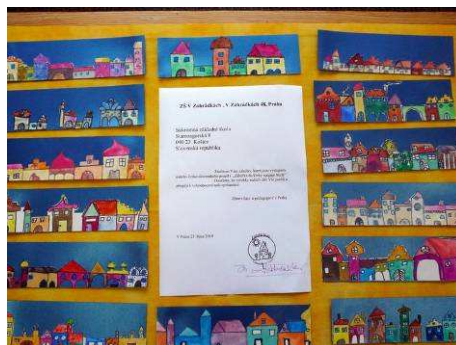
ústredná metodička pre školské knižnice a koordinátorka za Slovenskú republiku

Príloha č. 4 Hodnotenie 2. ročníka česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy základnými školami a strednými školami

Hodnotenie

2. ročníka česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy základnými školami a strednými školami

Vzácný hosť z Českej republiky

„Žáci naší školy vyrobili záložky, které jsme odeslali naší partnerské slovenské školy do Košíc. Odtamtud jsme také obdrželi balíček s krásnými a nápaditými záložkami. Valnou část z nich dostali hlavně naši nejmenší čtenáři. Některé jsme použili na výstavu na Obecním úřadě Prahy 3, která propaguje čtenářskou gramotnost mezi naší veřejností.“

Hana Kačírková, Základná škola, V Zahrádkách, Praha

„Deti prejavili o túto aktivitu až nevídaný záujem... Tešíme sa a podporujeme aktivity takého typu.“

Katarína Štrasserová, Základná škola, Demänovská cesta, Liptovský Mikuláš

„Časť záložiek sme použili aj na výzdobu aktuálnej nástenky a niektoré sme venovali Knižnici Józsefa Szinyieho v Komárne ako darčeky pre malých čitateľov pri zápise do knižnice... Sme radi, že sme sa do projektu zapojili, deti mali radosť z darčiekov, aj z výroby záložiek.“

Renáta Kubalová, Renáta Jančová, Základná škola, Rozmarínová, Komárno

„Naši žiaci na krúžku informatiky napísali maily... na hodine slohu napísali listy o sebe, škole a našom meste. Tie sme poslali spolu so záložkami do Čiech... Myslím si, že to bol vydarený projekt.“

Daniela Vystrčilová, Základná škola, Škultétyho, Topoľčany

„Tento projekt nás veľmi oslovil, deti boli doslova hladné po takejto možnosti, najmä čo sa týka nadviazania kontaktov s českými žiakmi, kamarátmi... Dúfame, že budeme v korešpondencii pokračovať, spolupráca sa rozšíri a ponúknu sa možnosti ďalších podujatí či projektov. Ďakujeme!“

Jana Sušienková, Základná škola, Lužianky

„Dokonca žiaci... ročníka nám zaslali vytvorený album zo svojich fotografií a s listom pre svojich vrstovníkov, ktorým sme ho odovzdali. Boli nadšení a chcú nové priateľstvo rozvíjať aj v budúcnosti.“

Danica Janišová, Základná škola, Turzovka – Bukovina

„Samotná realizácia zhotovenia záložiek deti veľmi nadchla. K samotnej realizácii pristupovali s nadšením, dokonca niektorí žiaci si na svoje záložky nalepili maličké fotografie, aby deti z Čiech vedeli, ako vyzerajú.“

Silvia Harviľáková, Základná škola, Hlinné

„... pridali sme aj pár listov, ktoré deti napísali kamarátom z Čiech. Tak trošku veríme, že toto partnerstvo neskončí len výmenou záložiek. Je to krásny projekt a ďakujeme Vám za Vašu veľkú iniciatívu...“

Carmen Delinčáková, Základná škola, Dolná Streda

„Žiaci s chuťou pracovali na záložkách, z internetu sa niečo dozvedeli o škole, dokonca zaslali svoje adresy žiakom do Litvínova... Dohodli sme sa, že s našou českou školou ostaneme i naďalej v kontakte.“

Soňa Laurová, Základná škola, Divín

„Využili sme i krásy jesennej prírody vo forme lisovaných listov a lupienkov kvetov, ktoré sme pripojili ku krásnym citátom o knihách... Našou účasťou v 2. ročníku projektu sme nezískali iba krásne záložky, získali sme aj nových priateľov a ich mailové adresy, ktoré nám umožnia vymieňať si dojmy a radosti z každodenného života v škole i mimo nej. Už teraz vieme, že naša účasť v budúcom ročníku je viac než istá.“

Paulína Mirdalová, Základná škola, Nám. kpt. Nálepku 12, Drienov

„Deti... si skúsili výrobu nielen pekných, ale aj poučných záložiek – každý žiak na tú svoju pridal múdry výrok od múdreho človeka. ... niekoľko dievčat ukázalo, že záložka do knihy môže poslúžiť aj inak – napríklad ako bábka v jednoduchom bábkovom divadle, ktoré šikovné dievčatá bez veľkej prípravy zahrali. Z Českej republiky k nám zavítala milá návšteva v podobe pani učiteľky Petry Sozanskej, aby priniesla záložky, ktoré vytvorili pre nás deti z českej školy v Lovosiciach a zároveň prebrala záložky od našich detí.“

Anton Balažovič, Základná škola Komenského, Bánovce nad Bebravou

*„Každá zásielka, darček deti veľmi teší a podnecuje a motivuje k ďalším aktivitám...
Ďakujeme za možnosť spoznávať nových kolegov a spríatiť sa, hoci len online.“*

Tatiana Lorincová, Základná škola, Ondavské Matiašovce

„... v týchto dňoch pracujeme napríklad na vianočných pohľadniciach. Aj niektoré z nich by sme si mohli vymeniť. Napíšte nám, či máte o takýto spôsob komunikácie záujem...“

Učiteľia a žiaci, Základná škola, Čimhová

„Vyrábanie záložiek bolo spojené s čítaním rozprávok, počas ktorého hneď odskúšali funkčnosť záložky. Všetky záložky boli vytvorené s námetom zvierat a zalaminované, aby mali trvalejšiu hodnotu... Veríme, že aj tento projekt prispeje k tomu, aby žiaci viac čítali a častejšie siahli po knihe v čase osobného voľna.“

Iveta Kališová, Základná škola s materskou školou, Dúbrava

„Na projekte sa zúčastnili všetci žiaci našej školy. S nadšením pracovali hlavne žiaci nižších ročníkov a deti v ŠKD.“

Anna Cabuková, Základná škola, Zákopčie

„Deti boli veľmi kreatívne a tak vznikli naozaj pekné a originálne záložky.“

Jana Klenovičová, Základná škola s materskou školou, Vlčany

„Dúfajú, že ich záložky sa budú novým kamarátom, rovesníkom z partnerskej školy... páčiť a stanú sa pre nich praktickou pomôckou pri čítaní v knižnici, v škole či doma. Čítanie je preda sa zážitok...“

Miriám Sedláčeková, Základná škola, Tribečská, Topoľčany

„Žiaci sa pri tvorení záložiek veľmi snažili, niektorí vytvorili aj 2 – 3 záložky, používali rôzne techniky... Z môjho pohľadu bola táto akcia veľmi vydarená a dúfam, že sa uskutoční aj 3. ročník, do ktorého sa naša škola určite zapojí.“

Bernard Kyzek, Základná škola, M. R. Štefánika, Čadca – Žarec

„Som veľmi šťastná, že sa môžem zapojiť do nejakej súťaže aj ja... hlavne preto, že sa ťažko učím, recitovať neviem, ale vyrábať záložky – tým by som sa mohla hádam aj živiť. Pozdravte...“

Žiačka, Základná škola, Lehota pod Vtáčnikom

„Tentoraz môžu čítať knihu so záložkou, ktorú pre nich niekto vlastnoručne vyrobil, o to bude pre nich čítanie napínavejšie a veselšie, pretože budú knihu čítať s novou kamarátkou, s novým kamarátom.“

Janka Koperová, Základná škola, Rázusova, Čadca

„Bolo zaujímavé sledovať, ako veľmi si dávajú záležať na tom, aby ich záložka bola čo najkrajšia. Ved', čo povedia české deti? ... v niektorých triedach sme si pri tvorbe záložiek čítali knihy. Projekt bol pre nás prínosom tak v nadviazaní nových kontaktov ako aj v podpore myšlienky, že kniha je pre nás život stále dôležitá, ba dokonca nepostrádateľná. Táto myšlienka bola motiváciou a hnacím motorom realizácie celého projektu.“

Viera Hladká, Základná škola, Rozkvet, Považská Bystrica

„Deti motivovala skutočnosť, že záložku vyrábajú pre niekoho iného, tešili sa z práce viac, než keď vyrábajú niečo len pre vlastné potešenie, viac sa aj snažili, samy prichádzali s nápadmi, ako záložky ešte vylepšiť... Tak ako sa písmená spájajú v knihách do slov a viet, ktoré vytvárajú príbehy, tak obyčajný kus papiera – záložka, dokáže priblížiť a spojiť príbehy a životy našich a českých detí.“

Blanka Poláková, Základná škola, Zemplínska Teplica

„Deti sa veľmi potešili prísľubou kamarátskych, družobných záložiek až z Česka a z pocitu, že ich záložky poputujú až do inej krajiny... Môžem skonštatovať, že tento projekt je hlboko zmysluplný, krásny a v podstate svojou realizáciou príjemne jednoduchý. Ale v tom je jeho krása a dobrota.“

Renáta Titková, Základná škola, Škultétyho, Nitra

„Myšlienka nadviazať nové česko-slovenské priateľské vzťahy a vzájomne sa obdarit' lákavou záložkou, ktorá spríjemní čítanie, deti nadchla a s chuťou sa pustili do práce.“

Soňa Kroftová, Základná škola, Dr. Daniela Fischera, Kežmarok

„Tento projekt umožnil prezentovať detí a zvýšil záujem o knihy a ich čítanie.“

Juliana Zajacová, Základná škola s materskou školou, Uhrovec

„Deti prijali myšlienku vyrobiť záložku pre neznámych kamarátov s veľkým nadšením... Uvedomili sme si, ako málo stačí urobiť, aby sme pocítili radosť nielen my, ale aj tí druhí.“

Adriana Nováková, Základná škola, Záhradné

„Deti kreatívne a s láskou pripravovali záložky pre svojich nových kamarátov... každá trieda napísala motivačný list pre družobnú triedu.“

Ružena Kočišová, Základná škola v Bystranoch

„Je to krásny projekt na zakladanie nových priateľstiev medzi školami a ich žiakmi. Naši žiaci sa po oznámení tohto projektu potešili a hneď začali vymýšľať návrhy na záložky.“

Paulína Kročková, Základná škola s materskou školou, Pavlovce nad Uhom

„Na hodinách výtvarnej výchovy vyrobili mnoho pestrých záložiek s výjavmi z rozprávok pre svojich českých kamarátov. Iskričky radosti zažiarili v očkách našich detí, keď dostali balíček záložiek ako darček do svojich knižiek od kamarátov... Naše česko-slovenské partnerstvo plánujeme rozvíjať prostredníctvom aj iných zaujímavých aktivít.“

Pedagogickí zamestnanci, Základná škola, Školská, Bánovce nad Bebravou

„Okrem záložiek sme im napísali aj pár slov o našej obci, škole a o nás. Na záver sme pripojili fotky z našej Záložkomanie a popriali veľa úspechov v škole.“

Zuzana Kosztolányiová, Základná škola s materskou školou, Jasová

„Počas celého mesiaca sme udržiavali s partnerskou školou kontakt, priebežne sme si vymieňali informácie...“

Zuzana Harmatová, Základná škola s materskou školou v Brezovci

„S novými priateľmi sme sa dohodli, že si tento rok deti nerozdelia záložky medzi sebou, ale že ich darujeme našim malým prváčikom pri zápise do školy. Vložia si ich do svojej prvej knižky, ktorú dostanú vo svojej novej škole. Bude to súčasne symbolický vstup do knižnice a do sveta čítania... Naši žiaci si uvedomujú, že záložka je len symbol, že oveľa dôležitejšie je nájsť si svoju knižku, ktorá poteší, zabaví, odoženie starosti a problémy a odvedie čitateľa do iného zázračného sveta.“

Jana Janečková, Základná škola, Tbiliská, Bratislava

„Okrem záložiek nám do balíku pribalili aj ich časopis, ročenku, pohľadnice obce a tričko s logom školy... Získali sme nové podnety, nápady a tipy, aké záložky budeme nabudúce vyrábať.“

Jana Lapšová, Základná škola, Valaská Belá

„Tvorba záložiek deti veľmi zaujala – každé dieťa chcelo vyrobiť čo najkrajšiu záložku pre neznámeho kamaráta. Aj takto sa dá komunikovať, zviditeľňovať sa, dať možnosť žiakom prejavovať svoj talent, nápady... Našu školu navštevujú aj žiaci s mentálnym a viacnásobným postihnutím, ktorí sa tiež zapojili do výroby knižných záložiek.“

Leóna Daniel, Špeciálna základná škola, Nám. sv. Štefana, Dunajská Streda

„Žiaci pracovali na hodinách výtvarnej výchovy, literárnej výchovy, niektorých výroba záložiek zaujala natoľko, že v nej pokračovali aj doma.“

Marta Vojčiňáková, Základná škola s materskou školou, Skalité – Kudlov

„Projekt sa medzi mojimi kolegyňami a ich žiakmi tešil veľkému záujmu.“
Eva Timárová, Základná škola, Budkovce

„Pripravili sme zo záložiek výstavku, aby sme inšpirovali aj ostatné deti k vytváraniu takýchto zaujímavých a užitočných knižničných pomocníkov pri čítaní.“
Jana Hanesová, Základná škola, T. J. Moussona, Michalovce

„Myslíme si, že tento projekt je veľmi zaujímavý a naozaj spája školy a ľudí, pretože už teraz rozmýšľame nad záložkami v 3. ročníku tohto projektu. Ďakujeme!“
Marta Košútová, Základná škola, Pribinova, Zlaté Moravce

„Projekt nás zaujal, deťom sa páčilo, že tvoria a nevedia a zároveň vedia pre koho. Nedokázali si predstaviť konkrétnu osobu, ale fantazírovali podľa seba. Usilovali sa previesť čistú, precíznu prácu, v informačných listoch čo najlepšie zhodnotiť svoju školu a obec.“
Jana Hatványiová, Základná škola s materskou školou, Diviaky nad Nitricou

„Robili sme ich s láskou, aby sme potešili oči kamarátov. Dúfame, že naše záložky sa stali kamarátkami ich rozčítaných kníh.“
Martina Pekarčíková, Základná škola s materskou školou Martina Hamuljaka, Oravská Jasenica

„Projekt splnil svoj cieľ, aj vďaka Vám sme si našli nových kamarátov v krásnom kúte Slovenska. Obe školy mienia v spolupráci pokračovať aj naďalej. Dúfame, že záložky skončia tam, kde patria – v knihách najrôznejších druhov. Veríme, že aj vďaka nim siahnu deti rady po dobrej knihe.“
Mária Lužicová, Základná škola, Marcelová

*„... tu videli, že aj deti v Česku knihy čítajú, chcú sa kontaktovať a vymieňať si skúsenosti...
Ďakujeme za takýto projekt, ktorý je primeraný vekovým možnostiam a zručnostiam.“*

Janka Hurayová, Základná škola, Fričovce

„Vďaka tomuto projektu sme spoznali nových kamarátov a prispeli sme do ich školského časopisu zvykmi z nášho regiónu. Veríme, že projekt bude pokračovať ďalej.“

Anna Zásadná, Základná škola, Lastomír

„Ďakujeme Vám za krásny nápad – spojiť žiakov a urobiť niečo pre iných takým jednoduchým a pritom originálnym spôsobom.“

Margita Vojteková, Základná škola s materskou školou Ondreja Štefku, Varín

„Žiakov sme nemuseli nijako zvlášť motivovať, veľmi sa im zapáčila myšlienka podarovať a byť obdarovaní záložkami do knihy... Na budúci rok sa určite znova prihlásime. Ďakujeme!“

Jana Juhászová, Základná škola, Trstené pri Hornáde

„Žiaci sa s chuťou pustili do výroby... Zaujímali sa o žiakov, pre ktorých ich vyrábali. Už teraz sa žiaci dohodli, že im vyrobia vianočné pozdravy a malé darčeky.“

Eva Fabriciová, Základná škola, Slobody, Košice

„Ďakujem tvorcom projektu za možnosť nadviazať nové priateľstvá i takouto formou.“

Jana Procházková, Základná škola sv. Don Bosca v Zlatých Moravciach

„Celkovo bol tento projekt oživením školského roku, študenti mali možnosť prejaviť svoj talent, komunikovať aj bez slov, urobiť radosť blížnym. Ostáva pravdou, že čítať knihu je stále krásne a aktuálne – o to viac s peknou záložkou. Ukázal, že aj takýmto nenáročným projektom možno nájsť hodnotné posolstvo.“

Emília Černeková, Obchodná akadémia D. M. Janotu v Čadci

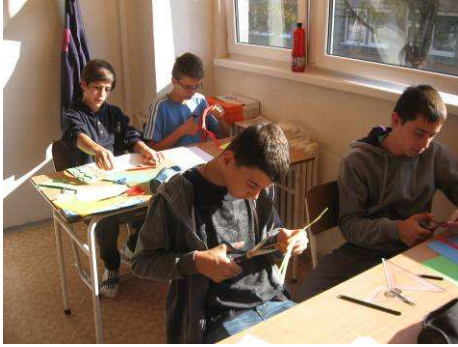
„Žiaci na našej škole sa už po druhýkrát zapojili do tohto projektu. Prvýkrát boli sklamaní, že nedostali českú školu, ale teraz im to už nevadilo.“

Éva Fülöp, Stredná odborná škola, Grešáková, Košice

„Myšlienka projektu je naozaj výborná a realizácia aktivít spojených s výrobou a výmenou záložiek do kníh poskytuje účastníkom veľa radosti.“

Slávka Sitarčíková, Gymnázium, Bytča

„Tohto roku sa naša škola zapojila do akcie... s veľkou radosťou, keďže sme maličká škola.“
Andrea Hocmanová, Súkromné osemročné gymnázium ELBA, Smetanova 2, Prešov

„... sme sa dohodli, že záložky vyrobíme s tematikou: vzájomné predstavenie škôl, jednotlivých študijných odborov a našich regiónov.“

Anna Kal'avská, Stredná odborná škola dopravná, Hlavná 113, 040 01 Košice

„... mnohí vytvorili veľmi originálne dielka, ku ktorým pripojili krátku vizitku o sebe, svojich záujmoch a kontakt na seba, čím sme chceli dosiahnuť, aby sa nadviazali aj osobné kontakty medzi študentmi jednotlivých škôl.“

Mária Khúrová, Gymnázium, Vráble

„Práve v tomto školskom roku sme sa zamerali na zdokonaľovanie čitateľskej gramotnosti na stredných školách, preto sme s radosťou uvítali Vašu výzvu. Bola spestrením vyučovania.“

Lenka Jancíková, Stredná odborná škola, T. Vansovej, Púchov

„Sme škola pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, a preto o to viac podnetov naši žiaci potrebujú k rozvoju svojej tvorivosti, predstavivosti a fantázie. Záložka do knihy im poskytla možnosť vytvoriť darček pre niekoho, koho nepoznajú a koho môžu svojím dielkom potešiť...“

Lýdia Ondrejková, Spojená škola internátna, Tovarnícka, Topoľčany

„Ako najväčšie pozitívum tohto projektu vnímam najmä to, že sa podarilo vzbudiť záujem u žiakov, inšpirovať ich, aby sa vlastnou tvorivou prácou pričínili k rozvoju dobrých vzťahov medzi školami i medzi ľuďmi vôbec, a zároveň verím, že aj prostredníctvom záložky si každý jeden žiak aspoň na chvíľu pripomenul význam kníh v našom živote.“

Veronika Krišková, Gymnázium arm. gen. L. Svobodu, Humenné

„Krásne záložky pre nás urobili mladí ľudia s telesným a mentálnym postihnutím z nadácie Krajina harmónie v Žiline...“

Zuzana Brodňanová, Gymnázium, Hlinská, Žilina

„Zapojili sme sa do projektu..., aby sme získali nielen nových priateľov, ale aj aby sme vyjadrili našu podporu školským knižniciam, knižniciam ako takým a čítaniu krásnej literatúry vôbec.“

Eva Malíšková, Gymnázium sv. Františka Assiského v Levoči

„Projekt umožnil prezentovať tvorivosť detí a snád' aj motivoval ostatných zájsť si do knižnice po dobrú knihu a vyrobiť si do nej unikátnu záložku.“

Jana Komorová, Gymnázium Ladislava Sáru, Bratislava

„... moji žiaci vysoko ocenili fakt, že nie celkom zdravé deti dokážu vyrobiť práce, ktoré ich očarili. Tým sa učia vážiť si všetkých ľudí, neodsudzovať niekoho len na základe nejakého postihnutia, pretože aj takíto ľudia dokážu veľké veci.“

Alžbeta Durajová, Gymnázium Antona Bernoláka v Senci

Príloha č. 5 Vyhodnotenie 6. ročníka „Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2010

**Vyhodnotenie 6. ročníka
„Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“
k Medzinárodnému dňu školských knižníc
25. októbra 2010**

Dňa 21. septembra 2010 vyhlásila Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave 6. ročník „Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2010 na tému *Rozmanitosť, náročnosť, pružnosť: Školské knižnice majú všetko – zorganizovanie najzaujímavejšieho vyučovacieho dňa.*

Osobnú záštitu nad súťažou prevzal minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Eugen Jurzyca.

Cieľ súťaže

Zábavnými formami práce s knihou podporiť u dievčat a chlapcov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového.

Propagácia súťaže

Súťaž propagovala Slovenská pedagogická knižnica, vyššie územné celky, krajské školské úrady, Metodicko-pedagogické centrum prostredníctvom webových stránok, informačný portál InfoLib, printové a elektronické médiá.

Priebeh súťaže

Podmienkou súťaže bolo, aby **školská knižnica zorganizovala podujatie k Medzinárodnému dňu školských knižníc** na tému *Rozmanitosť, náročnosť, pružnosť: Školské knižnice majú všetko – zorganizovanie najzaujímavejšieho vyučovacieho dňa* **práve 25. októbra 2010**. Stručný popis svojho podujatia mala zaslať poštou najneskoršie do 3. novembra 2010 na adresu Slovenskej pedagogickej knižnice, Hálova 6, 851 01 Bratislava 5, spolu s povinnými údajmi (názov a sídlo školy, meno školského knihovníka, počet účastníkov, hodnotenie podujatia vedením školy a zvlášť žiakmi školy, 4 – 6 fotografií z priebehu podujatia).

Vyhodnotenie súťaže

Do súťaže sa prihlásilo **315 školských knižníc**, z toho **262** školských knižníc v základných školách a **53** školských knižníc v stredných školách, a **1 nesúťažiaci subjekt** (materská škola).

Odborná komisia **nehodnotila podujatie 17 školským knižniciam a 1 nesúťažiacemu subjektu**. Dôvodom vyradenia z hodnotiaceho kola boli formálne chyby (napríklad nedodržanie termínu podujatia – 25. október 2010, zaslanie popisu podujatia len na cédečku, odoslanie popisu podujatia po uzatvorení súťaže).

Do hodnotiaceho kola súťaže postúpilo **298 školských knižníc**, z toho **247** školských knižníc v základných školách a **51** školských knižníc v stredných školách.

Odborná komisia hodnotila každé podujatie v troch kategóriách.

V kategórií A sa hodnotilo, či bolo **podujatie v súlade s témou *Rozmanitosť, náročnosť, pružnosť: Školské knižnice majú všetko – zorganizovanie najzaujímavejšieho vyučovacieho dňa***, a to hodnotiacimi známkami v škále od 10 bodov po 0 bodov.

V kategórií B sa hodnotila **originalita a vtipnosť realizovaného podujatia**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 10 bodov po 0 bodov.

V kategórií C sa hodnotila **úroveň popisu podujatia po formálnej stránke – úplnosť povinných údajov** (názov a sídlo školy, meno školského knihovníka, počet účastníkov, hodnotenie podujatia vedením školy a zvlášť žiakmi školy, 4 – 6 fotografií z priebehu podujatia), a to hodnotiacimi známkami v škále od 4 bodov po 0 bodov.

Po sčítaní bodov udelených jednotlivými členmi odbornej komisie bolo určené výsledné poradie.

Cena súťaže

Odborná komisia udelila **prvé miesto** s finančnou odmenou **1 000 €**, **druhé miesto** s finančnou odmenou **800 €**, tretie miesto s finančnou odmenou **600 €**, štvrté miesto s finančnou odmenou **400 €**, piate až desiate miesto s finančnou odmenou **350 €**

Ocenené školské knižnice môžu použiť finančné prostriedky na nákup kníh podľa vlastného výberu do svojich knižničných fondov.

Vítazi súťaže

1. miesto – Základná škola, Štúrova, Spišská Stará Ves – 72 bodov

(Zorganizovali podujatie *Oslávenci v Knihuľkove*, v rámci ktorého žiaci najskôr hľadali na internete a v školskej knižnici informácie o osobnostiach, ktoré sa narodili 25. októbra. Následne svoje aktivity sústredili na osobnosť Pabla Picassa. Napríklad hľadali informácie o jeho živote a tvorbe, vyrobili jeho trojdimenzionálnu abstraktnú sochu v kubistickom štýle, vyrábali obaly na knihy, maľovali plagáty a tvorili koláže v štýle jeho tvorby, kreslili jeho holubicu mieru, pripravili prezentáciu o jeho živote a tvorbe.)

2. miesto – Základná škola sv. Dominika Savia, Dubnica nad Váhom – 69 bodov

(Zorganizovali podujatie *Päť kráľovstiev netradičného vyučovania*, v rámci ktorého jednotlivé triedy premenili na kráľovstvo Mateja Hrebandu, Márie Ďuríčkovej, Romana Brata, Snehulienky a siedmich trpaslíkov a kráľovstvo šikovných rúk. V jednotlivých kráľovstvách žiaci napríklad prezentovali vznik knihy, život a dielo spisovateľov, čítali úryvky z kníh, navrhovali obaly na knihy, odohrali divadelné predstavenia.)

3. miesto – Základná škola s materskou školou, SNP, Uhrovec – 66 bodov

(Zorganizovali podujatie *Kniha je náš kompas*, v rámci ktorého žiaci 1. stupňa vytvorili „rozprávkový koberec“ z ilustrácií rozprávkových kníh, žiaci 5. – 7. ročníka napísali rozprávku pre svojich mladších spolužiakov, žiaci 8. a 9. ročníka výtvarným spôsobom spracovali myšlienku „Prečo čítam knihy“. Po skončení náučnej časti programu zahrli žiaci niekoľko divadelných predstavení.)

4. miesto – Základná škola s materskou školou, Horelica, Čadca – 64 bodov

(Zorganizovali podujatie *Kniholandia*, v rámci ktorého každý žiak rozprával o svojej najobľúbenejšej knihe, ktorú si priniesol do školy. Potom sa všetci žiaci zahrli na spisovateľov. Vymýšľali neveriteľné príbehy, veselé rozprávky a básničky a napínavé komiksy. Z vlastnej tvorby, z textu i ilustrácií, spoločne vytvorili jednu knihu, ktorú nazvali *Kniholandia*.)

5. miesto – Základná škola s materskou školou, Podlužany, Hronské Kosihy – 61 bodov
(Zorganizovali podujatie *Rozprávková cesta*, v rámci ktorého uskutočnili niekoľko aktivít. Napríklad predstavovanie jednotlivých rozprávkových bytostí, hru na spisovateľov a ilustrátorov, dramtizáciu rozprávok. Niekoľko rodičov žiakov čítalo úryvky z obľúbených kníh z ich detstva.)

6. miesto – Základná škola s materskou školou, Kolta – 59 bodov
(Zorganizovali podujatie vo forme projektového vyučovania napríklad na témy: *fauna a flóra našej obce, história našej obce, šport a športovci v našej obci*. Záver projektového vyučovania bol venovaný žiakom, ktorí svoje pocity z prežitého dopoludnia vyjadrovali slovné alebo prostredníctvom ilustrácií, plagátov či leporela.)

7. miesto – Základná škola s materskou školou, Budimír – 58 bodov
(Zorganizovali podujatie vo forme projektového vyučovania, v rámci ktorého prebiehali rôznorodé aktivity na témy: *rozprávková knižnica, maľované čítanie, čítanie s predpoveďou, strom pekných myšlienok*. Výsledkom ich aktivít boli rôzne komiksy, plagáty, frazeologický slovník, leporelo, zbierka básní.)

8. miesto – Základná škola s materskou školou, Župkov – 57 bodov
(Zorganizovali podujatie vo forme projektového vyučovania, ktoré bolo zamerané na plnenie literárnych úloh. Napríklad na čítanie dobrodružných príbehov, básničiek, prísloví, porekadiel. Záver projektového vyučovania venovali prezentácií výstupov prác jednotlivých tried, a to vytvoreným plagátom a namaľovaným ilustráciám, dramtizácií rozprávok, prezentácií vlastnej tvorby žiakov.)

9. miesto – Základná škola, Komenského, Snina – 56 bodov
(Zorganizovali viacero aktivít, ktoré boli zamerané na prácu s rozprávkami počas celého vyučovacieho dňa. Žiaci si vybrané rozprávky čítali, prerozprávali ich obsah, ilustrovali, zaspievali a so svojpomocne zhotovenými bábkami aj zahráli.)

10. miesto – Základná škola s materskou školou, Unín – 55 bodov
(Zorganizovali podujatie na tému *Odkaz pre budúce generácie*, ktorá sa prelínala cez všetky vyučovacie hodiny. Výsledkom bolo vytvorenie schránky, ktorá obsahovala rôzne pramene vystihujúce súčasnú dobu. Napríklad súpis ľudových piesní na Záhorí, súpis historických pamiatok v obci, zoznam najobľúbenejších rozprávkových hrdinov žiakov.)

Hodnotiaca tabuľka

Poradové číslo	Číslo projektu	Názov a sídlo školy	Počet bodov	Poznámka
1.	277.	Základná škola, Štúrova 231/123 061 01 Spišská Stará Ves	72	
2.	68.	Základná škola sv. D. Savia, Školská 386 018 41 Dubnica nad Váhom	69	
3.	150.	Základná škola s MŠ, SNP 5 956 41 Uhrovec	66	
4.	282.	Základná škola s MŠ, Horelica 429 022 01 Čadca	64	
5.	161.	Základná škola s MŠ 935 27 Podlužany 232	61	

6.	232.	Základná škola s MŠ 941 33 Kolta 245	59	
7.	265.	Základná škola s MŠ 044 43 Budimír 11	58	
8.	40.	Základná škola s MŠ 966 71 Župkov 18	57	
9.	187.	Základná škola, Komenského 2666/16 069 01 Snina	56	
10.	33.	Základná škola s MŠ 908 46 Unín 420	55	
11.	37.	Základná škola s MŠ 065 11 Kolačkov	54	
11.	44.	Základná škola V. Beniaka s MŠ, Školská 186/13 956 33 Chynorany	54	
11.	57.	Základná škola s MŠ, Školská 311 059 34 Spišská Teplica	54	
11.	87.	Základná škola s MŠ, Vitanová 90 027 12 Liesek	54	
11.	99.	Základná škola E. Schreiberera, Schreiberova 372 020 61 Lednické Rovne	54	
11.	149.	Základná škola, Športovcov 372/21 958 07 Partizánske	54	
11.	173.	Základná škola, Tribečská 1653/22 955 01 Topoľčany	54	
11.	174.	Základná škola s MŠ 023 04 Stará Bystrica	54	
11.	175.	Základná škola, Pribinova 1 953 01 Zlaté Moravce	54	
11.	286.	Základná škola Sama Tomášika s MŠ 049 18 Lubeník 102	54	
12.	5.	Základná škola, Školská 2 908 51 Holíč	53	
12.	9.	Spojená škola, Krátka 11 927 01 Šaľa	53	
12.	53.	Základná škola, Janka Palu 2 914 41 Nemšová	53	
12.	58.	Základná škola, Farská lúka 64/A 986 01 Fiľakovo	53	
12.	127.	Základná škola 919 53 Dechtice	53	
12.	203.	Základná škola, Nám. mládeže 587/17 960 01 Zvolen	53	
12.	216.	Základná škola 023 54 Turzovka - Bukovina	53	
12.	230.	Základná škola s MŠ 055 62 Prakovce 307	53	
12.	252.	Základná škola 914 01 Trenčianska Teplá	53	
13.	24.	Spojená škola, Beethovenova 27 917 08 Trnava	52	
13.	35.	Základná škola s MŠ Jána Smreka 913 05 Melčice-Lieskové 377	52	
13.	75.	Základná škola R. Dilonga, Hviezdoslavova 823/7 028 01 Trstená	52	
13.	144.	Základná škola s MŠ, Vančurova 38 917 01 Trnava	52	
13.	168.	Základná škola, Malinovského 1160/31 958 06 Partizánske	52	
13.	223.	Základná škola, Kpt. Nálepku 855 915 01 Nové Mesto nad Váhom	52	

14.	52.	Gymnázium J. Hollého, Na hlinách 7279/30 917 01 Trnava	51	
14.	76.	Základná škola s MŠ, Školská 447/3 962 61 Dobrá Niva	51	
14.	109.	Základná škola, Bernolákova 1061 093 01 Vranov nad Topľou	51	
14.	140.	Základná škola, Budatínska 61 851 06 Bratislava	51	
14.	176.	Spojená škola, Gorkého 4/90 930 28 Okoč	51	
14.	245.	Základná škola, Štúrova 341 094 31 Hanušovce nad Topľou	51	
14.	296.	Základná škola, Májové námestie 1 080 01 Prešov	51	
15.	38.	Základná škola, Sibírska 42 080 01 Prešov	50	
15.	60.	Obchodná akadémia, Scota Viatora 4 034 05 Ružomberok	50	
15.	62.	Spojená škola, J. Fabiniho 3 052 01 Spišská Nová Ves	50	
15.	77.	Základná škola s MŠ 029 63 Mútne	50	
15.	85.	Základná škola, Hlavná 10 935 38 Lok	50	
15.	97.	Základná škola, SNP 19 013 03 Krasňany	50	
15.	106.	Základná škola, P. J. Šafárika 971 06 Prievidza	50	
15.	131.	Základná škola, Komenského 279/32 026 01 Dolný Kubín	50	
15.	167.	Základná škola, Škultétyho 1 949 01 Nitra	50	
15.	210.	Základná škola, Rázusova 2260 022 01 Čadca	50	
15.	233.	Základná škola s MŠ, Školská 12 082 56 Pečovská Nová Ves	50	
15.	246.	Základná škola s MŠ 935 22 Kozárovce 927	50	
15.	268.	Základná škola J. Kráľa, Mládežnícka 24 936 01 Šahy	50	
15.	274.	Základná škola s MŠ, Hviezdoslavova 38 956 17 Solčany	50	
15.	310.	Základná škola, Nad Medzou 1 052 01 Spišská Nová Ves	50	
16.	16.	Základná škola sv. Cyrila a Metoda, Markušovská cesta 8 052 01 Spišská Nová Ves	49	
16.	61.	Základná škola M. Rázusovej - Martákovej, Nábr. 4. apríla 1936/23 031 01 Liptovský Mikuláš	49	
16.	72.	Základná škola s narušenou komunikačnou schopnosťou 957 01 Brezolupy 30	49	
16.	123.	Súkromná základná škola s MŠ pre žiakov a deti s autizmom Do Stošky 8 010 04 Žilina - Bánová	49	
16.	145.	Základná škola, Dargovských hrdinov 19 066 68 Humenné	49	
16.	263.	Základná škola s MŠ O. Štefku, Štefánikova 432 013 03 Varín	49	
16.	272.	Základná škola, Partizánska cesta 407 976 75 Jasenie	49	

16.	299.	Základná škola E. M. Šoltésovej, M. R. Štefanika 3 963 01 Krupina	49	
17.	25.	Základná škola, Sadová 620 905 01 Senica	48	
17.	65.	Gymnázium F. Švantnera, Bernolákova 9 968 01 Nová Baňa	48	
17.	83.	Základná škola, Prostějovská 38 080 08 Prešov	48	
17.	122.	Základná škola s MŠ 072 61 Porúbka 20	48	
17.	124.	Gymnázium, Študentská 4 069 01 Snina	48	
17.	157.	Základná škola 958 44 Klátova Nová Ves	48	
17.	162.	Základná škola s MŠ, Sasinkova 1 951 41 Lužianky	48	
17.	178.	Základná škola, Stred 44/1 017 01 Považská Bystrica	48	
17.	192.	Spojená škola internátna, Breziny 256 055 62 Prakovce	48	
17.	208.	Základná škola s MŠ, Školská 3 072 14 Pavlovce nad Uhom	48	
17.	209.	Základná škola s MŠ, Rudinská 115 023 31 Rudina	48	
17.	214.	Základná škola 951 96 Jedľovské Kostofany 75	48	
17.	289.	Základná škola s MŠ 020 55 Lazy pod Makytou 148	48	
17.	301.	Základná škola, Sídlisko II 1336 093 01 Vranov nad Topľou	48	
17.	309.	Základná škola, Komenského 307/22 089 01 Svidník	48	
18.	20.	Základná škola J. A. Komenského 941 10 Tvrdošovce	47	
18.	28.	Základná škola, Nábrežie mládeže 5 949 01 Nitra	47	
18.	51.	Základná škola A. Merici, Halenárska 45 917 01 Trnava	47	
18.	55.	Katolícka spojená škola sv. Vincenta de Paul, Saratovská 87 934 01 Levice	47	
18.	59.	Základná škola s MŠ, Hôrky 200 010 04 Žilina	47	
18.	66.	Základná škola Gábor Barossa s VJM 935 63 Čata	47	
18.	74.	Základná škola E. A. Cernana, Ústredie 316 023 55 Vysoká nad Kysucou	47	
18.	90.	Základná škola s MŠ, Kpt. J. Nálepku 530/13 956 05 Radošina	47	
18.	111.	Základná škola s MŠ, Školská 8 059 18 Spišské Bystré	47	
18.	129.	Základná škola, Hlinné 138 094 35 Sol'	47	
18.	142.	Základná škola s MŠ J. M. Hurbana 916 36 Beckov 410	47	
18.	219.	Základná škola s VJM, Školská 8 946 55 Pribeta	47	
18.	241.	Základná škola s MŠ Á. Fesztyho, Športová 7 947 01 Hurbanovo	47	
18.	266.	Základná škola, Šmeralova 25 080 01 Prešov	47	

18.	275.	Základná škola J. M. Petzvala, Moskovská 20 059 01 Spišská Belá	47	
18.	284.	Základná škola 049 32 Štítnik	47	
18.	303.	Základná škola 935 85 Demandice 131	47	
19.	19.	Základná škola 072 44 Blatné Remety 98	46	
19.	21.	Základná škola, Modranská cesta 892 946 34 Bátorove Kosihy 892	46	
19.	22.	Základná škola Hany Zelinovej, Čachovský rad 34 038 61 Vrútky	46	
19.	86.	Základná škola 913 21 Mníchova Lehota 85	46	
19.	88.	Základná škola s MŠ, Školská 528 956 07 Veľké Ripňany	46	
19.	121.	Základná škola s MŠ 094 01 Tovarné 1	46	
19.	184.	Základná škola, Devínska 12 940 01 Nové Zámky	46	
19.	285.	Základná škola, Komenského 12 073 01 Sobrance	46	
19.	297.	Základná škola, Martinská 20 010 08 Žilina	46	
20.	4.	Základná škola, Rozmarínová 1 945 01 Komárno	45	
20.	26.	Základná škola internátna pre žiakov s narušenou komun. schopnosťou, Vlasteneské nám. 1 851 01 Bratislava	45	
20.	30.	Stredná odborná škola, Grešákova 1 040 01 Košice	45	
20.	92.	Základná škola, T. J. Moussona 4 071 01 Michalovce	45	
20.	155.	Gymnázium M. Kováča, Mládežnícka 51 974 04 Banská Bystrica	45	
20.	156.	Základná škola, Mostná 3 940 58 Nové Zámky	45	
20.	189.	Gymnázium, 1. mája 8 901 01 Malacky	45	
20.	204.	Základná škola s MŠ 919 33 Trakovice 10	45	
20.	207.	Základná škola s MŠ 032 12 Dúbrava	45	
20.	211.	Základná škola, Hlavná 86 925 28 Pusté Úľany	45	
20.	225.	Základná škola, Pankúchova 4 851 04 Bratislava	45	
20.	226.	Základná škola 962 02 Víglaš 436	45	
20.	238.	Stredná odborná škola, Nitrianska cesta 61 940 01 Nové Zámky	45	
20.	267.	Základná škola s MŠ 972 01 Bojnice	45	
20.	279.	Stredná odborná škola, Košická 20 080 10 Prešov	45	
20.	283.	Základná škola, Jilemnického 2 965 01 Žiar nad Hronom	45	
20.	288.	Základná škola, Školská 212 059 92 Huncovce	45	

20.	298.	Gymnázium, Štefánikova 219/4 014 44 Bytča	45	
21.	18.	Základná škola, Smetanov háj 286/9 929 01 Dunajská Streda	44	
21.	54.	Základná škola, Vajanského 2844/47 984 01 Lučenec	44	
21.	93.	Základná škola, Beethovenova 1 949 11 Nitra	44	
21.	102.	Základná škola s MŠ 991 42 Hrušov	44	
21.	113.	Základná škola s MŠ 913 24 Svinná 131	44	
21.	116.	Základná škola s MŠ Zalužice 450	44	
21.	132.	Základná škola, Stred 957 023 11 Zákopčie	44	
21.	165.	Základná škola 925 54 Pusté Sady 43	44	
21.	170.	Základná škola s MŠ, Hurbanov rad 147 906 06 Vrbovce	44	
21.	185.	Špeciálna základná škola, SNP 15 083 01 Sabinov	44	
21.	186.	Základná škola, Školská 558/1 094 14 Sečovská Polianka	44	
21.	188.	Špeciálna základná škola, Nám. sv. Štefana 3 929 01 Dunajská Streda	44	
21.	195.	Špeciálna základná škola, Tyršova 1 073 01 Sobrance	44	
21.	217.	Základná škola, Cabajská 2 949 01 Nitra	44	
21.	229.	Základná škola, V. Javorku 32 010 01 Žilina	44	
21.	258.	Základná škola 094 35 Čaklov	44	
21.	281.	III. Základná škola, S. Chalupku 312/12 971 01 Prievidza	44	
21.	304.	Spojená škola internátna pre žiakov so zrakovým postihnutím Nám. Štefana Kluberta 1 054 01 Levoča	44	
22.	6.	Stredná odborná škola, Levická 40 950 03 Nitra	43	
22.	13.	Základná škola, Školská 1 906 32 Jablonica	43	
22.	43.	Základná škola, Školská 1123/29 957 01 Bánovce nad Bebravou	43	
22.	49.	Spojená škola internátna, Tovarnícka 1632 955 01 Topoľčany	43	
22.	67.	Základná škola 018 15 Prečín	43	
22.	70.	Spojená škola, Štefánikova 64 085 14 Bardejov	43	
22.	73.	Gymnázium, Komenského 1357 024 04 Kysucké Nové Mesto	43	
22.	82.	Základná škola s MŠ 919 01 Suchá nad Parnou 55	43	
22.	84.	Gymnázium sv. Františka Assiského, Kláštorská 24 054 01 Levoča	43	
22.	89.	Bilingválne gymnázium C. S. Lewisa, Beňadická 38 851 06 Bratislava	43	

22.	100.	Základná škola, Šrobárova 20 080 01 Prešov	43	
22.	101.	Základná škola s MŠ, SNP 158/20 985 01 Kalinovo	43	
22.	107.	Gymnázium J. A. Komenského s VJM, Komenského 1 937 01 Želiezovce	43	
22.	118.	Základná škola, Dončova 4 034 01 Ružomberok	43	
22.	126.	Základná škola, Obchodná 5 078 01 Sečovce	43	
22.	128.	Základná škola, Benkova 34 949 11 Nitra	43	
22.	153.	Piaristická spojená škola Františka Hanáka, A. Hlinku 44 971 01 Prievidza	43	
22.	159.	Základná škola s MŠ, Pionierska 697 908 45 Gbely	43	
22.	179.	Základná škola, Gorazdova 1174/2 020 01 Púchov	43	
22.	193.	Základná škola 094 05 Holčikovce 44	43	
22.	199.	Základná škola s MŠ, Berzehorská 146 049 51 Brzotín	43	
22.	215.	Základná škola s MŠ Š. Moyses, Andreja Kmeťa 1 965 01 Žiar nad Hronom	43	
22.	224.	Stredná zdravotnícka škola, Záhradnícka 44 821 08 Bratislava	43	
22.	259.	Základná škola 1. - 4. roč. 082 37 Fričovce	43	
22.	280.	Základná škola 028 01 Trstená	43	
22.	307.	Základná škola s MŠ, Hlavná 267 076 12 Kuzmice	43	
23.	8.	Základná škola, Škultétyho 2326/11 955 01 Topoľčany	42	
23.	17.	Špeciálna základná škola 053 51 Richnava 189	42	
23.	29.	Základná škola, Školská 289 953 01 Obyce	42	
23.	41.	Základná škola, Na Hôrke 30 949 11 Nitra	42	
23.	112.	Súkromná stredná odborná škola, Dukelská 33 087 01 Giriatovce	42	
23.	114.	Stredná zdravotnícka škola, Lipová 32 066 01 Humenné	42	
23.	133.	Základná škola, Juh 1054 093 01 Vranov nad Topľou	42	
23.	136.	Základná škola, Lipová 2 015 01 Rajec	42	
23.	143.	Základná škola Štvrtej sednice Tatrína, Pionierska 351 916 21 Čachtice	42	
23.	171.	Spojená škola, Rajčianska 78 836 02 Bratislava	42	
23.	190.	Základná škola K. Szemerényiho s VJM, Nová cesta 9 941 10 Tvrdošovce	42	
23.	227.	Základná škola, Levočská 11 052 01 Spišská Nová Ves	42	
23.	302.	Základná škola s MŠ 029 54 Krušetnica 83	42	
24.	1.	Špeciálna základná škola, Lesná 9 946 03 Kolárovo	41	

24.	2.	Základná škola Rudolfa Jašíka, Obuvnícka 432/23 958 01 Partizánske	41	
24.	64.	Základná škola, J. A. Komenského 161/6 972 43 Zemianske Kostoľany	41	
24.	79.	Základná škola, Gorazdova 1319/6 957 04 Bánovce nad Bebravou	41	
24.	117.	Základná škola s MŠ 023 02 Krásno nad Kysucou - Kalinov	41	
24.	125.	Základná škola s MŠ, M. Nešpora 12/1 972 45 Bystričany	41	
24.	148.	Základná škola, Nábřežná 95 940 57 Nové Zámky	41	
24.	151.	Základná škola s VJM Istvána Dobóa 076 77 Veľké Slemence 18	41	
24.	152.	Základná škola, Komenského 2 922 03 Vrbové	41	
24.	177.	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Lomonosova 2797/6 918 54 Trnava	41	
24.	191.	Základná škola s MŠ 962 71 Hontianske Moravce 18	41	
24.	198.	Základná škola, Vtáčkovce 1 044 47 Kecerovce	41	
24.	270.	Základná škola 991 09 Veľká Čalomija	41	
24.	300.	Základná škola 991 24 Dolné Plachtince	41	
24.	306.	Základná škola s materskou školou 941 46 Trávica 70	41	
25.	3.	Základná škola, Holíčska 50 850 08 Bratislava	40	
25.	42.	Základná škola s MŠ, Hlavná 199 941 03 Úľany nad Žitavou	40	
25.	48.	SOŠ obchodu a služieb, Zdravotnícka 3 940 51 Nové Zámky	40	
25.	50.	Základná škola, Strážnická 26 080 06 Ľubotice	40	
25.	71.	Základná škola Gašpara Drozda s MŠ 972 32 Chrenovec - Brusno 395	40	
25.	119.	Základná škola, Školská 394 013 12 Turie	40	
25.	138.	Základná škola s MŠ 958 53 Skačany	40	
25.	141.	Základná škola, Školská 299 951 85 Skýcov	40	
25.	166.	Gymnázium, Bernolákova 37 942 01 Šurany	40	
25.	169.	Základná škola s MŠ, Cyrila a Metoda 446 956 31 Krušovce	40	
25.	172.	Základná škola s MŠ 018 53 Bolešov	40	
25.	201.	Základná škola S. Petófiho s VJM 943 57 Kamenín 494	40	
25.	261.	Základná škola J. A. Komenského, Komenského 50 020 01 Púchov	40	
25.	276.	Základná škola, J. Švermu 6 071 01 Michalovce	40	
25.	291.	Základná škola 930 39 Zlaté Klasy	40	
25.	293.	Základná škola, Kpt. Nálepku 12 082 04 Drienov	40	

25.	294.	Základná škola s MŠ 082 67 Terňa	40	
26.	80.	Základná škola s VJM, Hlavná 1 941 51 Pozba	39	
26.	94.	Cirkevná základná škola sv. Gorazda, Solivarská 49 080 05 Prešov	39	
26.	103.	Súkromné osemročné športové gymnázium ELBA, Smetanova 2 080 05 Prešov	39	
26.	154.	Základná škola s MŠ, Vývojová 228 851 10 Bratislava - Rusovce	39	
26.	235.	Základná škola 976 64 Beňuš 250	39	
26.	239.	Základná škola, Hlavné nám. 14 941 31 Dvory nad Žitavou	39	
26.	269.	Základná škola, Hlavná 60 935 37 Dolný Pial	39	
26.	273.	Základná škola, Obrancov mieru 884 962 12 Detva	39	
26.	292.	Základná škola s MŠ 072 13 Palín 104	39	
27.	45.	Piaristické gymnázium sv. J. Kalazanského, Piaristická 6 949 01 Nitra	38	
27.	236.	Gymnázium, Štúrova 16 937 01 Želiezovce	38	
27.	264.	Gymnázium V. Paulinyho - Tótha, Malá hora 3 036 01 Martin	38	
28.	23.	Základná škola s MŠ, Školská 28 082 33 Chminianska Nová Ves	37	
28.	39.	Základná škola s MŠ, Školská 480 034 95 Likavka	37	
28.	46.	Základná škola s MŠ 925 84 Vlčany	37	
28.	220.	Gymnázium, Školská 26 952 80 Vráble	37	
28.	257.	Základná škola, Jána Majku 695 925 63 Dolná Streda	37	
29.	63.	Základná škola, L. Kossutha 56 077 01 Kráľovský Chlmec	36	
29.	130.	Základná škola sv. Vojtecha, Levická 903 952 01 Vráble	36	
29.	146.	Stredná priemyselná škola elektrotechnická, Hálova 16 851 01 Bratislava	36	
29.	200.	Základná škola s MŠ 985 22 Cinobaňa 60	36	
29.	206.	Gymnázium, Mládežnícka 22 936 01 Šahy	36	
29.	231.	Základná škola, sv. Michala 42 934 01 Levice	36	
29.	247.	Základná škola, Školská 535/5 059 07 Lendak	36	
29.	278.	Gymnázium, Komenského 13 082 71 Lipany	36	
30.	78.	Základná škola, Nitrianska 98 951 13 Branč	35	
30.	95.	Cirkevná stredná odborná škola sv. Cyrila a Metoda 071 01 Michalovce	35	
30.	135.	Základná škola, Školská 192/8 972 44 Kamenec pod Vtáčnikom	35	
31.	31.	Základná škola s MŠ 018 57 Mikušovce	34	

31.	34.	Základná škola 951 71 Sľažany 122	34	
31.	180.	Základná škola s VJM, Hunyadiho 1256/16 077 01 Kráľovský Chlmec	34	
31.	234.	Základná škola, Slobody 1 040 11 Košice	34	
32.	237.	Stredná odborná škola strojnícka, Športovcov 341/2 017 49 Považská Bystrica	33	
32.	242.	Základná škola, Z. Nejedlého 2 052 01 Spišská Nová Ves	33	
32.	305.	Základná škola, Školská 3 053 04 Spišské Podhradie	33	
33.	91.	Základná škola A. Dubčeka, Majerníkova 62 841 05 Bratislava	32	
33.	134.	Základná škola, Sokolíkova 2 841 01 Bratislava 4	32	
33.	158.	Základná škola s MŠ, Lúky 1226 952 01 Vrábľe	32	
33.	181.	Základná škola J. G. Tajovského, Tajovského 1 903 01 Senec	32	
33.	194.	Gymnázium M. L. Štefánika, Slnčná 2 931 01 Šamorín	32	
33.	205.	Základná škola s MŠ Samuela Štúra 916 12 Lubina	32	
33.	260.	Gymnázium, L. Štúra 35 023 54 Turzovka	32	
33.	262.	Základná škola s MŠ 027 01 Dlhá nad Oravou 110	32	
33.	308.	Základná škola nár. um. L. Podjavorinskej s MŠ 916 11 Bzince pod Javorinou	32	
34.	213.	Základná škola, SNP 5 942 01 Šurany	31	
34.	244.	Základná škola s MŠ 067 12 Koškovce	31	
35.	32.	Základná škola, Dr. Janského 2 965 01 Žiar nad Hronom	30	
35.	47.	Gymnázium A. Einsteina, Einsteinova 35 852 03 Bratislava	30	
35.	182.	Základná škola, Konštantínova 1751/64 091 01 Stropkov	30	
36.	160.	Základná škola 935 66 Farná 151	29	
36.	254.	Základná škola, Pieninská 27 974 00 Banská Bystrica	29	
37.	14.	Základná škola, Československej armády 22 080 01 Prešov	28	
37.	104.	Gymnázium, SNP 1 056 01 Gelnica	28	
37.	137.	Gymnázium, Lorencova 46 053 42 Krompachy	28	
37.	163.	Základná škola s MŠ 020 51 Dohňany	28	
37.	243.	Základná škola, Nemocničná 987/2 017 01 Považská Bystrica	28	
38.	12.	Základná škola 951 26 Šurianky	27	
38.	15.	Základná škola, Severná 21 045 01 Moldava nad Bodvou	27	
38.	183.	Základná škola, Pionierska 33 044 14 Čaňa	27	

38.	256.	Základná škola s MŠ, Školská 373 951 32 Horná Kráľová	27	
38.	271.	Základná škola 013 04 Dolná Tižina	27	
39.	202.	Základná škola Štefana Závodníka 018 22 Pružina 408	26	
40.	56.	Základná škola s MŠ F. J. Fugu, Školská 514 072 31 Vinné	25	
40.	197.	Základná škola 044 81 Kysak 210	25	
40.	218.	Základná škola s MŠ s VJM 525 84 Vlčany 1547	25	
40.	251.	Základná škola Povýšenia sv. Kríža, Smrekova 38 053 11 Smižany	25	
40.	287.	Základná škola, Školská 255/6 053 14 Spišský Štvrtok	25	
41.	164.	Stredná zdravotnícka škola, Pod kalváriou 1 940 01 Nové Zámky	24	
42.	69.	Evanjelické gymnázium J. A. Komenského, Škultétyho 10 040 01 Košice	23	
42.	139.	Odborné učilište 919 05 Trstín 335	23	
42.	240.	Základná škola s materskou školou 908 76 Lakšárska Nová Ves	23	
43.	147.	Základná škola, Tbiliská 4 831 06 Bratislava	22	
43.	228.	Základná škola, M. R. Štefánika 17 965 01 Žiar nad Hronom	22	
43.	253.	Základná škola s MŠ, Novozámocká 129 949 05 Nitra	22	
44.	222.	Základná škola 906 28 Rohožník 399	19	
44.	250.	Základná škola, Októbrová 16 976 46 Valaská	19	
45.	110.	Základná škola 072 64 Podhorod' 17	18	
46.	7.	Základná škola Ľudovíta Štúra, Pionierska 4 927 01 Šaľa	17	
46.	221.	Základná škola s MŠ K. Dömeho s VJM, Ďatelinová 296 946 39 Iža	17	
46.	290.	Základná škola s MŠ 951 03 Čeladice 87	17	
47.	10.	Súkromná základná škola, Starozagorská 8 040 23 Košice	15	
47.	96.	Základná škola, SNP 1 066 01 Humenné	15	
47.	248.	Základná škola L. Pongrácza s VJM, Mládežnícka 24 936 01 Šahy	15	
48.	27.	Základná škola s MŠ 916 16 Krajné 173	14	
48.	295.	Gymnázium sv. Moniky, Tarasa Ševčenka 1 080 01 Prešov	14	
	11.	Základná škola J. Lipského s MŠ 913 11 Trenčianske Stankovce 405	0	Nehodnotené
	36.	Základná škola J. Matúšku, Kohútov rad 1752/4 026 01 Dolný Kubín	0	Nehodnotené
	81.	Základná škola, Mlynská 50 903 01 Senec	0	Nehodnotené
	98.	Gymnázium, Školská 234/8 017 01 Považská Bystrica	0	Nehodnotené

	105.	Základná škola, Poruba 55 972 11 Lazany pri Prievidzi	0	Nehodnotené
	108.	Základná škola, Gorkého 55 075 01 Trebišov	0	Nehodnotené
	115.	Základná škola 059 95 Toporec	0	Nehodnotené
	120.	Základná škola, Školská 235/10 017 01 Považská Bystrica	0	Nehodnotené
	196.	Základná škola, Kalná Roztoka 169 067 72 Klenová	0	Nehodnotené
	212.	Základná škola, Veternicova 20 841 02 Bratislava	0	Nehodnotené
	249.	Základná škola, Kukučínova 106 093 03 Vranov nad Topľou	0	Nehodnotené
	255.	Materská škola, A. Stodolu 1 036 01 Martin	0	Nehodnotené
	311.	Spojená škola, Centrálna 464 089 01 Svidník	0	Nehodnotené
	312.	Základná škola, Dr. Daniela Fischera 2 060 01 Kežmarok	0	Nehodnotené
	313.	Špeciálna základná škola, Obrancov mieru 879/9 962 12 Detva	0	Nehodnotené
	314.	Základná škola s MŠ 082 36 Lipovce	0	Nehodnotené
	315.	Základná škola, Lesnícka 1 080 01 Prešov	0	Nehodnotené
	316.	Základná škola, Mukačevská 1 080 10 Prešov	0	Nehodnotené

Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl

5. medzinárodná konferencia

Zborník príspevkov 12. máj 2011

Zostavila Mgr. Rozália Cenigová

Neprešlo jazykovou úpravou

Typografická úprava Mgr. Rozália Cenigová

Vydala Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave, 2011

1. vydanie

Náklad 150 kópií

Nepredajné

ISBN 978-80-970092-3-6

EAN 9788097009236

ISBN 978-80-970092-3-6

EAN 9788097009236